

Альманах Кафедри дизайну і теорії мистецтва

ОКО ДИЗАЙНУ

#3/25

УДК 7.012-025.14(059)

Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту мистецтв
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
(протокол № 7 від «18» лютого 2026 р.)

Редакційна колегія:
Головний редактор – Надія Бабій
Випусковий редактор – Леся Семчук

Члени редакційної колегії: Олег Чуйко, Богдан Губаль, Ірина Дундяк, Ірина Чмелик

Око дизайну. Вип. 3 (25) : Мистецький науково-популярний ілюстрований альманах. – Івано-Франківськ : Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2026. – 181 с.

У щорічнику висвітлюються актуальні питання мистецького життя, наукової роботи, навчально-методичної діяльності та міжнародних зв'язків, грантової й іншої професійної діяльності кафедри дизайну і теорії мистецтва ННІМ Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Публікації відображають погляди їхніх авторів; відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Oko dyzainu [Design Eye], No. 3 (25): Arts, Popular Science, and Illustrated Almanac. – Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyc Carpathian National University, 2026. – 181 p.

Editor-in-Chief – Nadiia Babii; **Executive Editor** – Lesia Semchuk.

Board Members: Oleh Chuyko, Bohdan Hubal, Iryna Dundiak, Iryna Chmelyk.

Адреса редакції:

вул. Української Перемоги, 34а, м. Івано-Франківськ, 76000

Концепція та дизайн: © Надія Бабій, Леся Семчук, 2025

Concept and Design: © Nadiia Babii, Lesia Semchuk, 2025

© Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025

© Vasyl Stefanyc Carpathian National University, 2025

ЗМІСТ

«ОКО» ГЛЯНЦЮ

- 4 Богдан Губаль: вічний рух і одна мить
- 8 Молоді журналісти в гостях у Богдана Губаля

ВІТАЄМО/НАГОРОДИ

- 10 За жертівність і любов до України
- 12 Перемога у міжнародному конкурсі дизайн-проектів
- 14 Перемога у міжнародній виставці-конкурсі «Інклюзія: дизайн ідей. Виклики часу. 2025»
- 17 Відзнаки обласної ради
- 18 Конкурс «МРІЯ»
- 20 Нагороди учасників освітнього процесу: дипломи, грамоти

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

- 17 2025: Виставкова активність кафедри дизайну і теорії мистецтва
- 18 Виставка «Блукання у невизначених просторах», Івано-Франківськ
- 20 Виставка «Життя крізь війну», Івано-Франківськ
- 30 Виставка «ПОГЛЯД-5», Коломия, Трускавець
- 34 Виставка «КАРПАТСЬКІ ВІЗІЇ», Дрогобич
- 36 Виставка «ФРАНКІВСЬКА ЗБІРКА» (участь у міському пленері), Івано-Франківськ
- 38 Виставка «ВЕРТИКАЛІ ЗАЛИВАХИ» (участь у всеукраїнському мистецькому пленері до 100-річчя від дня народження митця), Івано-Франківськ
- 40 Персональна виставка О.Чуйка «INTERMUNDIA / МІЖ СВІТАМИ», Івано-Франківськ
- 42 Всеукраїнське трієнале абстрактного мистецтва «АРТ-АКТ» (участь), Чернівці
- 44 Виставка «ІНШИЙ ПОГЛЯД: ІНКЛЮЗІЯ ЧЕРЕЗ МИСТЕЦТВО», Коломия
- 46 Виставка «ІНШИЙ ПОРУЧ» (участь у мультипростірному проекті), Луцьк
- 48 Василь Корчовий: «ТАКІ ЯК Є»
- 49 Багатоликовий Володимир Патик
- 50 Богдан Губаль: ілюстрація книги «ЦУПКЕ ЖИТТЯ»
- 52 Ірина Чмелик: презентація книги «ЗВИТЯЖЦІ»

- 54 Ярмарок сучасного мистецтва KYIV ART 2025! (О.Чуйко, Київ)
 56 Візуальна концепція ігрового середовища у проєкті «Андерсен єднає серця»: синтез графіки та цифрових технологій
 58 Робота в журі МАН (Н. Бабій, В. Лотоцька)
 60 Робота в журі: VI міжнародний STEAM-конкурс «ВРЯТУЙМО ПЛАНЕТУ РАЗОМ» (Л. Семчук)
 61 Робота в журі: Обласний конкурс фотографії «МОЯ УКРАЇНО» (Л. Семчук)
 62 Робота в журі: X Всеукраїнська виставка конкурс «ЗА СВІТЛОМ РІЗДВЯНОЇ ЗОРІ» (Б. Губаль)
 63 Знаковий рік у професійній діяльності Оксани Бейлах
 64 III Міжнародний форум «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ – НАДІЙНИЙ ПАРТНЕР»/колекція етно одягу «МАЛЬВИ» (О.Бейлах)
 65 Мистецько-культурний захід «ВИШИВАНКА ПЕРЕМОГИ»/авторська колекція вишиванок (О.Бейлах)
 66 Ті, хто формує академічний образ: дизайн інавгураційного вбрання (Г. Макогін, В. Городецький)

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

- 70 Майстер-клас з аналогової фотографії
 72 Воркшоп «Мультисенсорна чутливість у сучасному світі»
 74 Перший модний показ. Колекція вбрання «Реальний час»
 77 Дисципліни «Конструювання», «Робота в матеріалі»
 80 Відкрита лекція професора Богуслава Марека
 82 Професійний розвиток. Курси у Київській школі фотографії
 84 Воркшоп «Фотографія враження. Фотографія імпресіоністична»
 86 Курс «Типографіка»: Усе буде колаж
 88 Курс «Типографіка»: Ненудна колекція/Д-25
 90 СНГ «Наша кирилиця», керівник Н.Бабій
 92 СНГ «Світлопис», керівник Л.Семчук. Проєкт «Викладач в об'єктиві»
 94 СНГ «Світлопис», керівник Л.Семчук. Звіт 2025
 96 Навчальна практика, Д-33
 98 Стейкхолдери. Угоди для забезпечення баз практики.
 100 Стейкхолдери. Бази практик.
 102 Виробнича практика. Простір, де природа продовжує тему мистецтва
 104 Виробнича практика. Екологія як мистецтво: молодь творить простір майбутнього
 106 Виробнича практика. Молоді дизайнери формують майбутнє карпатського відпочинку
 107 Виробнича практика. Мистецтво котеджного простору.

- 108 Виробнича практика. Озеленення Карпат та дизайн подарунків із сосновим насінням
 109 Відкрита лекція: Садово-паркова архітектура та рідкісні рослини
 110 У фокусі абітурієнт. Підготовка до вступної кампанії. Профорієнтація
 114 2025: Кафедральні огляди

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

- 116 Презентація монографії Надії Бабій «Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси Західної України кінця ХХ – початку ХХІ століть: культурні доміанти, форми репрезентації, перспективи»
 118 Презентація монографії Ірини Дундяк «Авторські листівки Заливахи»
 120 Всеукраїнська науково-практична конференція «Українське шістдесятництво як культурно-мистецький вияв національної ідеї. До сторіччя з дня народження Опанаса Заливахи»
 122 Рецензія Надії Бабій на монографію Олексія Роготченка «Аспекти мистецтва доби тоталітаризму»
 123 ЦДСУД – Центр дослідження стратегій універсального дизайну
 126 Наукова конференція до сторіччя Якова Гніздовського у Загребі (Хорватія)
 130 Здобутки студентів кафедри дизайну і теорії мистецтва та їх наставників
 132 Щорічна звітна наукова конференція НПП
 134 Результати звітної наукової конференції студентів. Рекомендації до друку

ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО

- 156 Проєкт «НОМО ALATUS – ЛЮДИНА КРИЛАТА»: тактильні адаптації чудотворних Богородичних ікон
 160 Лекція Н.Бабій «Різдвяні сюжети у літературі та міських виставках». Програма промоції читання «Текстура» платформи «Тепле місто»
 162 Участь у проєкті «П'ЄТА»
 165 Публічні лекторії
 166 Участь у благодійному аукціоні на підтримку ЗСУ (Б. Губаль)
 168 Виступи у ЗМІ: Н.Бабій «Як Прикарпаття відзначає сторіччя Опанаса Заливахи»
 170 Волонтерські проєкти Ірини Чмелик

БІБЛІОГРАФІЯ НПП / 2025

“око” глянцю

Богдан ГУБАЛЬ

Заслужений діяч мистецтв України, професор,
професор кафедри дизайну і теорії мистецтва
Навчально-наукового інституту мистецтв
Карпатського національного університету імені
Василя Стефаника

Слово головного редактора:

Рубрика «Око» глянцю запускає новий для альманаху напрям – lifestyle. Для нас стиль життя – це не про статус, а про особисту ідентичність у спільноті людей, які відкрито проявляють і транслюють власний стиль життя

ESTYLE

ВІЧНИЙ РУХ І ОДНА МИТЬ

© Леся Семчук

© Леся Семчук

Богдан ГУБАЛЬ належить до когорти сучасників, чиє мистецтво нині не потребує зайвих коментарів, будучи інституціоналізоване колекціями національних музеїв, приватних збірок, масштабними монографіями, каталогами, персональними виставками. Візуалізуючи траєкторію його творчості, визнаємо заскоченість між уявним та явним митцем, де твори демонструють вічну мандрівку між родовим та набутиим, архетипом та символом, трансформуючись відповідно до пройденого шляху та набутого досвіду.

Народився 18 січня 1952 року у селі Хащованя Сколівського району на Львівщині. Сьогодні, в черговий раз називаючи митця представником «львівської школи», мало хто згадує, що за фахом, який здобув із «блискучими успіхами» у Львівському інституті прикладного та декоративного мистецтва (Золота медаль на виставці ВДНГ у Москві та Києві, 1978) Б. Губаль – дизайнер-художник декоративно-прикладного мистецтва спеціальності «інтер'єр та обладнання». Дипломна робота «Проект інтер'єрів Татарського академічного драматичного театру ім. Г. Камала» зумовила переїзд на інший край світу – місто Казань у Татарстані, де вчорашній випускник, українець, етнічний бойко, очолив величезний колектив проектантів та виконавців. «Власне» несвідоме запізнало «чуже» через палітру зримих символів.

Окрім проектної практики, митець не припиняв творчої діяльності – у 80-х займається оригінальною графікою, в якій досліджує макромолекулярні зв'язки світу найпростіших організмів. Відвідує усі можливі виставки на теренах величезної держави, збирає власну бібліотеку, зачитується мемуаристикою, експериментує з простором. Синестезія, безпредметне мистецтво, будучи під заборонаю в офіційних мистецьких академіях, сповідувалось на базі політехнічних інститутів: найперше авіаційного Казані (КАІ), де Б. Губаль відвідував науковий гурток «прометеївця» Булата Галєєва.

© Леся Семчук

© Леся Семчук

Позитивний досвід викладання у Казанському художньому училищі імені Фешина пізніше ляже в основу методичних розробок з «Композиції», що ввійшли до авторського підручника «Композиція в дизайні: одно-, дво- і тривимірний простір», згодом авторських курсів «Композиція в дизайні середовища», «Проектування».

Саме у ці роки, з потреби оформити бенкетний зал Казанського театру, почав працювати у текстилі (гобелен «Пробудження», 1980), в якому відтворює свої біонічні рефлексії, розпочаті в графіці. Сьогодні, відійшовши від класичного гобелену майстер захоплюється просторовим вирішенням, адаптуючи прикладне мистецтво до найновіших дизайнерських пропозицій. Гобелен-образ, гобелен-візія, гобелен-скульптура – це вже не просто килим на стіні. Часто один і той же ескіз відтворюється у різних техніках: пастелі та гобелені, нефігуративному живопису та гобелені, розпису на шовковій та гобелені. Такі пари несуть фізичний тягар матеріальності, однак позначають авторську досконалість вираження, відбір форми.

Зрештою, ілюзія легкості – це тільки ілюзія, що приховує важку працю, пошук і відбір, самокритичність, щоб укінці бути певним – мить прекрасна.

*Надія Бабій,
докторка мистецтвознавства, професорка
кафедри дизайну і теорії мистецтва*

Молоді журналісти в гостях у митця Богдана Губалю

Текст і фото Галина Пристай

11 листопада студенти спеціальності «Журналістика» Карпатського національного університету імені Василя Стефаника завітали до майстерні заслуженого діяча мистецтв України, професора кафедри дизайну і теорії мистецтва Богдана Губалю.

Під час зустрічі знайий художник дав інтерв'ю студентам, розповів про свій творчий шлях, техніку роботи й філософію сприйняття мистецтва.

Зустріч пройшла у форматі діалогу, що дозволило студентам не лише розширити свої знання про культуру, але й надихнутись на подальшу співпрацю та розвиток у професійній сфері. Майбутні журналісти мали можливість задати запитання, глибше дізнатись про написання творів мистецтва та отримати корисні поради від досвідченого митця.

«Нам дуже важливо відвідувати такі мистецькі події не лише для того, щоб інформувати суспільство, а й щоб глибше зрозуміти культурні процеси. Зустрічі з митцями дають можливість побачити, як народжується творчість, відчутти атмосферу майстерні та почути особисті історії», – відмітила студентка Христина Лесів.

Зазначимо: Богдан Губаль – художник, дизайнер, майстер зі створення гобеленів. Він сам фарбує нитки та створює унікальні гобелени, які називає «творами», а не «роботами», також працює в техніках акварелі та розпису по шовку. За роки творчості художник створив близько 500 гобеленів, з яких лише 3–4% зберігаються у нього, а решта розійшлася по приватних колекціях та музеях світу.

Загалом його твори представлені у 24 музеях, а один із гобеленів навіть прикрашає штаб-квартиру Європейського Союзу. Митець розповів і про свій викладацький досвід, історію становлення як художника та «голод за українською мовою» в період творчого пошуку.

Пан Богдан зазначає: «Я поважаю роботу журналістів, бо вони фіксують нашу культурну спадщину, історію» та наголошує, що для того, щоб писати про культуру, треба її розуміти і знати. Художник зізнається, що особливо цінує Івано-Франківськ за людяність і комфорт. Каже, що колись розробляв проекти будівель для культурних осередків міста, зокрема ляльковий театр та численні музеї: краєзнавчий музей Бойківщини, літературний музей Прикарпаття, Івано-Франківський краєзнавчий музей, музей Василя Стефаника у Русові. Під час зустрічі студенти мали змогу оглянути ескізи майбутніх гобеленів, поставити запитання та ближче познайомитися з особливостями професії.

Тож візит став для майбутніх журналістів цінним досвідом, відкривши нові перспективи для комунікації та осмислення культури й сучасного українського мистецтва загалом.

викладачі кафедри нагороджені медаллю
За жертівність і любов до України

Під час Всеукраїнської прощі до Хресто-Воздвиженського чоловічого монастиря у Маняві, яку очолив Блаженніший Митрополит Епіфаній, очільник Православної Церкви України, представники університету на чолі з в.о. ректора Ігорем Цепендю презентували унікальну тактильну ікону Манявської Богородиці, створену спеціально для людей з порушеннями зору.

Цю ікону виготовив творчо-науковий колектив кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ікона є частиною інклюзивного проекту, спрямованого на доступність мистецтва для незрячих людей.

Участь у церемонії освячення ікони взяли: керівниця проекту, доцентка Надія Бабій, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Олег Чуйко, професор Богдан Губаль, а також меценат проекту – підприємець Василь Римарук. Їх було нагороджено медаллю «За жертівність і любов до України».

Учасники проекту зазначають, що ікони, а особливо чудотворні, належать до предметів церковного опорядження, через які не лише розпізнається сюжет, а й «зримо» втілюється Слово Боже. Ці предмети є однією з форм поклоніння, що забезпечує віруючій людині зв'язок із Богом. Також вони засвідчують цивілізаційну, національну й локальну особливості існування конкретного регіону, держави.

Нагородження науковців під час Всеукраїнської прощі Блаженнішим Епіфанієм засвідчує глибоку повагу Церкви до інтелектуальної праці та її визначну роль у духовному відродженні нації. Ця подія підкреслює важливість єднання віри та науки у справі збереження культурної спадщини, прикладом чого стало створення тактильної ікони для людей з порушеннями зору. Визнання заслуг викладачів на такому високому рівні демонструє спільне прагнення духовенства та освітян до розбудови інклюзивного суспільства, де духовні цінності доступні кожному. Таким чином, синергія академічної спільноти та ПЦУ стає міцним фундаментом для зміцнення української ідентичності та соціальної згуртованості.

ПЕРЕМОГА У МІЖНАРОДНОМУ КОНКУРСІ ДИЗАЙН-ПРОЄКТІВ

25 квітня у дистанційному форматі відбувся фінальний етап й оголошення результатів І Міжнародного відкритого конкурсу творчих дизайн-проектів «Арт-погляд»-2025 пам'яті Володимира Томашевського, присвячений 95-річчю Криворізького державного педагогічного університету.

До конкурсу долучились майже шість сотень учасників з 11 країн світу. Високопрофесійне журі очолила докторка мистецтвознавства, професорка, завідувачка кафедри «Дизайну тканин та одягу» Харківської державної академії дизайну і мистецтва Оксана Лагода.

Перед учасниками виступила начальниця управління культури Криворізької міської ради Ірина Задунайчук-Гай.

Кафедра дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв уперше представила на цьому конкурсі роботи своїх здобувачів. У номінації «Автопортрет дизайнера» ІІІ місце посів студент першого курсу освітнього рівня «магістр» спеціалізації «дизайн середовища» **Іван Димашок**. Керівники роботи - докторка мистецтвознавства **Надія Бабій**, асистент **Андрій Левицький**.

Творча композиція «Конформізм» присвячена висвітленню складного явища підлаштовування до думки більшості, навіть якщо вона суперечить власним переконанням. У супровідній анотації до автопортрету Іван Димашок зазначає: «Соціальний тиск - це потужний фактор, який впливає на поведінку людей. Ми постійно стикаємося з очікуваннями суспільства, родини, друзів. Цей тиск може проявлятися як прямими вказівками, так і через більш тонкі сигнали, як то осуд, ігнорування чи насмішки. Один з найсильніших мотивів, який змушує людей підлаштовуватися під соціальні норми - це страх бути відкинутим. Ми боїмося залишитися наодинці й не бути прийнятими в групу. Ще одним потужним мотиватором поведінки є прагнення до визнання та поваги з боку оточення. Ми хочемо, щоб нас поважали, цінували і любили». Частина композиції «Конформізм» об'єднані загальною монохромною палітрою та геометричними формами. Акцент на червоному. Провідна тема - глибоке занурення в соціальні кайдани. Спостереження за людиною, яка загнана в соціальні рамки та боїться не відповідати очікуванням оточення.

НОМІНАЦІЇ:

- АРТ-ГРАФІКА «АВТОПОРТРЕТ ДИЗАЙНЕРА»
- АРТ-ПРОЄКТ «УКРАЇНА ОЧИМА ДИЗАЙНЕРА»
- АРТ-ПРОЄКТ «УКРАЇНСЬКИЙ ЕТНІЧНИЙ СТИЛЬ У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ ОДЯГУ ТА ТЕКСТИЛЮ»
- ПЛАКАТ, ПРИСВЯЧЕНИЙ 95-РІЧЧЮ КРИВОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

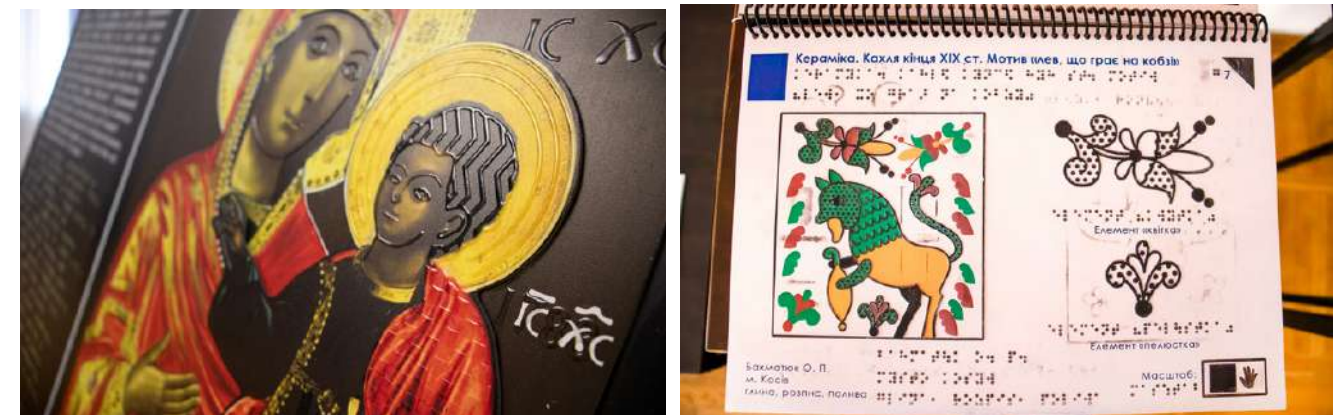
Надія Бабій
Перемога
у міжнародній виставці-конкурсі

20 листопада 2025 року у Черкаському обласному художньому музеї відбулося відкриття другої міжнародної виставки-конкурсу ідей/проектів/макетів для осіб з особливими освітніми потребами «Інклюзія: дизайн ідей. Виклики часу. 2025», організаторами якої виступили Черкаський державний технологічний університет та Черкаський обласний художній музей.

«Інклюзія-2025» це один з найвагоміших конкурсів серед професіоналів, викладачів професійних вузів й студентської молоді, що проводиться в Україні. Головна мета - створення простору для візуального осмислення інклюзивності в контексті соціальних, культурних й освітніх потреб сучасності. У привітальному слові організатори зазначили <https://surl.li/gzcenh>, що інклюзія - це не лише про доступність, а про бачення світу, де кожен має право бути почутим і побаченим, а дизайн має силу трансформувати суспільство.

Цьогоріч у мистецькому конкурсі взяли участь студенти й викладачі дев'ятнадцяти провідних фахових вищих навчальних закладів України й Китаю, професійні дизайнери й художники з України, Китаю, Франції, Канади, США, Колумбії, Бельгії, Південної Кореї, Австрії. Загалом, до експозиції ввійшли близько ста робіт різного призначення: адаптивні експонати, середовищні проекти, рекламна продукція, що популяризує цінності розвинутого громадянського суспільства.

Карпатський національний університет представлений на виставці у Черкасах роботами викладачів, студентів й випускників кафедри дизайну і теорії мистецтва, куратор групи – директор Центру дослідження стратегій універсального дизайну, професорка, доктор мистецтвознавства Надія Бабій.

Вона зазначає: «Це перше наше залучення до конкурсу такого масштабу. Готувались ретельно, зробили кілька попередніх переглядів із викладачами спеціальних дисциплін. Намагались представити здобутки кафедри, університету найбільш різносторонньо, оприлюднюючи як розробки центру, так і роботи студентів, які виконані у співпраці з науковими наставниками під час курсового й дипломного проєктування. Приємно, що багаторічна праця винагороджена такими численими перемогами».

У номінації «Інклюзія через мистецтво»: гран-прі здобула директор центру дослідження стратегій універсального дизайну, професорка Надія Бабій за створення тифлоальбому «Побачити скарби разом»; диплом I ступеня отримала: студентка I курсу ОП дизайн-магістр, Ковальська Ірина (наук. кер., проф. Надія Бабій), дипломи III ступеня посіли студенти I курсу ОП дизайн-магістр: Ковальчук Олег (наук. кер., проф. Надія Бабій), Ковач Наталя, Петрищак Мар'яна й Чоловська Анастасія (наук. кер., доц. Ірина Чмелик).

У номінації «Освітній дизайн» студентка-магістрантка II курсу Шило Каріна за проєкт адаптації настільної гри для слабозорих здобула диплом III ступеня (наук. кер. проф. Ірина Дундяк), у номінації соціальний плакат диплом III ступеня виборолла Гураль Інна, бакалаврантка спеціалізації «графічний дизайн» (наук. кер., доц. Ірина Чмелик).

У номінації «дизайн для всіх» диплом I ступеня отримали професори Надія Бабій, Олег Чуйко у співпраці зі студентами-магістрами спеціальності «дизайн» Валентином Тупало й Мартою Сміжак за тактильно-акустичні ікони з проєкту «Homo Alatus».

Вітаємо дипломантів та їх керівників.

Фото: <https://novadoba.com.ua/>

Відзнака обласної ради

24 листопада 2025 року, під час урочистого відкриття Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українське шістдесятництво як культурно-мистецький вияв національної ідеї», присвяченої 100-річчю від дня народження видатного художника-шістдесятника Опанаса Заливахи, відбулося вручення пам'ятних нагород.

Голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Сич відзначив науковців Карпатського національного університету імені Василя Стефаника за їхній багаторічний внесок у дослідження та популяризацію творчої спадщини митця.

Перші ювілейні медалі «100 років від дня народження Опанаса Заливахи» отримали професорки кафедри дизайну і теорії мистецтва Ірина Дундяк і Надія Бабій, а також доцентка кафедри Ірина Чмелик. Ця почесна відзнака, заснована обласною радою, стала символом визнання наукових здобутків у збереженні національної пам'яті та вивченні українського шістдесятництва як унікального культурного явища.

19 грудня таку ж нагороду за поданням Івано-Франківської обласної організації спілки художників отримав професор кафедри, Заслужений діяч мистецтв України, Богдан Губаль. Митець тривалий час опікувався монументальним спадком Опанаса Заливахи та ініціював на законодавчому рівні внесення цих об'єктів до реєстру культурної спадщини.

ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ НА СТВОРЕННЯ ВУЛИЧНОЇ СКУЛЬПТУРИ

матеріал Тетяни Марищук

За ініціативи підприємця й мецената Володимира Швадчака і організаторів – представників кафедри дизайну і теорії мистецтва 2 квітня стартував конкурс, що мав на меті об'єднати молодих митців навколо однієї універсальної теми – «МРІЯ». Це слово звучить як виклик і водночас як натхнення, адже кожен учасник зможе втілити власне бачення мрії у матеріалі, формі та просторі.

Мета конкурсу – відкрити нові таланти, надати вже сьогодні студентам-дизайнерам можливість реалізувати свої творчі здібності та показати, як мрії можуть ставати видимими й відчутними.

Умови конкурсу передбачали створення проєкту скульптури, що має бути не лише естетично привабливою, а й концептуально глибокою. Важливо, щоб кожна робота несла ідею, здатну викликати емоції та роздуми. Адже мрія – це не просто образ, це внутрішній рух, прагнення до майбутнього, яке кожен інтерпретує по-своєму.

Для студентів-дизайнерів це шанс проявити себе у новому вимірі, навчитися поєднувати технічну майстерність із художнім мисленням. Переможці конкурсу отримали не лише визнання і матеріальну винагороду, а й можливість втілити свій проєкт у реальність.

У мотиваційній промові засновник конкурсу, Володимир Швадчак наголосив, що кращі роботи стануть згодом частиною міського простору, нагадуючи кожному, що мрії мають силу змінювати середовище й надихати людей.

Конкурс «МРІЯ» – це більше, ніж змагання. Це діалог між поколіннями, між мистецтвом і суспільством, між особистим баченням і колективним досвідом. Він доводить, що мрії можуть бути не лише особистими, а й спільними – такими, що формують культурний вигляд нашого міста.

Замовник проєкту зобов'язався створити преміальний фонд для розвитку студентської творчості у розмірі 30000 грн, які були витрачені на преміювання переможців. Так, за I місце – 6 тис. грн., два другі місця по 4 тис. грн., три треті місця по 3 тис. грн., окрема нагорода за найбільш оригінальну ідею – 4 тис. грн та кілька заохочувальних призів по 1 тис. грн.

До участі у конкурсі надійшло понад 30 заявок, які були розглянуті компетентним журі, на чолі із замовником проєкту, Володимиром Швадчаком. Серед членів журі професори й доценти кафедри: Олег Чуйко, Надія Бабій, Богдан Губаль, Тетяна Марищук, Андрій Левицький.

14 січня професор **Богдан Губаль** був нагороджений **Дипломом лауреата Міжнародної мистецької премії імені Архипа Куїнджі** за цикл гобеленів: *“Художні рефлексії”*

Міжнародна мистецька премія імені Архипа Куїнджі – це нагорода, заснована у 2021 році для відзначення художників, мистецтвознавців, письменників та журналістів, які розвивають українське мистецтво, особливо живопис; її лауреати отримують диплом та статуетку, що символізує світло, як у творчості самого Куїнджі, і відзначають за визначну творчу діяльність.

29 квітня у виставковій залі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника відбулось нагородження переможців українського етапу міжнародного конкурсу тактильних книжок *Typhlo & Tactus 2024*. У номінації "Ігровий потенціал" дипломом відзначена робота студентки спеціалізації "графічний дизайн" Кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Софія Суслик. Книга "Хвости" була на вірш Григорія Фальковича була частиною дипломного проєкту студентки.

Грамотою Національного центру "Мала академія наук України" нагороджена Бабій Надія Петрівна, професорка Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за багаторічну сумлінну високопрофесійну роботу в журі II етапу всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів малої академії наук України.

14 травня, з нагоди урочистостей до Дня університету в рамках **конкурсу на новий логотип і слоган університету** були відзначені переможці, чиї ідеї найкраще відобразили дух і цінності КНУВС. Пишаємось, що у числі кращих визнано студенток кафедри дизайну і теорії мистецтва.

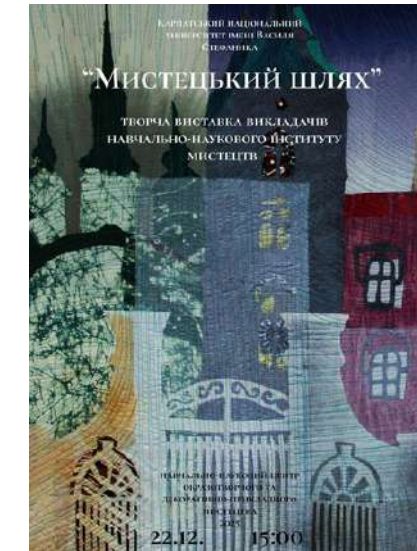
Цінні призи – комп'ютерну техніку для графічного дизайну отримали студентки кафедри дизайну і теорії мистецтва:

1 місце у фіналі – Аліна Корнієнко, студентка 4 курсу, спеціалізації «Дизайн середовища».

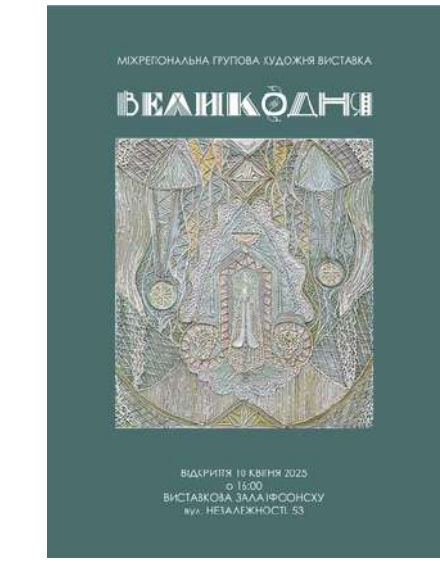
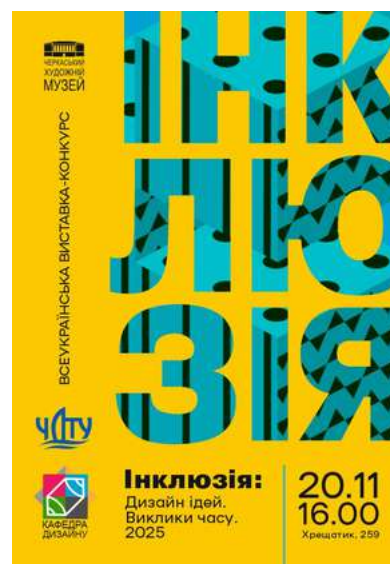
2 місце – Ольга Ковалів, студентка 2 курсу, спеціалізації «Графічний дизайн».

31 серпня з нагоди урочистостей до Дня знань в.о. ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника професор Ігор Цепенда нагородив грамотою студента-магістранта спеціалізації "Дизайн середовища" Валентина Тупало за вагомий внесок у реалізацію соціального проєкту "Homo Alatus" з виготовлення тактильних ікон для осіб з порушенням зору, проявлену ініціативність, відповідальність та сумлінність у громадській роботі.

ВИСТАВКОВА АКТИВНІСТЬ

Організатори проекту:

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, кафедра дизайну і теорії мистецтва, відділ літератури з мистецтва Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івана Франка.

Під таким гаслом у четвер, 23 січня у виставковій залі Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки за чисельного зібрання учнів лицею імені Івана Пулюя, студентської молоді, громади міста відбулось відкриття виставки творчих робіт студентів-магістрів I курсу спеціальності «дизайн середовища». Особливістю виставки є той факт, що усі живописні й графічні полотна створені у межах семестрових завдань навчальних дисциплін «Спецрисунок» та «Спецграфіка».

Керівники курсу: професор **Надія Бабій**, асистент **Андрій Левицький**.

Виставку вшанували: проректор з науково-педагогічної роботи Едуард Лапковський, директор навчально-наукового інституту мистецтв Володимир Федорак, докторка мистецтвознавства Ірина Дундяк, заслужений діяч мистецтв України Богдан Губаль, художник-реставратор, завідувач реставраційного відділу Івано-Франківського краєзнавчого музею Валерій Твердохліб, доктор мистецтвознавства Мирон Черепанин. Від учасників виставки виступила магістранта кафедри - Дарина Здрілюк. Модерував подію доктор мистецтвознавства професор Олег Чуйко.

Ідея проекту й зміст завдань визначені об'єктивним дослідженням: хто я є і як виглядає простір, що є моїм місцем. Це непросте міркування перетворилось на цикл відвертих візуальних сповідей, у яких особа мислиться поза сторінками з показного життя «глянцю».

Естетичний простір міста у творчості художників найчастіше розглядається через фізичну об'єктивність: як визначена точка сприйняття краєвиду чи громадського життя. І хоча вигляд міста цілком матеріальний, його образ може розкриватись й через чуттєве та емоційне сприйняття. Марення, тиск, власні страхи, упередження, прагнення й наміри - це теми, які демонструються на сьогоднішній виставці.

Митець завжди є агентом впливу, тож представляючи цю виставку, ми закликаємо сприймати наші твори не як утилітарні композиції, а як процеси, зв'язки, діалог між молодим поколінням війни та зацікавленим глядачем. Візуалізація страхів веде до їх подолання. Відмінності ми визначаємо формотворчим аспектом ідентичностей. Маніфестація відмінностей спроможна творити не лише живий громадський простір, а й громадянське суспільство.

Текст: Надія Бабій

Фото:

ВИСТАВКА ФОТОРОБІТ СТУДЕНТІВ

ЖИТТЯ КРІЗЬ ВІЙНУ

27.02.2025 року у виставковому просторі Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка відбулося відкриття виставки «Життя крізь війну» – світлин студентів спеціалізації «Графічний дизайн», створених у межах трирічного проєкту з курсу «Фотографія і фотографіка».

Проєкт «Життя крізь війну» було започатковано у травні 2022-го, в перший рік повномасштабного вторгнення, як рефлексію на спільну для кожного з учасників освітнього процесу реальність. За підтримки студентської аудиторії тема окреслила умови підсумкового завдання, виконання якого через особливості методу інтроспекції тривало місяць для кожного з трьох послідовних курсів. У грудні 2024 - го, в третій рік війни відбулася остання сесія проєкту.

Виставка презентувала фото та відео рефлексії «Життя крізь війну» його учасників - студентів, випускників та авторки. «Три роки назад, в цей час нам давали три дні ... Ми вистояли!» - так розпочала подію її модераторка Ірина Дундяк, докторка мистецтвознавства, професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва. Своє бачення висловили присутні: директор ННІМ КНУВС, професор Володимир Федорак; директор ІФОУНБ ім.І.Франка, заслужена працівниця культури Людмила Бабій; завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва, доктор мистецтвознавства, професор Олег Чуйко.

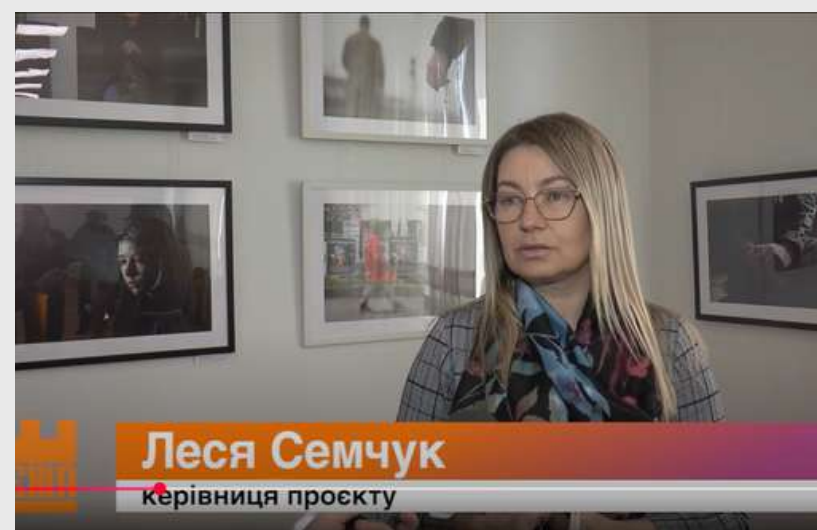
Леся СЕМЧУК, авторка проєкту, кандидатка мистецтвознавства, доцентка.

Фоторепортаж студентів груп Д-25, Д-35: Ю.Боднар, В.Плегуца, В.Вербіцький, М.Болгак.

Відеорепортаж: ТРК «Вежа».
https://www.youtube.com/watch?v=z_KzxJSTsvw

Юлія Боднар
студентка

Леся Семчук
керівниця проєкту

ПРОЄКТ
ЖИТТЯ КРИЗЬ ВІЙНУ
ВИСТАВКА ФОТОРОБІТ СТУДЕНТІВ

«Намальоване щастя, стерта реальність»
Вікторія Кравчук, 2023 р.

«Діти...»
Анастасія Кассар, 2024 р.

«Втрачений дім, знайдена вірність»
Марта Сміжак, 2022 р.

Життя крізь війну - наша реальність. Для когось - це єдиний вимір, для декого - два світи, які, переплітаючись, формують буденність. У кожного свій спектр почуттів і різний досвід. Самовираженню у фотографічному кадрі передував процес пізнання власних почуттів і думок. Кожен студент пройшов складний шлях від інтроспекції до роботи з моделлю, пошуку змістових локацій, деталей і реквізитів. Тема об'єднала різні образи й сюжети, адже на момент її втілення в авторів був неоднаковий часовий досвід життя в умовах війни. В експозиції домінують постановні кадри без постобробки, і в кожному з них - почуття й бачення автора, його сприйняття життя крізь війну.

«Втеча чи вигнання?»
Галина Жупник, 2024 р.

«Ціна свободи»
Анастасія Кугіт, 2022 р.

«Біль втрати»
Марта Сміжак, 2022 р.

«Усвідомлення»
Юлія Садловська, 2022 р.

«Рідні стіни, зруйновані війною»
Вікторія Кравчук, 2023 р.

«Пам'ять крізь руїни»
Аліна Кручківч, 2022 р.

«Втрачене дитинство»
Віталій Гищук, 2022 р.

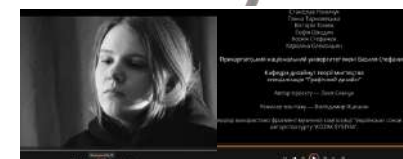

«Очі, які бачили страх...»
Юлія Садловська, 2022 р.

«Очікування...»
Ірина Ковальська, 2022 р.

Частиною виставки є саморефлексія авторки проєкту - відеоряд, у якому використані інтерв'ю студентів, світлини, фрагмент музичної композиції "Українське сонце зійшло" гурту "KOZAK SYSTEM" та відео випускника кафедри В. Яцишина (режисер монтажу).

Відеоряд "Життя крізь війну"
Леся Семчук, 2025 р.

«З вірою в серці»
Аліна Соболь, 2023 р.

«Біль, який не згасне»
Аліна Соболь, 2023 р.

«Найдорощі обійми»
Аліна Соболь, 2023 р.

«З надією в серці»
Андрій Гук, 2024 р.

«Холодна стежка до теплих спогадів»
Софія Шкодин, 2024 р.

«Реальність»
Юліан Кімакович, 2024 р.

«Руки втомлені війною»
Ангеліна Гавучак, 2024 р.

«Спогад»
Анна Тарновецька, 2024 р.

«Пам'ять, що живе у серці»
Божена Осух, 2024 р.

«Молитва війна»
Станіслав Різничук, 2024р.

«Надія»
Вікторія Іванейко, 2023 р.

«Дитинство сьогодні»
Юлія Боднар, 2024 р.

«Маленький світ у великій війні»
Ніна Ангел Кузьма, 2024 р.

«Тепло серця крізь холод втрати»
Вікторія Тонюк, 2024 р.

Надія Бабій

«ПОГЛЯД-5» / Коломия

11 березня у виставковій залі Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського відбулось відкриття виставки «ПОГЛЯД-5» викладачів Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського Національного університету імені Василя Стефаника.

Свої роботи представили заслужений діяч мистецтв України, професор Богдан Губаль; доктори мистецтвознавства, професори Олег Чуйко та Надія Бабій, лауреат обласної премії імені Ярослава Лукавецького, кандидат мистецтвознавства Оксана Бейлах; голова правління Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України Світлана Повшик. Це перша імпреза авторів у такому складі. У спільному просторі заекспоновані твори авторського текстилю й графіки, живопису. Мета проекту – продемонструвати єдність образотворчого мовлення, послугуючись індивідуальними творчими висловами. За словами учасниці виставки – Надії Бабій – виставка є своєрідною сповіддю і покутою творчих особистостей у цей складний час: як викладачів, громадян, українців.

На відкритті Прикарпатський національний університет представив директор Навчально-наукового інституту мистецтв, кандидат історичних наук, доцент, Заслужений працівник культури України Володимир Федорак. Модерувала подію заступник генерального директора Національного музею з наукової роботи Ірина Федів.

Урочистості розпочали з музичного вітання від Оркестру народних інструментів “Трембіта” Палацу мистецтв “Народний дім” (керівник – Михайло Могильняк). З вітальним словом виступили Ярослава Ткачук – генеральний директор Національного музею, Богдан Станіславський – мер міста Коломиї, Уляна Мандрусак – начальниця відділу розвитку соціальної сфери управління соціально-економічного розвитку райдержадміністрації, Катерина Каркадим – мистецтвознавець, завідувач відділу художньої обробки дерева Національного музею, голова Коломийської регіональної організації НСХУ, члени Національної спілки художників України, викладачі Мирослав Ясінський і Василь Андрушко; Ольга Слипанюк – директор Коломийського навчально-наукового інституту.

Час і місце у просторі експозиції стали черговим доказом високої особистої фаховості викладацького складу кафедри.

Текст Надія Бабій
Світлини Ярема Проців

Надія Бабій

«ПОГЛЯД-5» / Трускавець

Нова експозиція виставки «ПОГЛЯД-5» від 9 червня розташувалась у чотирьох залах Художнього музею Михайла Біласа.

Музей знаходиться у центральній частині міста Трускавець (Львівської області) у пам'ятці дерев'яної архітектури початку ХХ сторіччя – віллі «Гопляна» (1921–1939 рр.), що була збудована на замовлення бургомистра міста Дрогобич, власника курорту Трускавець Раймунда Яроша.

Особливості монтажу нового проекту були пов'язані найперше з інтер'єрним облаштуванням однієї з найкрасивіших віл Трускавця, що проектувалась архітектором Яном Семковичем для відпочинкових, а не виставкових цілей.

«ПОГЛЯД-5» належить до цінних групових проектів Кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського Національного університету імені Василя Стефаника. До об'єднання входять впізнавані митці, члени Національної спілки художників України: заслужений діяч мистецтв України, професор Богдан Губаль; доктори мистецтвознавства, професори Олег Чуйко й Надія Бабій, лауреатка обласної премії імені Ярослава Лукавецького, кандидатка мистецтвознавства, доцентка Оксана Бейлах; голова правління Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України Світлана Повшик.

Автори представили класичний живопис й оригінальну графіку, експериментальні техніки текстилю, колажу, паперопластики й паперографіки. Більшість робіт відзначені нагородами й каталогами персональних, групових і міжнародних виставок.

Мета проекту «ПОГЛЯД-5» – продемонструвати високопрофесійний художній потенціал наукового університету, розвивати українське мистецтво ХХІ сторіччя, що яскраво, уникаючи популярних підходів, відображує національні ідеї й протистоїть глобалізаційним процесам стирання ідентичності, виховувати творчу молодь на особистому прикладі.

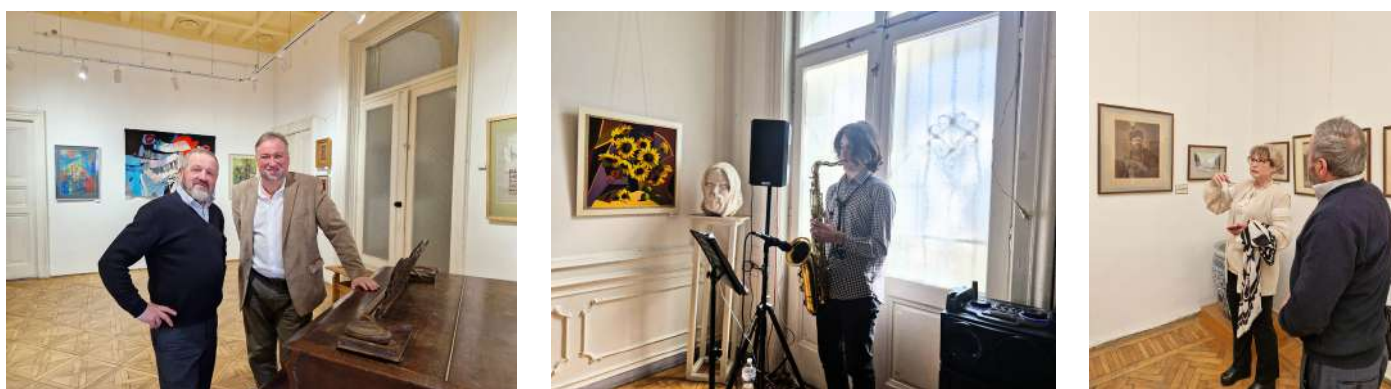

Надія Бабій

Відкриття чергової експозиції виставкового проекту **КАРПАТСЬКІ ВІЗІЇ**

У Вербну неділю, 13 квітня в Палаці мистецтв музею «Дрогобиччина» міста Дрогобич відбулось відкриття чергової експозиції виставкового проекту «Карпатські візії».

Виставка є четвертою і завершальною у представленні колекції художніх творів дванадцяти викладачів-практиків Навчально-наукового інституту мистецтв, що представляли кафедру дизайну і теорії мистецтва; кафедру образотворчого і декоративного мистецтва та реставрації й кафедру методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну. У залах пам'ятки архітектури початку ХХ ст. «Вілла Б'янки» заекспоновано коло 50-ти творів живопису, авторської експериментальної графіки, колажу, арттекстилю й художнього металу.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника на відкритті представили директор Навчально-наукового інституту мистецтв, кандидат історичних наук, професор Володимир Федорак, доктори мистецтвознавства, професори Олег Чуйко, Надія Бабій, Заслужений діяч мистецтв України, професор Богдан Губаль. Володимир Федорак зазначив, що представлена колекція демонструє різні почерки й стилі, техніки митців-педагогів, що представляють творчу спільноту навчального закладу. Це роботи висококласних майстрів, творчих особистостей, що вже відбулися. Щоденна педагогічна й творча праця, пошук не спиняються навіть попри нинішні страшні реалії. За плечима кожного з учасників – персональні виставки в Україні й за її межами – в країнах Європи, Північної Америки, чудові творчі здобутки.

Олег Чуйко зазначив, що співпраця з музеєм «Дрогобиччина» уже не перша для наших інституцій. У виставкових залах у різні роки відбулись персональні виставки Богдана Губаля й Володимира Сандюка, презентація групового виставкового проекту «Нас Сім», а монографія Надії Бабій «Актуальні культурно-мистецькі процеси та практики Західної України кінця ХХ – початку ХХІ століття» порушує питання важливості творчого активізму в історичних містах, в тому числі акцентує на важливості міжнародного фестивалю «ШульцФест», що проводиться у Дрогобичі.

Модерувала подію завідувачка відділу європейського мистецтва Леся Хомич. Із привітальним словом виступили: директорка музею Алла Гладун, начальник управління культури та туризму Дрогобичської міської ради – Володимир Ханас. До обговорення долучились представники дрогобичської

навчально-наукової й творчої спільноти: Олеся Сікора – викладачка Дрогобичської дитячої художньої школи, член Львівської обласної організації Національної спілки художників України, Жанна Ясеницька – старша викладачка кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва Дрогобичського державного педагогічного університету імені Івана Франка. Особливим гостем у часі відкриття виставки став український дипломат і юрист Володимир Пузирко. Оглянути та помилуватись експозицією виставки «Карпатські візії» можна в залах «Палацу мистецтв», виставка триватиме впродовж місяця.

міський пленер

Надія Бабій

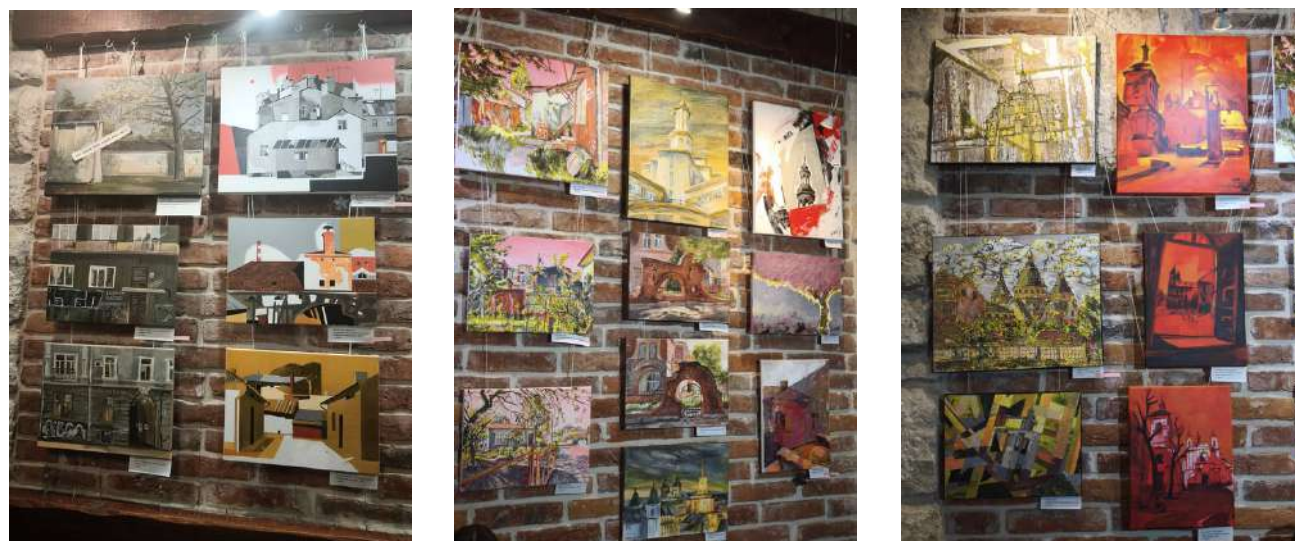
«ФРАНКІВСЬКА ЗБІРКА»

У вівторок, 5 травня, у фортечній галереї «Бастіон» презентували попленерову виставку «Франківська збірка». Це 78 робіт від 26 франківських художників. Особливість виставки в тому, що вони мали зобразити місто лише з допомогою чотирьох кольорів – білого, чорного, жовтого й червоного.

Виставка «Франківська збірка» – це новий мистецький крок однойменної громадської ініціативи, заснованої у 2024 році випускником Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, знаним книговидавцем Василем Іваночком, спільно з художниками Богданом Губалем, Мирославом Яремаком та Миколою Джичкою. Метою ініціативи є створення музею образотворчого мистецтва Івано-Франківська, а виставка стала вже третьою масштабною подією в рамках цього задуму. Участь у пленері взяли й викладачі кафедри дизайну і теорії мистецтва: Богдан Губаль, Олег Чуйко, Надія Бабій, Ірина Чмелик, Світлана Повшик.

Науковці університету також долучилися до культурно-просвітницьких подій, що супроводжували пленер. Зокрема, професор Богдан Губаль провів творчу зустріч у своїй майстерні, а професорка Ірина Дундяк презентувала лекцію про маловідомі сторінки життя і творчості Опанаса Заливахи.

Цьогорічний міський пленер розпочався 26 квітня, і до нього долучилися 23 митці, які представляють щонайменше шість поколінь художників та різні художні школи і стилі.

Як зазначив у виступі один із ініціаторів, художник Мирослав Яремак, обмеження палітри не зменшувало сили виразності: «Ми живемо у час страшних потрясінь, однак саме такі часи, як правило, визначальні для майбутнього, і найперше мистецтва».

На завершення відкриття відбулося вручення подяк учасникам пленеру та розповсюдження каталогу виставки.

Надія Бабій

Надія Бабій

ВЕРТИКАЛІ ЗАЛИВАХИ

У грудні 2024 року Івано-Франківська обласна рада оголосила 2025-й Роком Опанаса Заливахи. На відзначення 100-річчя від дня народження видатного художника та дисидента заплановано цілу низку освітніх, культурних, популярних, дослідницьких і медійних проєктів, спрямованих на вшанування його творчості та духовної спадщини.

У рамках цієї програми в Івано-Франківську вперше відбувся всеукраїнський мистецький пленер "Вертикалі Заливахи". Кожен учасник мав змогу через власний досвід і мистецьку практику досліджувати тему зв'язку земного і небесного, внутрішньої гармонії та духовних пошуків. Пленер став не лише творчим випробуванням, а й простором обміну ідеями, рефлексії над життям і творчістю митця, а також можливістю глибше відчути його вплив на сучасне українське мистецтво.

Співорганізаторами заходу виступили управління культури ОВА та Музей мистецтв Прикарпаття. Пленер розгорнули в локаціях, пов'язаних із життям і творчістю Заливахи. У його програмі були виїзди на етюди, відкриті майстер-класи, вечори пам'яті, мистецькі дискусії та виставки просто неба, відвідування оселі Опанаса Заливахи, зустріч з донькою Яриною, - і завзята праця художників над своїми роботами...

До участі зголосились митці з Харкова, Львова, Хуста, Коломиї, Бучі, Черкас, Полтавщини та Івано-Франківська, Чернівців, Хотина: Карина Волошко, Віктор Снісаренко, Олександр Смородин, Олексій Смородин, Надія Нікіфорова, Іван Гуцул, Анатолій Шевчук, Орест Цупко, Сергій Лаушкін, Віктор Цапко, Василь Боднарчук, Василь Андрушко, Наталя Проданчук, Віктор Проданчук, Сердюк Олександр, Анатолій Фурлет, Володимир Сандюк, Христина Дувірак, Валерій Дувірак, Микола Якимечко, Анатолій Мельник, Тетяна Мурафа, Володимир Сандюк, Богдан Бринський, Орест Заборський.

Заключним етапом пленеру став відбір робіт, створених під час мистецького дійства, до фонду Музею мистецтв Прикарпаття і відкриття в ньому їхньої виставки.

Кафедру дизайну представляли Богдан Губаль та Надія Бабій. Їхні роботи були відзначені подяками на фінальній виставці та долучені до фондової колекції музею. Митці відзначили у своїх виступах: "Пленер - це не лише сцена для демонстрації й позиціонування, а й визначна школа, комунікаційний майданчик, особливо важливий у такий складний історичний час".

INTERMUNDIA / МІЖ СВІТАМИ

14 жовтня 2025 року у мистецько-виставковій вітальні Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка відбулось відкриття персональної виставки робіт художника, доктора мистецтвознавства, професора, завідувача кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, члена Національної спілки художників України та спілки дизайнерів України Олега Чуйка «INTERMUNDIA МІЖ СВІТАМИ».

Проект презентує новий етап творчих пошуків митця та пропонує глядачеві занурення у світ графічних образів, сповнених символіки й внутрішньої метафоричності.

Модераторкою події виступила професорка, докторка мистецтвознавства Ірина Дундяк, яка у своєму виступі окреслила основні етапи творчого становлення митця та звернула увагу на особливості його графічної мови — тонкої, символічної та багатозарової. Представлені роботи демонструють послідовне формування авторської образної системи, у якій поєднуються інтелектуальна рефлексія, асоціативність і філософська глибина.

Сам автор поділився концептуальним баченням виставки, наголосивши, що проект «Intermundia» (з латини — «між світами») розкриває особливий стан творчого переживання, у якому стирається межа між реальністю та уявним.

Графічний образ постає своєрідним провідником у простір сновидінь, пам'яті та внутрішніх візій, де глядач має змогу співтворити власний досвід сприйняття.

У своєму виступі виконувач обов'язків ректора Карпатський національний університет імені Василя Стефаника Ігор Цепенда звернув увагу на низку тематичних серій митця, зокрема на цикл «Подорож Королівством казок», присвячений постаті Ганс Християн Андерсен. Серія репрезентує місця, пов'язані з життям і творчістю відомого казкаря, та інтегрована в ігрову мапу комп'ютерної гри «Андерсен єднає серця», створеної командою фахівців університету.

До обговорення виставки долучилися представники мистецької та наукової спільноти. Зі словами привітання виступили директор Навчально-наукового інституту мистецтв КНУВС, професор Володимир Федорак, заслужений діяч мистецтв України, професор Богдан Губаль, журналіст, поет і краєзнавець Михайло Батіг, докторка мистецтвознавства, професорка Надія Бабій, художник Михайло Дейнега, бібліотекарка Світлана Олійник, докторка філософських наук, професорка Олександра Качмар, а також шанувальниця мистецтва Галина Угриня.

Репрезентована виставка постає не лише як добірка графічних аркушів, а як цілісний художній досвід, що відкриває нові виміри бачення та стимулює глядача до внутрішнього діалогу з твором. У цьому сенсі «Intermundia» можна розглядати як своєрідне запрошення до подорожі між світами — простору, де художній образ стає посередником між реальністю, уявою та пам'яттю, а мистецтво перетворюється на поле спільного переживання й співтворення.

Надія Бабій

УЧАСТЬ У КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ КРАЇНИ

частина професійного розвитку викладачів університету

Професори кафедри дизайну і теорії мистецтва, члени національної спілки художників України: Олег Чуйко, Богдан Губаль та Надія Бабій відвідали одну з найвідоміших мистецьких подій України – Всеукраїнське триєнале абстрактного мистецтва «Арт-Акт» у місті Чернівці.

Цьогоріч до експозиції були відібрані твори Олега Чуйка: триптих «Гра у передбачення» (2025) й урбаністична композиція «Вечір в чужому місті» (2025). Богдан Губаль представив полотно «Шлях нашого буття» (2025). Додамо, що обидвоє митців працюють у лірико-емоційному напрямі абстракційного живопису.

Трієнале є видатною подією, що найповніше відображує процес творення нефігуративного мистецтва в Україні, визначає його напрями й фіксує регіональні підходи, школи, відмінності емоційних станів митців, що розгортаються у часі й трансформуються в залежності від поколінь. Вагомість проекту підкреслює не лише його всеукраїнський статус, а й тяглість – виставка започаткована художником Святославом Вірстою ще 2010 року й витримала вже 6 сезонів із постійною публікацією каталогу.

«Арт-Акт» об'єднує провідних митців з Києва, Одеси, Миколаєва, Херсону, Галичини, Буковини тощо, кураторів і дослідників абстракції. У цьогорічній експозиції було представлено живопис, графіку, асамбляж, колаж, скульптуру, об'єкти. Фронтальне місце в експозиції посіла колекція творів легендарного митця, народженого в Буковині – Термістокля Вірсти (1923 – 2017).

Залучення викладачів кафедри дизайну і теорії мистецтва КНУВС до культурних подій такого рівня свідчить про високий професійний авторитет кафедри, її активну участь у сучасному мистецькому житті країни та постійне прагнення до оновлення творчих і педагогічних практик. Це сприяє розвитку творчого мислення, розширює науково-методичні горизонти й підтримує активний діалог між університетом та сучасним мистецьким процесом України.

Представники університетського мистецького середовища є постійними учасниками цієї події, в тому числі й як члени журі чи медиатори. Професорка Надія Бабій отримала від організаторів у подарунок повну збірку каталогів Трієнале й обговорила питання висвітлення виставки у спеціалізованих виданнях та ЗМІ.

4 грудня у новій галереї Коломийського академічного обласного українського театру імені Івана Озаркевича відбулось відкриття унікального виставкового проєкту

Співорганізаторами події виступили: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Кафедра дизайну і теорії мистецтва, Коломийський академічний обласний український театр ім. І. Озаркевича; БО «Благодійний фонд «Життя, як чудо»; ГО «Амброзія 21».

Це творчий звіт студентів старших курсів спеціальності «дизайн», що працюють за програмою Центру дослідження стратегій універсального дизайну КНУВС. До експозиції ввійшли найперше спеціальні тактильні адаптації творів світового мистецтва й власних фото досліджень, а також емоційні станкові композиції, що демонструють рефлексії молодих людей на об'єктивну реальність.

Карпатський національний університет представляли: завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва, професор Олег Чуйко, директорка центру дослідження стратегій універсального дизайну, професорка Надія Бабій, професор Богдан Губаль, доцентка Ірина Чмелик. У своїх виступах вони підкреслили, що закликають до сприйняття цієї події не через утилітарне розуміння речей, а як процесів, зв'язків, небанального і глибокого діалогу між молодим поколінням дизайнерів та зацікавленим глядачем.

Куратор виставки – мистецтвознавець Тарас Косович, у своєму виступі зазначив, що нова галерея розпочинає свою діяльність із своєрідного візуального маніфесту, візуального бачення важливих суспільних понять, пов'язаних із міркуваннями про швидкість сучасного світу, перемоги й розчарування, самотності й, одночасно, емпатії і турботи про близьких, позбавлених насолоди споглядання.

Виставка інтерактивна – роботи супроводжуються текстовими і звуковими анотаціями, які допомагають осягнути їх зміст. У своїх анотаціях, що додані до описів через QR-код студенти стверджують: «Митець завжди є агентом впливу!» Подію відвідали актори театру на чолі з головним режисером, Народним артистом України Дмитром Чибораком, викладачі й студенти відділення образотворчого мистецтва Коломийського фахового педагогічного коледжу а також спеціальні гості – група Коломийського територіального первинного осередку товариства сліпих на чолі з директоркою – Марією Барасюк. Тож спеціально для гостей проведені дві кураторські екскурсії.

Професор Богдан Губаль зауважує, що не очікував такої пильної уваги від коломийського студентства. Молодих людей цікавив принциповий новаторський підхід до предметів «Спецрисунок, спецживопис», через які можна у такий цікавий спосіб донести власні ідеї. Кожен розповідав про своє відчуття композиції й зв'язав власне прочитання із закладеними змістами.

Ірина Чмелик та Надія Бабій мали змогу провести апробацію тактильних адаптацій. У спілкуванні ще раз було підтверджено вагомість інклюзивних розробок кафедри й університету.

Надія Бабій

Надія Бабій і Богдан Губаль стали учасниками мультипростірного виставкового проєкту «Інший поруч», організованого музеєм сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку.

Це масштабна подія культурного життя усієї країни. Проєкт порушує етику у взаємодії між живими істотами. Його мета – показати хиткість усталених соціальних та візуальних наративів, у яких тварини постають об'єктами, а не рівноправними учасниками буття.

Автори зголосились до офіційного OPEN CALL проєкту, що відбувся ще у серпні і ввійшли до числа 200 учасників з усього світу. За умовою конкурсу, для відбору експертної ради МСУМК необхідно було представити твори, що якнайкраще розкривають тему співіснування людини і тварини як двох рівноправних істот, здатних до присутності, зв'язку та взаємоповаги.

Богдан Губаль представив одну з найбільш ранніх робіт у своїй творчості – гобелен «Наперекір стихії», 1985 року, зазначивши у концепції: Наперекір стихії – це образ непокороної сили життя. Композиція будується на динаміці та контрасті: темні й світлі потоки ниток прорізають простір, створюючи ефект руху, наче вітер і світло розривають тканину часу. Кінські фігури символізують волю, прадавню первісну енергію й гідність. Вони не зупиняються, не вагаються, не схиляють голови перед силою хаосу, а навпаки, прориваються крізь нього. Твір читається як метафора шляху попри опір. Земля й повітря змішуються у вихорі, що нагадує водночас бурю та внутрішній вогонь.

Твори Надії Бабій – триптих витнутої графіки «Квіти і комахи», 2012 року створення. У центрі кожної з частин – геометризована квітка, схожа на дерево життя, розгорнутий хрестоподібний орнамент чи символічну схему всесвіту, де кожен елемент має своє місце і функцію. Геометрія не скасовує органіку, а дисциплінує її, перетворюючи природу на впорядкований ритм. Комахи – чорні, антроподібні динамічні істоти. Вони контрастують із симетрією квітки: їхні ламки силуети створюють відчуття тендітного й незахищеного життя. Комахи ніби є посередниками між геометричним порядком і стихією життя.

Мультипростірний формат проєкту охоплює шість локацій Луцька: Музей Корсаків, Луцький художній музей, Волинський краєзнавчий музей, Околий Замок, мистецький простір «Дім на Гальшки» та індустріальний простір «Будинок Офіцерів».

Василь Корчовий:
Такі, як є

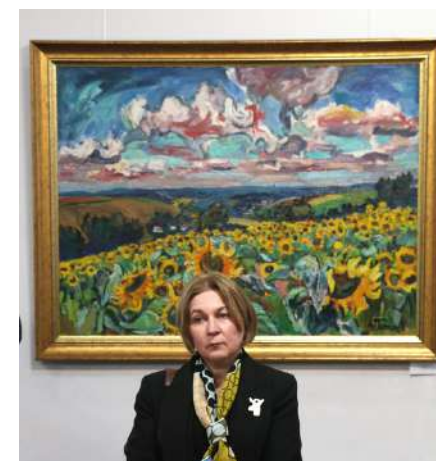
Персональна виставка відомого українського скульптора Василя Корчового під назвою «Такі, як є. Скульптура і малюнок» пройшла в АРТгалереї Романа та Наталії Захарчуків з 14 жовтня до 14 листопада. На виставці були представлені його роботи, що зосереджені навколо ідеї природної жіночності.

Професори кафедри, завідувач Олег Чуйко та Надія Бабій і Богдан Губаль були особисто запрошені галеристом й митцем Романом Захарчуком до фінальної дискусії щодо творчості й творів Василя Корчового, толерантності, заборонених тем у мистецтві, публічного простору й освіченості глядача.

Особливої "відомості" митець набув через презентацію скульптури «Впевнена» під час тижня Скульптури у Львові восени 2023 року. Ця подія із Скульптурного маршруту в Стрийському парку тоді стала найбільш обговорюваним твором мистецтва у Львові. Хвилі хейту заповнили соцмережі, вандали облили її мастилом та намагались підпалити.

Надія Бабій
Фото: Богдан Губаль, Наталя Мочернюк

Надія Бабій

**БАГАТОЛИКОТВОРЧИЙ
ВОЛОДИМИР ПАТИК**

Виставка відбулась в Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського. Коло 40 живописних полотен - натюрморти, краєвиди, портрети - представлені зі збірки Комунального закладу Львівської обласної ради «Історико-краєзнавчий музей».

Очільниця коломийського музею Ярослава Ткачук зазначила, що це перше представлення колекції такої значимості у Коломиї. На відкритті виставки виступили директор Музею Володимира Патика Ігор Тимець, представники управлінських структур, наукової й творчої спільноти міста.

Серед спеціально запрошених гостей на презентації виступили професори кафедри дизайну і теорії мистецтва: Олег Чуйко, Богдан Губаль, Надія Бабій.

Професори КНУВС підкреслили унікальність і глибину творчості Володимира Патика як одного з найсамобутніших представників українського національного мистецтва 2-ї половини ХХ ст. художника, поділились власним досвідом збереження монументальних робіт митця, а саме - автобусної зупинки з сюжетом «Козак Мамай» у селі Тязів Ямницької ОТГ.

4.02.2025 Надія Бабій для:
<https://pnu.edu.ua/blog/2025/02/14/66188/>. Фото: Ярема Проців

**ПРОФЕСОР БОГДАН ГУБАЛЬ
ІЛЮСТРАТОР КНИГИ "ЦУПКЕ ЖИТТЯ".**

16 січня 2025 року у відомому видавництві "Лілея-НВ" вийшла друком книжка Василя Кархута "Цупке життя". Автором обкладинки й ілюстрацій видання став професор кафедри дизайну і теорії мистецтва Богдан Губаль. У творчості митця це перший експеримент подібної співпраці з видавництвом.

Цим виданням Василь Іваночко розпочав історію нової збірки пластових книжечок, прочитання яких впливатиме на позиціонування молоді, її становлення в національному контексті, засвоєння лідерських навичок тощо.

За словами Тараса Прохаська, у цій романтичній повісті через історію виживання й становлення молодого вовка "Пластовий видавець, лікар-травник Кархут енергійно виклав свою філософію життя. Її перші постулати такі: вивчити свою природу, розпізнати своє призначення, бути вірним собі, розвивати свої властивості у взаємодії з іншими життями.

І у цьому Кархут ближчий до Сковороди, ніж до своїх сучасників страшного ХХ століття."

Василь Кархут народився 1905-го року у селі Марківці всім ї священника УГКЦ, його дядьком був актор і режисер Лесь Курбас. Перше видання повісті вийшло ще 1928 року з обкладинкою художника-модерніста Микола Бутовича (1895-1961). У часі другого ув'язнення Кархута польською владою (перше ув'язнення 1935) через заборону діяльності організації «Пласт» видання було конфісковане й знищене. Його перевидання відбулось в емігрантському середовищі лише 1940-го року. Відомо, що ілюстратором книги був художник-графік Едвард Козак (1902-1992).

У своєму виступі на презентації Богдан Губаль зауважив, що для нього було несподіванкою пропозиція до співпраці книговидавця Василя Іваночка. Тривалий час він не міг наважитись на роботу. Однак надзвичайно образний текст дозволив створити динамічні структури, що надавались до ілюстрування.

Митець послуговувався технікою колажу, витворюючи пластичні сцени, подібні до тих, що застосовуються у тінювих театрах. Це дало змогу будувати просторові структури, шукати композицію, розводячи елементи в сторони. Таким чином створив для книги 16 ілюстрацій та кольорову обкладинку.

Текст: Надія Бабій
Фото: Богдан Губаль

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИЖКИ

Ірини Чмелик та Ольги Деркачової "Звитяжці"

У день третіх роковин повномасштабного вторгнення Росії в Україну в читальному залі Централізованої міської бібліотечної системи відбулася презентація книги "Звитяжці". Збірка вшановує пам'ять українських воїнів, які загинули упродовж 11 років українсько-російської війни.

Зустріч з відомими українськими творцями пензля і слова - науковицею Карпатського національного університету імені Василя Стефаника художницею, кандидаткою мистецтвознавства Іриною Чмелик та письменницею, докторкою філологічних наук Ольгою Деркачовою відбулася на празник Покрову Пресвятої Богородиці, у День захисників України та створення УПА в Івано-Франківській обласній бібліотеці для юнацтва.

Гості книгарні для її читачів презентували унікальне художньо-літературне видання «Звитяжці», упорядниками якого виступили. До нього ввійшло більше шести десятків графічних портретних робіт полеглих українських воїнів з різних куточків України, в тому числі і з Прикарпаття. А також подано стислі описи їхніх доль з поетичними текстами про війну від різних авторів сучасності.

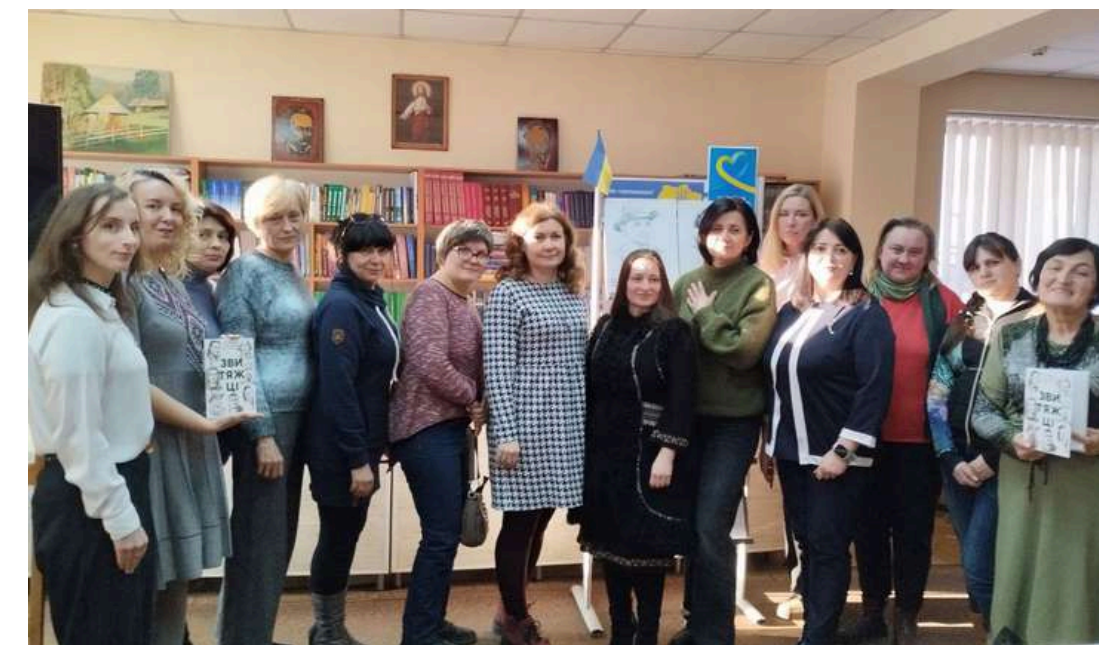
Книжка побачила світ наприкінці 2024-го. І як видана коштом обласного бюджету надійшла до всіх бібліотек області. А її представлення у названій книгарні, відбулося в рамках Тижня юного патріота, запровадженого в бібліотечному закладі.

Задум книжки виник після виставки графічних портретів полеглих українських воїнів «Звитяжці» І. Чмелик, яка відбулася у мистецькому просторі Івано-Франківська «Ваґабундо». Назву для виставки «Звитяжці» запропонувала Ольга Деркачова. Відтак ця експозиція, на відкритті якої органічно звучали і поезії на честь наших воїнів-героїв, переросла у проєкт художньо-літературний, тобто у книжку, поєдналися графіка і слово.

Поміж загиблих, чиї графічні портрети увійшли до видання, наші земляки Володимир Витошко (Підгір'я), Володимир Головатий (Підбережжя), Ігор Іванкович (Топільське), Михайло Козак (Жуків), Михайло Кознюк (Буковець), Святослав Кондрат (Болехів), Дмитро Коцюбайло (Бовшів), Назар Могорук (Дземброня), Ігор Паливода (Лучинці) Іван Прокіпчин (Тисів), Володимир Савчин (Підбережжя), Іван Сапжак (Тлумач), Дмитро Чирва (Городенка), коломиянин Любомир Бордун, калушани Роман і Леонід Бутусіни та Володимир Кушлик, іванофранківці Артур Грималюк Андрій Гуль, Василь Гуцуляк, Олег Койляк, Назар Лугарєв, Віталій Мерінов Павло Панфілов Тарас Стахів.

Найкращим фіксатором пам'яті, як відомо, є емоції, а їх народжує поезія. Тож важливо, що у виданні представлено не лише поетичні рядки професійних авторів, а й аматорські вірші тих воїнів, чиї твори присвячено їхнім полеглим побратимам.

<https://youtu.be/R9Sy5ccYZ8w?si=0uzd5GhS-oDqiXSI>

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника став одним із двох закладів вищої освіти, представлених на наймасштабнішій події українського артринку – ярмарку сучасного мистецтва Kyiv Art 2025! Успішно представив університет своїми мистецькими творами художник, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтв Навчально-наукового інституту мистецтв, професор Олег Чуйко.

Захід Kyiv Art 2025, що відбувся в Київській міській галереї мистецтв «Лавра», продовжив традиції відомого Арт Маркету.

У ньому взяли участь понад 20 провідних галерей та арт-інституцій з України, Польщі та США, що підкреслило його міжнародний статус. Ця подія є знаковою для культурного ландшафту України.

Вона відкриває нові можливості для митців, формує інфраструктуру українського артринку, даруючи глядачам зустріч із талановитими авторами та яскравими творами. Ярмарок став майданчиком для презентації сучасного мистецтва та підкреслив стратегічний потенціал українського артринку.

У межах Kyiv Art 2025 також відбулася відкрита лекція для студентів, присвячена важливим проблемам культурної стійкості, міжнародного обміну та шляхам формування інституцій артринку.

Співorganizatorami та спікерами лекції виступили: доктор мистецтвознавства, професор Олексій Роготченко; Народний художник України, професор Вадим Михальчук; доктор мистецтвознавства, професор Навчально-наукового інституту мистецтв КНУ імені Василя Стефаника Олег Чуйко.

Крім того, професор Олег Чуйко взяв активну участь в обговоренні стратегій розвитку галерейної справи в Україні та поділився своїми експертними коментарями для інтернет-видання журналу «Фокус», чим підтвердив провідну роль університету у формуванні вітчизняного артпростору.

За матеріалами Пресцентру КНУВС

Візуальна концепція ігрового середовища у проєкті «Андерсен єднає серця»: синтез графіки та цифрових технологій

Інтерактивні освітні технології дедалі активніше інтегруються у сучасний культурно-освітній простір, поєднуючи мистецтво, літературу та цифрові інструменти. Яскравим прикладом такої міждисциплінарної взаємодії стала комп'ютерна гра-вікторина «Андерсен єднає серця», презентація якої відбулася у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Проєкт став п'ятою комп'ютерною грою, створеною науковцями університету, та першою, присвяченою зарубіжній літературі.

Особливе місце у структурі гри посідає ігрова мапа, яка виконує не лише навігаційну функцію, а й формує художньо-концептуальне середовище занурення у світ творчості Ганса Крістіана Андерсена. Мапу розробили професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Олег Чуйко та асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва, аспірант Роман Петрів. У процесі створення використано авторську оригінальну графіку Олега Чуйка із серії «Подорож Країною казок», яка стала образно-стилістичною основою візуальної концепції гри.

Графічні композиції відтворюють символічні архітектурні образи Данії, пов'язані з життям і творчістю письменника. Інтеграція авторських ілюстрацій у тривимірне цифрове середовище дала змогу сформувати багаторівневий ігровий простір із виразною атмосферою вечірнього міського пейзажу, доповненого об'ємними деталями природи й архітектури. Важливим компонентом дизайну стала система варіативної підсвітки, яка змінює емоційне сприйняття мапи та посилює ефект занурення гравця у казковий наратив.

Концептуальне вирішення мапи базується на відтворенні біографічних маршрутів письменника та тематичних просторів його творчості. Завдяки цьому користувачі не лише виконують ігрові завдання, а й символічно подорожують шляхами Андерсена, відкриваючи нові знання через візуальні образи та інтерактивні елементи. Таким чином дизайнерське рішення поєднує освітню функцію з художньою репрезентацією культурної спадщини.

Гра орієнтована на широку аудиторію – школярів, студентів, педагогів і всіх шанувальників творчості Андерсена. Вона представлена українською та англійською мовами, що розширює її міжнародний освітній потенціал і сприяє культурному діалогу, зокрема в межах співпраці Карпатського національного університету імені Василя Стефаника з Південноданським університетом.

Важливим етапом реалізації проєкту став всеукраїнський онлайн-турнір за грою-вікториною «Андерсен єднає серця», що відбувся 18 листопада. У турнірі взяли участь 25 команд із дев'яти регіонів України – Івано-Франківської, Тернопільської, Київської, Львівської, Луганської, Кіровоградської, Житомирської, Миколаївської та Сумської областей. Загалом у змаганні долучилися понад 200 учнів, що засвідчило високий рівень зацікавленості молоді інтерактивними освітніми форматами та актуальність обраної теми.

Реалізація проєкту показує можливості сучасного дизайну як інструменту інтеграції мистецтва у цифрове освітнє середовище. Ігрова мапа «Андерсен єднає серця» є переконливим прикладом синтезу авторської графіки, комп'ютерного моделювання та інтерактивних технологій, що формують нові підходи до популяризації світової літературної спадщини засобами візуальної культури та дизайну.

Текст: Галина Волощук, директор навчально-наукового центру професійної кар'єри та освіти впродовж життя

Робота в журі МАН

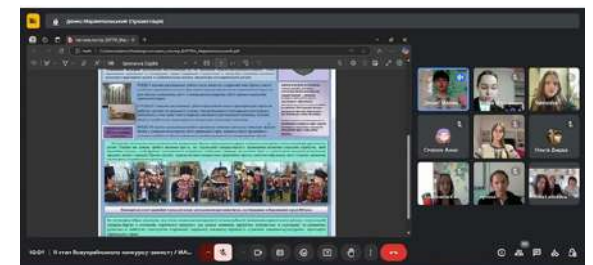
22 лютого 2025 на базі Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника відбувся II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України з секції теорії, історії мистецтв та артритики. Через обставини оголошеного карантину подія проходила у дистанційному форматі.

Членами журі були визначені - докторка мистецтвознавства, професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва Бабій Надія Петрівна, докторка педагогічних наук, професорка кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Клепар Марія Василівна, кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри дизайну і теорії мистецтва Лотоцька Віта МIRONІВНА.

На розгляд було представлено 8 науково-дослідницьких робіт, що стосувались різних аспектів дослідження візуальної, музичної культури й фольклористики, театрального мистецтва, сучасних мультимедіальних художніх форм: «Сучасний український театр і його бачення творів українських класиків (на прикладі Івано-

Франківського національного академічного драматичного театру імені Івана Франка)», «Вишита сорочка рогатинського Опілля як історико-художнє джерело матеріальної та духовної культури українського народу», «Вплив музики та звукового дизайну на людину», «Репліка як один із видів образотворчого мистецтва (на матеріалі творчого доробку самобутнього художника-аматора Сергія Гавриловського)», «Діяльність творчого об'єднання МУР», «Сопілкарство як феномен музичної культури Бойківщини», «Творчий доробок Катерини Каркадим: традиції та інновації в українському декоративно-ужитковому мистецтві», «Бартка - статусна зброя українських горян, традиційний сакральний атрибут воїнів-захисників Карпат». Найбільш захопливою частиною захисту була наукова конференція, де члени журі й учасники мали можливість подискутувати з різних питань розвитку і збереження мистецтва й культури Карпатського регіону, можливостей його туристичного розвитку через висвітлення духовних цінностей в малих громадах, патріотичного виховання молоді, в т. ч. через нові форми арт-практик.

Текст: Наді Бабій
Фото: Віта Лотоцька

VI Міжнародний STEAM-конкурс “ВРЯТУЙМО ПЛАНЕТУ РАЗОМ”

робота в журі

23 квітня 2025 року на базі Центру освітніх інновацій відбувся черговий очний захист наукових проектів та інноваційних розробок Міжнародного STEAM-конкурсу “ВРЯТУЙМО ПЛАНЕТУ РАЗОМ”, який проводиться щороку за сприяння департаменту освіти та науки Івано-Франківської міської ради й народної депутатки Оксани Савчук. Свої наукові розробки мають можливість представляти учасники різних вікових категорій з різних країн світу. До складу журі конкурсу уже п’ятий рік поспіль запрошено доцентку кафедри дизайну і теорії мистецтва, кандидатку мистецтвознавства Лесю СЕМЧУК.

Конкурс проводиться щороку для здобувачів освіти закладів загальної середньої, позашкільної та професійної освіти з метою ознайомлення громадськості з інноваційними освітніми технологіями, створення платформи для спілкування та підтримки молоді, досвіду, ідей щодо розвитку STEAM-освіти.

Текст: Леся Семчук

Обласний конкурс фотографії “МОЯ УКРАЇНО”

робота в журі

з 1 по 30 жовтня 2025 року на базі Івано-Франківського обласного державного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, за наказом Департаменту освіти і науки Івано-Франківської ОДА відбувся обласний конкурс фоторобіт “Моя Україно”. До складу журі запрошено доцентку кафедри дизайну і теорії мистецтва, кандидатку мистецтвознавства Лесю СЕМЧУК. Конкурс проводиться з метою розвитку творчих здібностей молоді через мистецтво фотографії, заохочення вивчення основ композиції, кольорокорекції, світла, експозиції, використання сучасних технологій для створення якісних фотографій.

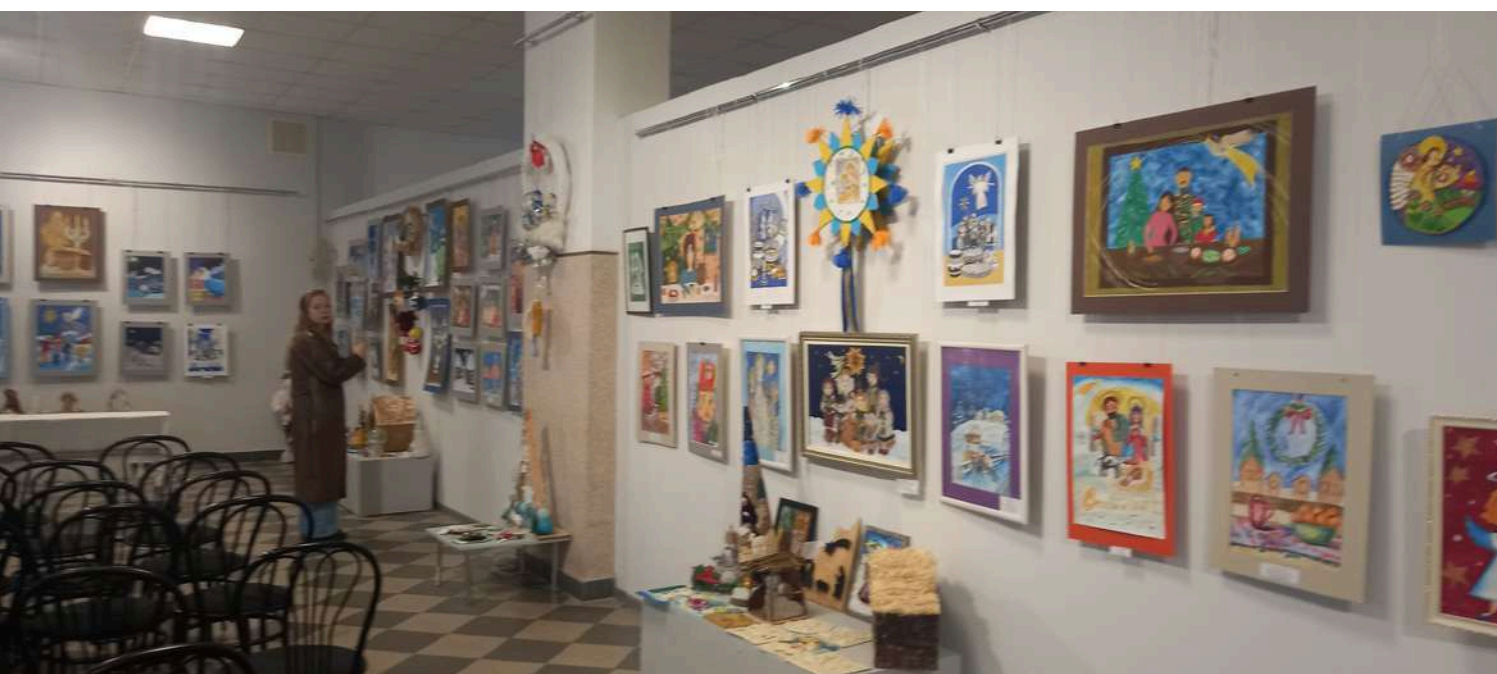

X Всеукраїнська виставка-конкурс *За світлом Різдвяної зорі*

з 11.11.2024 р. по 31.12.2024 р. на базі Навчально-наукового інституту мистецтв з ініціативи КЗ «ГАЛИЦЬКА МАЛА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ» проведено X Ювілейну Всеукраїнську виставку-конкурс творчих робіт з дизайну, образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва «За світлом Різдвяної зорі». Виставка щорічно збирає вихованців гуртків творчості художніх шкіл та мистецьких студій, а також здобувачів ЗЗСО.

Цьогоріч робота журі конкурсу відбувалась у дистанційному форматі, а підсумкова виставка експонувалась від 29 січня у виставковому центрі Прикарпатського національного університету.

Тема цьогорічного конкурсу - «Сяйво Різдвяної зорі - незгасне світло Перемоги». Конкурс проводиться з метою виявлення здібних та обдарованих дітей, сприяння розвитку їх творчого потенціалу, популяризації дитячої та юнацької творчості з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Серед членів журі - професор кафедри дизайну і теорії мистецтва, Заслужений діяч мистецтв України Богдан Губаль.

Знаковий рік у професійній діяльності Оксани Бейлах

Для різних подій культурної дипломатії її вишиванки обрали перша леді України Олена Зеленська. Також український дизайнер Руслан Багінський для відкриття кутюрного тижня моди в Парижі, підкреслюючи значущість події українського дизайну на міжнародній арені, та для благодійного вечора напередодні Різдва на підтримку фонду «Діти Героїв».

Колекція етно одягу “Мальви”

3 жовтня 2025 року на Прикарпатті відбувся III Міжнародний форум «Івано-Франківська область - надійний партнер». В рамках форуму доцентка кафедри **Бейлах Оксана** представила показ колекції етно одягу «Мальви». Це сучасне переосмислення української традиції крізь призму авторського бачення. Вишивка виконується ручним способом з великою увагою до деталей, створюючи унікальні зразки етнічного одягу.

Подія зібрала майже 170 учасників, в тому числі представників делегацій з 14 країн світу: Румунії, Польщі, Чехії, Угорщини, Словаччини, Італії, Австрії, Великобританії, Японії, Хорватії, Грузії, Бельгії, США та Франції.

Вишиванка перемоги

15 травня 2025 року відбувся мистецько-культурний захід «Вишиванка перемоги», приурочений до Всесвітнього дня вишиванки. Подію організував колектив телебачення «Галичина» за підтримки обласної державної адміністрації.

Уже не вперше доцентка кафедри Оксана Бейлах представила авторську колекцію вишиванок, виконаних у власній художній техніці. Ця колекція стала виявом глибокої поваги до національної спадщини та водночас тонким переосмисленням традиції в контексті сучасної культури.

У кожному образі поєдналися символіка української вишивки, індивідуальна мистецька мова авторки та актуальні сенси сьогодення, що надають колекції особливої емоційної сили й переконливого звучання.

Ті, хто формує академічний образ: дизайн інавгураційного вбрання

Інавгураційне вбрання ректора університету є не лише елементом урочистого церемоніалу, а й візуальним носієм академічної традиції, інституційної пам'яті та символічної влади. Його створення потребує глибокого розуміння історії університетських ритуалів, семіотики форми й кольору, а також сучасних підходів до дизайну одягу.

Саме такий комплексний підхід ліг в основу інавгураційного строю новообраної ректорки Карпатського національного університету, професорки Валентини Якубів, над яким працювали фахівці кафедри – дизайнерка одягу Ганна Макогін й дизайнер-ювелір Віталій Городецький, сформувавши цілісний образ, де академічний канон поєднується з актуальною мовою сучасного дизайну.

У своїй основі ректорське вбрання спирається на європейську університетську традицію, сформовану ще в середньовіччі. Перші університети Болоньї, Парижа, Оксфорда та Кембриджа заклали не лише освітні моделі, а й візуальну мову академічної влади. Оскільки університети постали як корпорації вчених, тісно пов'язані з духовним станом, їхній церемоніальний одяг наслідував форми чернечого та літургійного вбрання: довгі мантії, стримані силуети, темна колористика. Така форма підкреслювала відмову від світської марнотності й зосередженість на інтелектуальній праці.

• **Ганна Макогін**
кандидат мистецтвознавства, доцент
кафедри дизайну і теорії мистецтва

Центральною частиною інавгураційного строю є мантія ректора. Її форма й довжина символізують тяглість знання та спадкоємність академічної традиції, а колір і оздоблення – статус і представницьку функцію очільника університету.

Темні насичені тони асоціюються з мудрістю, стабільністю та глибиною наукової думки. У дизайнерському сенсі мантія стає балансом між каноном і сучасною естетикою, де важливо зберегти символічну стриманість, не втрачаючи візуальної виразності. Спеціальний головний убір – конфедератка – поширений у європейській академічній традиції. Він символізує завершеність знання, інтелектуальну рівновагу та впорядкованість мислення. Квадратна форма верху відсилає до ідеї стабільності та універсальності науки, тоді як китиця уособлює рух, шлях пізнання і зміну академічних статусів.

Ключовим чинником у розробці інавгураційного вбрання стало його концептуальне узгодження з брендбуком Карпатського національного університету – основою візуальної ідентичності, що визначає принципи використання фірмової графіки, кольорової палітри, логотипу та типографіки. Дизайн мантії не лише розвиває академічні традиції, а й транслює візуальні коди університетського бренду: колористичні рішення, ритміка графіки та символічність форм орнаментального модуля перебувають у діалозі з офіційними кольорами та стилістичною логікою брендбуку.

У ході проектування було відібрано два варіанти інавгураційного строю.

Перший вирізнявся більш стриманою декоративністю та акцентом на класичну вертикаль силуету, другий – активнішою декоративною зоною у верхній частині мантиї. Перший варіант є академічно виваженишим, підтримує стилістику мантий голови й членів Вченої ради університету, однак новообрана ректорка обрала другий, який, на її думку, чіткіше артикулює ідею відкритості, діалогу та репрезентації університету.

Композиція ескізів вибудована за принципом фронтальної симетрії, що є характерною для академічного церемоніального одягу й підкреслює ідею стабільності, ієрархічності та інституційної впорядкованості. Вертикальна вісь, сформована застібкою мантиї та ланцюгом ректора, виконує роль смислового центру композиції, візуально подовжуючи силует і надаючи постаті монументальності. Ритм декоративних елементів підпорядкований логіці силуету: орнамент не дробить форму, а структурує її, створюючи врівноважений діалог між площиною тканини та знаковими акцентами. Структура орнаменту ґрунтується на модульному повторі геометризваних зіркових мотивів, інтерпретованих у дусі української традиційної вишивки. Рівномірний ритм створює враження безперервності й символізує тяглість знання та наступність академічних поколінь. Така ритміка візуально «веде» погляд уздовж горизонталі, підкреслюючи урочисту статичність постаті.

Повторюваність вишитих елементів і узгоджена колористика створюють відчуття цілості, завдяки чому ювелірний елемент – колар функціонує як продовження текстильного декору. Такий синтез одягу й колару формує завершений академічний образ, у якому символіка влади, знання та інституційної ідентичності зчитується на кількох візуальних рівнях одночасно.

• Віталій Городецький

Ректорський колар – це урочистий ланцюг, який з'явився в університетській традиції у XV-XVI століттях під впливом міських магистратів і орденської культури Європи. Колар виступає знаком делегованої влади та інституційної неперервності: ця прикраса належить університету, а не конкретній особі, є частиною бренду, тож у конкретному випадку доповнений новим університетським лого.

У візуальній ієрархії костюма саме колар стає акцентом, що фіксує погляд і водночас нагадує про відповідальність, яку несе ректор, залишаючись ключовим символом академічної влади й наступності поколінь.

Новий ректорський колар поєднує академічну традицію з делікатною пластикою форми, підкреслюючи гідність посади й індивідуальність сучасного жіночого лідерства. Він виконаний в техніці ювелірного литва за виплавлюваними моделями із застосуванням холодних емалей «Novagum» та литтєвої італійської латуні «Pandora». Центральна частина виробу проектувалась у програмі Rhinoceros 3D, після чого була направлена на лазерне вирізування.

Це дало змогу зробити чітку майстер-модель. Наступний крок – заливання майстер-моделі рідким силіконом з подальшим виконанням восків для литва. Ланки ланцюга виконані на основі авторської нагрудної прикраси «Зима» із серії робіт «Чотири пори року».

МАЙСТЕР-КЛАС з аналогової фотографії

Щороку в межах курсу "Фотографія і фотографіка" запрошуємо фотографів-практиків з лекціями та майстер-класами. Цьогоріч, у 2025-му, взяли участь у запропонованому майстер-класі з аналогової фотографії за участі івано-франківських професійних фотографів Миколи Калитчука та Дмитра Петрини. Магічний світ плівки захопив усім: від виставки плівкової фотографії, лекції з наочним інструментом до фотографування й процесу проявлення плівок. Чудові локації палацу Потоцьких, виставковий та навчальний зали, фотолабораторії - все у повній мірі дозволило студентам пізнати й відчути плівку в роботі й отримати власний результат!

Текст: Леся Семчук. Фото: Юля Боднар, Леся Семчук

співпраця з НІМЕЧЧИНОЮ DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by giz

Івано-Франківськ

ПАЛАЦ

IF INVEST

UNDP

11 лютого, 13:00 Палац Потоцьких

Майстер-клас з аналогового та цифрового фото

День 1: творчі та технічні аспекти зйомки, практична фотосесія, проявка плівки.

воркшоп для студентів “мультисенсорна чутливість у сучасному світі”

Текст Надія Бабій, фото Аліна Соболю

9 травня у відділі інформаційних технологій та електронних ресурсів Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івана Франка відбувся навчально-науковий семінар «Особливості створення тактильних ілюстрацій для дітей із порушеннями зору» для студентів 3 курсу спеціалізації «графічний дизайн» кафедри дизайну і теорії мистецтва. Про це йдеться у матеріалі ІФОНБ <https://lib.if.ua/news/1746797379.html>

Ініціатива проведення події належить керівниці курсу «Проектування багатосторінкових видань», доктору мистецтвознавства, професорці Ірині Дундяк. Спікерами семінару були: директор Центру дослідження стратегій універсального дизайну, докторка мистецтвознавства, професорка Надія Бабій та провідний інженер-програміст ІФОНБ ім. І. Франка Анатолій Кучміль.

Студенти ознайомились із тонкощами роботи тифлокомплексу й спеціальним програмним забезпеченням для людей із вадами зору, детально переглянули блок літератури, надрукованої шрифтом Брайля. Особлива увага приділялась відсутності адаптивної графіки у навчальних посібниках та художній літературі, в тому числі – книгах для дітей. Спікери поділились власним досвідом адаптації зображень, розповіли про нюанси створення брайлівського поліграфічного макету, провели тестування з розпізнавання тактильних зображень без аудіоопису та мультисенсорного представлення.

«Як мультисенсори, – зазначили спікери події, – ми прагнемо, щоб культура та мистецтво руйнували бар'єри, відкривалися для різноманітності та формували почуття спільності, навчали емпатії та чуйності, а також ставали простором для спільного дослідження світу та розширення перспектив. Ми віримо, що мистецтво та універсальний дизайн можуть підірвати існуючий порядок, підвищити обізнаність і чутливість».

Тема семінару пов'язана з важливим напрямом роботи кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв, а саме – діяльності Центру дослідження стратегій універсального дизайну. Його метою є створення просторів і дизайнів для мультисенсорного сприйняття.

Перший модний показ

У межах опанування та підсумкового осмислення дисципліни «Моделювання і макетування» студенти третього курсу спеціалізації «Дизайн одягу» представили свою першу цілісну колекцію модного вбрання. Вона об'єднана концептуальним девізом «Реальний час», що окреслив її ідейний вектор і став ключем до прочитання авторських задумів.

реальний
ЧАС

Подія не обмежувалася лише демонстрацією одягу, а перетворилася на змістовний діалог між теперішнім і майбутнім, між особистим переживанням миті та глобальними викликами сучасності. Студентські роботи вирізнялися сміливими експериментами з формою й фактурою, продуманими конструктивними та композиційними рішеннями.

У колекціях органічно поєдналися технологічні матеріали й традиційні тканини, мінімалізм і декоративність, що виразно віддзеркалює багатогранність нашого часу. Кольорова палітра відображала особисті переживання авторів, перетворюючи одяг на своєрідний щоденник емоцій у вітчизняних реаліях сьогодення.

Атмосфера показу виразно нагадувала, що мода – це не лише сфера естетики, а передусім спосіб мислення, чутливе віддзеркалення епохи та її цінностей. Студентські роботи переконливо засвідчили: молоде покоління дизайнерів уміє вловлювати пульс сучасності, осмислювати його та переводити у виразні, концептуально наповнені візуальні образи, що резонують із духом часу.

Текст: Тетяна Марищук
Фото:

Перші кроки молодих модель'єрів

Дисципліна «Конструювання» відкриває для першокурсників спеціальності «Дизайн одягу» світ професійної творчості, у якому кожна лінія й кожен шов стають мовою дизайну. Це не лише технічна основа майбутньої професії, а й простір для експериментів, пошуку власного стилю та осмислення взаємозв'язку між формою, матеріалом і функціональністю.

У процесі навчання студенти опановують базові принципи побудови конструкцій поясного одягу, досліджують пропорції, силуети й трансформації форми, водночас розвиваючи навички точності та креативного мислення.

Особливість курсу полягає в поєднанні технічної дисципліни з художнім баченням: молоді дизайнери вчаться сприймати креслення не лише як схеми, а як потенційні образи, що народжуються в процесі конструктивного моделювання.

Перші студентські роботи – це сміливі спроби поєднати класичні підходи із сучасними тенденціями, знайти баланс між практичністю та естетикою. Вони переконливо демонструють, що вже на початковому етапі навчання дизайнери здатні мислити широко й творчо, перетворюючи технічні завдання на мистецькі проекти.

Тетяна Марищук

Практика в матеріалі

У межах дисципліни «Робота в матеріалі» студенти-дизайнери другого курсу отримали завдання, яке стало справжнім випробуванням їхніх професійних умінь і творчої уяви – пошиття жіночої блузки. Цей проєкт поєднав у собі технічну точність і художнє бачення. Працюючи з тканинами різної фактури, студенти опанували технології обробки деталей, усвідомлюючи значення кожного шва, лінії та конструктивного рішення.

У процесі роботи вони відкривали, як матеріал диктує форму й силует, а також як конструктивні прийоми впливають на стиль виробу та його виразність.

Результатом завдання стала колекція жіночих блузок, у якій відчувається індивідуальність кожного автора: одні роботи вирізняються класичною елегантністю, інші – сміливими акцентами й сучасними інтерпретаціями.

Цей досвід є показовим прикладом того, як молоді дизайнери вже на другому курсі здатні перетворювати навчальні завдання на справжні творчі відкриття, формуючи власний стиль і професійний почерк у світі моди.

Форма мовою стилю

Дисципліна «Конструювання» для студентів-модельєрів другого курсу відкриває одну з найцікавіших сторін моделювання одягу. Рукав у цьому контексті постає не лише як функціональний елемент, а й як важливий акцент силуету, здатний змінювати характер образу – від класичної стриманості до авангардної експресії. У процесі навчання студенти опановують базові конструктивні принципи побудови різних типів рукавів, експериментують із пропорціями, об'ємом і лініями, навчаючись поєднувати технічну точність із художнім баченням.

Практичні завдання перетворюються на своєрідні творчі лабораторії: кожен студент створює складні конструктивні інтерпретації рукава, шукаючи баланс між комфортом, естетикою та інноваційністю. У роботах представлені як класичні рішення, так і сміливі експерименти з асиметрією, багат шаровістю та нестандартними формами.

Ця дисципліна є фундаментальною у підготовці модельєрів і яскраво демонструє, як у процесі навчання молоді дизайнери здатні мислити широко й креативно, перетворюючи технічні креслення на живі образи.

Відкрита лекція професора Богуслава Марека

У Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника 10 вересня відбулася відкрита лекція професора Люблінського католицького університету імені Івана Павла II Богуслава Марека. Захід проходив у межах ювілейного п'ятого Саміту перших леді та джентльменів, який цьогоріч відбувся в Києві. Його тема - освіта, що моделює світ.

Перша проректорка Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (на той час, - ред.) Валентина Якубів зазначила, що саміт є важливою подією для університету, регіону та міста, а також створює нові можливості для студентів: «Сьогодні ми підтримуємо всі ініціативи, які допомагають залучити міжнародних партнерів для створення нових технологій та інновацій у сфері освіти, що зможуть допомогти нашим учням і студентам отримувати якісну освіту своєчасно - за участі лекторів з усього світу».

Темою лекції стала концепція TEACHN - технології та освіта для доступної культурної спадщини.

Богуслав Марек наголосив, що творчість не є вродженою рисою, тому важливо з раннього віку забезпечувати доступ дітей і молоді до мистецтва, формуючи їхню обізнаність у сфері культури: «Усі повинні мати доступ до мистецтва як до

освітнього і культурного простору. Якщо людина має фізичні особливості - це не повинно бути бар'єром. Мистецтво має бути відкритим для кожного». Викладачі кафедри дизайну познайомились із Богуславом Мареком під час реалізації спільного проєкту "Невидима спадщина" між Прикарпатським університетом та католицьким університетом Івана Павла (KUL) в Любліні. Він передбачав навчальні тренінги для викладачів та працівників музейного й туристичного сектору щодо альтернативних способів відтворення і демонстрації візуального мистецтва для незрячих людей та організації універсального простору.

Саме після цього проєкту на кафедрі започатковані власні програми й проєкти: "Побачити скарби разом", "Homo Alatus/Людина Крилата". Тож цю лекцію професорка Надія Бабій відвідала разом зі студентами 2 курсу спеціалізації "графічний дизайн": Марією Штайден, Анною Косенко, Вікторією Білаш. Разом із Богуславом Мареком Івано-Франківськ відвідав креативний директор "Hungry Fingers Foundation" Мартин Матис, який у Любліні ознайомив нас із роботою університетської майстерні з виготовлення тактильних посібників для незрячих. У спілкуванні після лекції він з цікавістю обговорив із нами питання УФ друку, підказав нові можливості тактильних адаптацій. Студентам важливо було почути думку фахівця про способи спрощення зображень, покращення дотикових якостей друку тощо.

Професор Боб'Марек виразив своє захоплення діяльністю нашого Центру дослідження стратегій універсального дизайну, та відзначив успіх наших видань.

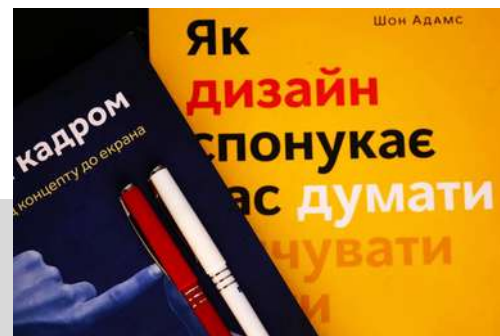
Текст Надія Бабій, фото Марія Штайден

Навчальний процес потребує перманентного розвитку не тільки студента, але й викладача, його пошуку себе в предметі, формуванні нових поглядів, ідей, відповідних нашому динамічному часові!

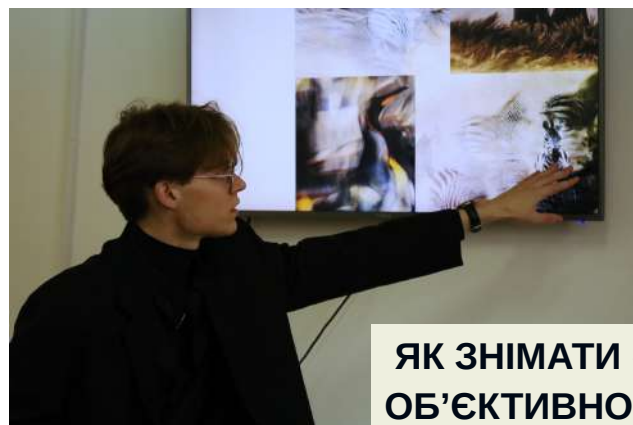
Щороку задля розширення світогляду до навчальних аудиторій запрошуємо з лекціями та майстер-класами відомих фотографів-практиків. Цьогоріч, з метою збагачення досвіду, пішли до них самі!

Вибір – КИЇВСЬКА ШКОЛА ФОТОГРАФІЇ, де лекторами є фотомитці – різножанрові практики з величезним досвідом, імена яких відомі далеко за межами України – Костянтин СОВА, Дмитро САХАРОВ, Ігор ЧЕРВОНЕНКО, Дмитро БОГАТЧУК, Ігор БАКБАРДІН, Валерія МЕЗЕНЦЕВА!

Це було МЕГА цікаво! Півтора місяця у ролі студентки: домашні завдання, формування постановок, пошук ідей, сюжетів, кадрів (заради яких іноді до опівночі «зависалось» серед безлюдного міста) дедлайни, аналіз робіт, хвилювання і т.д. Коли ж у такому динамічному вирі окремі світлини заслуговують коротенького «на зразок» - це неабияк надихає (тут зрозуміла студентів)! Велика вдячність КШФ за цікаві лекції і презентації, креативний погляд на сучасне фотомистецтво і величезний досвід - з Вами було круто!!! Не менш щира вдячність моїм моделям - студентам кафедри дизайну і теорії мистецтва, рідним та домашнім улюбленцям, які терпляче позували й допомагали відобразити в кадрі те, що задумалось!

WORKSHOP Володимир ЯЦИШИН

ФОТОГРАФІЯ ВРАЖЕННЯ
ФОТОГРАФІЯ ІМПРЕСІОНІСТИЧНА
ЯК ЗНІМАТИ «ПОГАНО» БЕЗ ДОКОРІВ СУМЛІННЯ
ОБ'ЄКТИВНО (СУБ'ЄКТИВНО) ПРО СУБ'ЄКТИВНЕ

14 жовтня 2025 року для студентів Д-25 ОП "Графічний дизайн" у межах курсу "Фотографія і фотографіка" відбувся неймовірно захопливий тренінг Володимира ЯЦИШИНА, випускника кафедри дизайну і теорії мистецтва КНУВС, Магістра графічного дизайну (ЛНАМ), а сьогодні - нашого колеги!

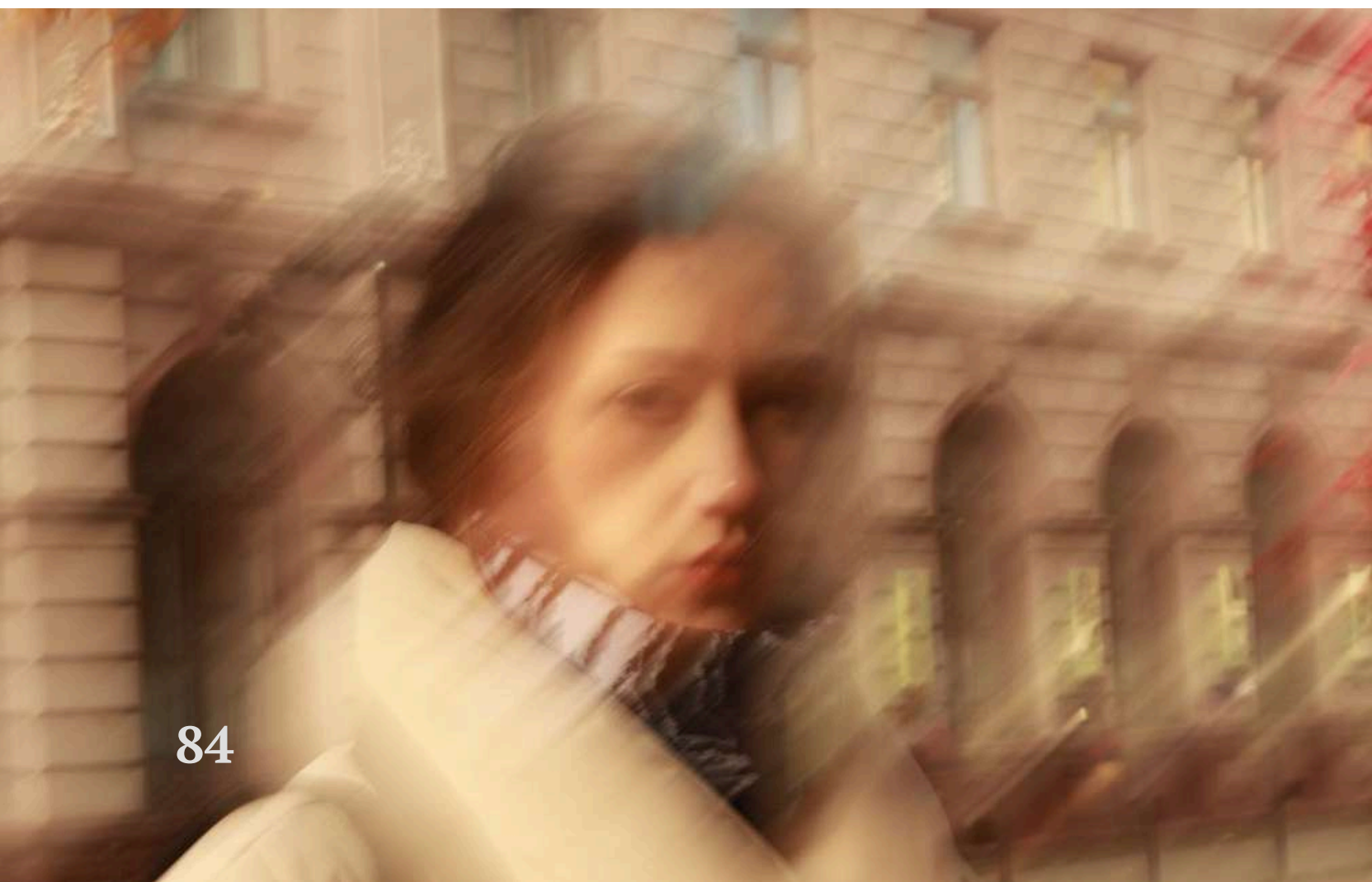
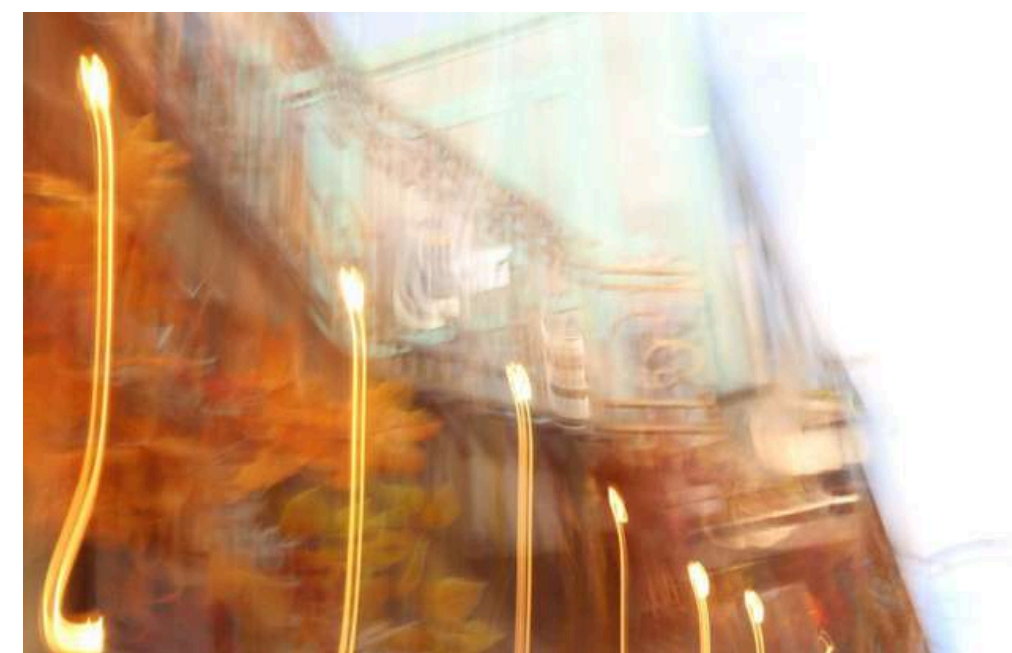
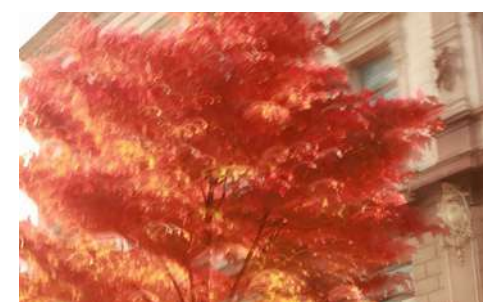
Фотографія сьогодні - це вже далеко не документування реальності чи спонтанної фіксації, це спосіб вираження та інструмент впливу. Вона формує соціокультурне середовище і є важливим інструментом графічного дизайнера. Як вид мистецтва, фотографія говорить не тільки про естетику, вона є джерелом концентрації ідей та почуттів автора і виразником суб'єктивного бачення.

Важливим меседжем воркшопу, за задумом Володимира Яцишина є соціокультурний і перцептивний контексти. Він говорить про те, "як сучасний глядач сприймає «недосконале» зображення, як змінюється довіра до фотографії, чому суб'єктивність, жест і авторська присутність сьогодні стають важливішими за технічну бездоганність". Вихідною точкою стала імпресіоністична та пікторіалістична традиція у фотографії, але не як історичний огляд, а як живий метод осмислення сучасного зображення, що є одним із наукових зацікавлень Володимира Яцишина. Автор особливу увагу приділяє техніці навмисного руху камери (ICM) у портретному жанрі, досліджує як порушення різкості, репрезентативної стабільності та «правильності» зображення змінює саму природу портрета: з документування, впізнаваного образу він перетворюється на свідчення внутрішнього стану, жесту, наміру автора. У цьому контексті портрет для Володимира Яцишина - це більше про досвід, пам'ять, чуття і бачення реальності автором. Він показує, що "втрата чіткості, фрагментарність, рух і випадковість не зменшують цінність кадру, а навпаки - нашаровують смисли, відкривають простір для інтерпретації й активної участі глядача. Тут важливою є межа репрезентативності".

Це була справжня робоча майстерня! Після демонстрації теоретично-ілюстративного матеріалу студенти, буквально, "розбіглися" вулицями міста, експериментуючи рухами фотокамер, смартфонів, працюючи з різними об'єктами! Результат перевершив наші сподівання! Окремі роботи заслуговують на місце в майбутній експозиції!

Текст: Леся Семчук, Володимир Яцишин. Фото: Марія Іванашко, Софія Василевська

Усе буде Колаже

У переддень академічних переглядів студенти 2 курсу спеціалізації "графічний дизайн" представили невеличку виставку колажу, викладач - професор, доктор мистецтвознавства Надія Бабій.

Звичке завдання, запропоноване до виконання на предметі "Типографіка", набуло нового естетичного виразу через імпрізовану експозицію. Ця подія викликала жваве зацікавлення серед викладачів та студентства кафедри та стала своєрідним майданчиком для здобуття навичок самореклами, групової комунікації, обміну творчими ідеями, натхненням та професійними зауваженнями, відкривши нові перспективи для розвитку студентських проєктів. **Колаж як художня техніка ґрунтується на поєднанні різномірних візуальних елементів, що дає змогу експериментувати з формою, змістом і контекстами, розвиваючи образне мислення та візуальну чутливість. Робота з колажем сприяє формуванню креативних навичок, умінню працювати з асоціаціями, ритмом, композицією та смисловими акцентами, що є особливо важливим для майбутніх графічних дизайнерів.**

До колажу активно зверталися провідні митці ХХ століття, зокрема Пабло Пікассо та Жорж Брак, які запровадили цю техніку в кубізмі, поєднуючи живопис із фрагментами друкованих матеріалів. Вагомий внесок у розвиток колажу зробили також дадаїсти й сюрреалісти – Ганна Гьох, Макс Ернст, Курт Швіттерс, для яких колаж став інструментом експерименту, критики та нових художніх смислів.

До цієї традиції органічно долучався й відомий кінорежисер, автор фільму "Тіні забутих предків" Сергій Параджанов. Для нього колаж був самостійною формою художнього висловлювання. Його асамбляжі та колажі поєднують знайдені предмети, фотографії, тканини й символічні образи, перетворюючи особисту міфологію митця на візуальний нарратив, близький до кінематографічного мислення.

Важливою складовою цієї ініціативи стала самоорганізація студентів, які самостійно долучилися до підготовки, монтажу й презентації експозиції. Для більшості з них це перша, хоч і неформальна, виставка у житті, що є важливим кроком до усвідомлення себе як авторів і учасників професійного мистецького середовища.

Виставка експонувалась у навчальному корпусі Карпатський національний університет імені Василя Стефаника за адресою вулиця Мазепи 10

Текст Надія Бабій, фото Марія Штайден

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК

“Наша кирилиця”

Керівник: професор Надія Бабій

З нагоди **Дня української мови та писемності** студенти кафедри дизайну і теорії мистецтва традиційно відвідали краєзнавчий музей. Захід уже багато років є важливою складовою виховної та освітньої роботи кафедри, а саме - наукового гуртка **“Наша кирилиця”**. Для студентів було організовано спеціалізовану екскурсію, під час якої науковий працівник Івано-Франківського краєзнавчого музею, Марія Захарова особливу увагу приділила питанням тяглості традицій українського учнівства та формуванню писемної культури на наших землях. української культури.

Ід час екскурсії учасникам продемонстрували унікальні історичні артефакти, що засвідчують безперервність розвитку писемності в Україні впродовж тисячоліть. Знайомство з матеріальними свідченнями культурної спадщини сприяло глибшому усвідомленню історичної пам'яті, національної ідентичності та ролі мови як одного з ключових чинників формування української культури.

Окрім історичного та етнографічного відділу, гуртківці відвідали відкриття чергової персональної виставки відомого графіка і дизайнера Нікити Тітова. Творчість цього митця тісно пов'язана із розвитком української реклами та дизайну. На виставці були представлені нові малярські твори художника та поліграфічна продукція - постери й листівки, тож молодь скористалась нагодою розпитати у майстра секрети його діяльності і стійкості духу.

Ще однією несподіванкою стала сама оновлена експозиція музею, що поєднує старі наукові підходи із сучасною інтерактивністю, світловими інсталяціями. Екскурсія була наповнена живим спілкуванням та зануренням у захопливу історію.

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК “СВІТЛОПИС”

Керівник - Леся Семчук

Фото-проект “ВИКЛАДАЧ В ОБ’ЄКТИВІ”

Цьогоріч, у 2025-му нашою моделлю люб’язно погодився стати Ігор Євгенович ЦЕПЕНДА! Для нас це було почесно і надзвичайно цікаво! Але... Завдання фотографувати ректора виявилось не з легких! Одне з важливих - абстрагуватись від статусу моделі. Адже не так легко студентів сказати ректору: “очі в камеру”! Проте, десь розуміючи наші хвилювання Ігор Євгенович жартував, пропонував ідеї, розповідав цікавинки, чим неабияк допомагав нам! У підсумку нам вдалося побачити об’єктивами нашу модель у різних типажах - від образу авторитетного досвідченого керівника до задумливого, виваженого й привабливого чоловіка та щирої, самодостатньої особистості. Професійний підхід в процесі аналізу рис обличчя, манер і жестикуляції, підбору світла, колористичної узгодженості, емоційно-психологічного контакту з моделлю допоміг реалізувати задумане і здобути ще один важливий досвід!

Фото: Юлія Боднар, Аліна Соболь, Володимир Яцишин, Леся Семчук

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК “СВІТЛОПИС”

Керівник - Леся Семчук

У 2025-му гуртківська спільнота поповнилась новими однодумцями: Юлія Боднар, Віталіна Плегуга, Софія Чайковська. Ми продовжили штудіювати методи репортажної зйомки, працювати з глибиною концертних, виставкових, читальних залів та різним освітленням. Вперше спробували репортаж фешн події. В пріоритеті залишилося відображення історії конкретного дійства. У 2025-му в поле наших зацікавлень потрапили багато мистецьких заходів, зокрема:

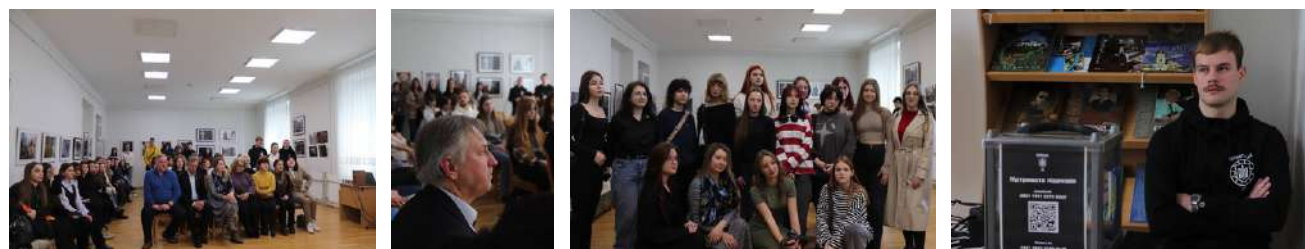
23.01.2025

Виставка творчих робіт студентів-магістрів 1 курсу спеціальності «Дизайн середовища» “Блукання у невизначених просторах”. презентована у виставковій залі Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки

24.02.2025

Формування експозиції проєкту “Життя крізь війну” фоторобіт студентів з курсу “Фотографія і фотографіка” (викл. доц. Леся СЕМЧУК) та відкриття (27.02.2025) виставки у залі Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки.

13.03.2025

Виставка творів Опанаса Заливахи з приватних колекцій (до 100-річчя від дня народження) і презентація праці доктора мистецтвознавства Олексія Роготченка «Шістдесят тоталітарних років: зображальне мистецтво України» у виставковій залі обласної організації Національної спілки художників України.

19.06.2025

Показ колекції модного вбрання “Реальний час” студентів спеціалізації «Дизайн одягу» на локації внутрішнього двору Навчально-наукового Інституту мистецтв.

14.10.2025

Персональна виставка робіт доктора мистецтвознавства, професора, завідувача кафедри дизайну і теорії мистецтва, члена Національної спілки художників України та спілки дизайнерів України Олега ЧУЙКА «INTERMUNDIA МІЖ СВІТАМИ».

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА
студентів III курсу освітньої
програми «Дизайн середовища»**

керівник – Лотоцька Віта

Навчальна практика студентів групи Д-33 продемонструвала комплексний підхід до роботи з реальним міським простором у контексті актуальних завдань дизайну середовища.

Об'єктом проектування стали фрагменти території Івано-Франківської міської дитячої екологічної станції.

Під час практики було розроблено проєктні пропозиції навчальних просторів, відпочинково-ігрових зон, фотозон та елементів підтримки біорізноманіття.

Особливу увагу було приділено проектуванню класу під відкритим небом як багатофункціонального простору, що поєднує освітній процес з ігровими, сенсорними та рекреаційними функціями. Запропоновано різні варіанти проєктних рішень, об'єднаних принципами екологічності, доступності та універсальності використання.

Проєкти демонструють прагнення до мінімального впливу на існуючий ландшафт, використання природних матеріалів та гармонійну інтеграцію нових елементів у просторову структуру території. Запропоновані рішення мають потенціал для подальшого впровадження та розвитку освітніх та рекреаційних просторів екологічної станції.

Стейкхолдери

Стейкхолдерство та підтримка бізнесу відіграють важливу роль у розвитку кафедри дизайну і теорії мистецтва, забезпечуючи живий зв'язок між академічною освітою та реальними потребами креативних індустрій. Співпраця з партнерами дає змогу оновлювати освітні програми, залучати студентів до практичних проєктів і формувати професійні компетентності, затребувані сучасним ринком. Водночас така взаємодія сприяє реалізації спільних культурних і соціальних ініціатив, підсилюючи суспільну місію кафедри та її відкритість до міжсекторного діалогу.

Кафедра має дійсні угоди для забезпечення баз проходження практики:

м. Івано-Франківськ. ФОП Чернікова Л., ТОВ «Хеміпласт», Видавництво ТОВ «Лілея-НВ», ФОП Ланюш Я.І. Дизайн-студія «Design 360», ФОП Бойко Ю.В., ФОП Койляк Я. Б., Друкарня «Фоліант», Національної спілки дизайнерів України, Івано-Франківська обласна організація Національної спілки художників України, ТЗОВ девелоперська компанія «Ковчег груп», ТЗОВ «Консоль БК», ПП «Дизайн -ІФ», ТОВ «УКРТЕХІНЖІНІРИНГ», Дизайн студія «АНТУРАЖ», ФОП Макар М.Я., Івано-Франківський краєзнавчий музей, ФОП Лівчицька Л. І. Студія декору «DecoRoom», ТОВ «ФРАНКБУД», ФОП Саморіз М. Р., ФОП Онищенко З.З. підприємство «ОБНОВА», ФОП Мицан М.Б., ФОП Криштюган О.М., ФОП Лямінська Н. Й. «Салон інтер'єру», ФОП Белей В.В. Салон вечірніх суконь, ФОП Боднарук В.В, ФОП Івасів С. І., ФОП Якимів Н.П. «YNAarchitecture&design», ТОВ «Гарантплюсбуд», ТОВ «ЗАХІД-

ПРОМ-ДІАГНОСТИКА», ТОВ «НОВА РЕКЛАМА ІФ», ТОВ Енергосервісна комп. «АДАМСОН», ТОВ «АТЛАНТ-ДАХ», ТОВ «ФРАНКБУД», Будівельна організація «Престиж», Братковецький лицей с. Братківці Івано-Франківської міської ради, Студія декору та текстилю «КОМЕКС», Народний музей історії та освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кафедра матеріалознавства і новітніх технологій ПНУ, ФОП Варениця О.С., ФОП Гнатюк Х. Т., Міська дитяча екологічна станція Івано-Франківської міської ради, ПП "Тріумф Буд", Мистецький дім «ТОБІВКА», Фонд «Об'єднані захисниками», дизайн студія «КОМЕКС», ФОП Дмуховська А. Л., ФОП Сміжак Н.І., Салон «BalanceTattoo», Дизайн студія «Decorato», ФОП Заріцький О. О., дизайн-студія «Perfect_меблі», ТО «МЕТАЛАБ», ФОП Яцишин Н.Я., будівельна компанія «Карпат буд сервіс», ПП «ВАМБУД», «FURSA Fashion», STI Architecture&Design, ТОВ «Гарантплюсбуд»

Окрім Івано-Франківська заключені угоди з підприємцями області, інших міст України та Європи:

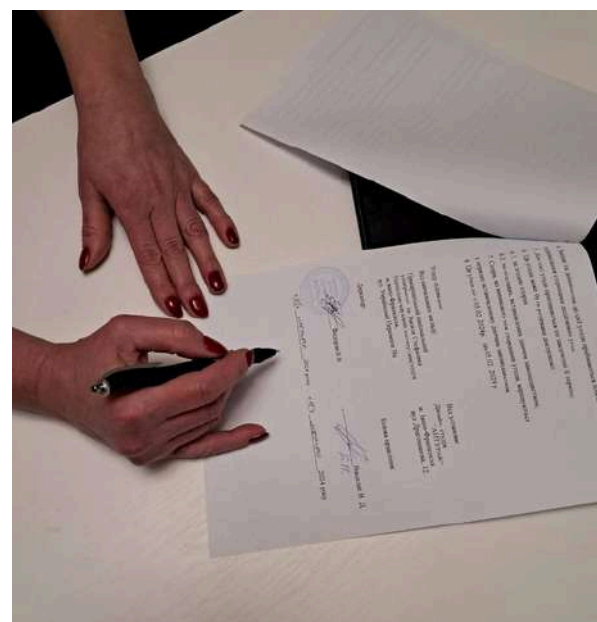
Калуський р-н. ФОП Кухар М. В., ФОП Якимів Н. П., Красненський лицей Перегінської селищної ради с. Красне
м. Бурштин. ТЗОВ «ВК - Меблі»
м. Яремче. ФОП Боднарук В. В.
м. Коломия. ФОП Клапчук Ю. В «ProdumanoStudio»,
м. Болехів. ФОП Мицак М.Б. підприємство «ЕДЕМ»
м. Долина. Долинська міська рада
м. Городенка. ФОП Новосельський Б.Ф.
м. Львів. ФОП Шрамко А. В.
м. Цюрих (Швейцарія): "zavodnytska.design"
м. Мюнхен (Німеччина). «Betsa»

Студенти щороку обирають найбільш цікаву базу практики з можливих представлених. Така організація виробничої практики сприяє набуттю реального досвіду роботи в професійному середовищі, освоєнню фахових завдань у реальних умовах виробництва та розвитку навичок командної взаємодії, а також допомагає сформувати власне професійне бачення та творчий підхід до вирішення практичних завдань.

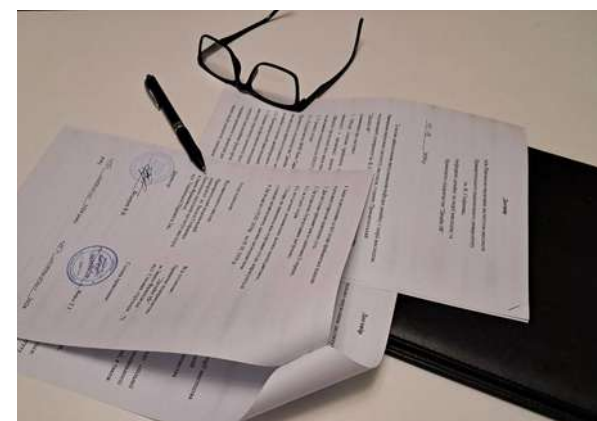
Тетяна Марищук
керівник-методист

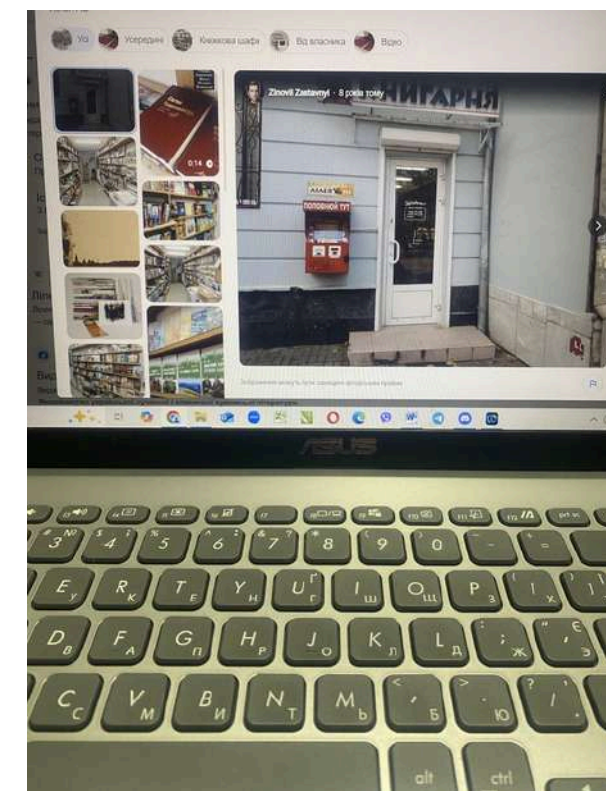
Мистецький дім «Тобівка» – місце, де сучасний дизайн зустрічається з живою культурною пам'яттю. Це середовище, що дихає творчістю, відкритістю та пошуком нових форм. Студенти-дизайнери, які проходять тут практику, занурюються у світ, де навчання виходить за межі аудиторії. «Тобівка» стає для них лабораторією ідей, творчих пошуків та комп'ютерних рішень. Практика перетворюється на діалог і співтворчість між молодими дизайнерами та колекціонерами і знавцями етнокультурної спадщини. Тут студенти вчать бачити дизайн не лише як професію, а як спосіб мислення і спосіб взаємодії з культурою. Творчий союз з колективом закладу «Тобівка» стає важливим кроком у формуванні нової дизайнерської культури Івано-Франківщини.

Дизайн-студія "Антураж" – це команда високо досвідчених професіоналів з багаторічним досвідом роботи в місті Івано-Франківську та області, а також у Тернополі, Чернівцях, Львові. Студія спеціалізується на дизайні інтер'єрів, екстер'єрів і ландшафтному дизайні. Стажування молодих дизайнерів в колективі практикуючих фахівців надає можливість отримати емпіричний досвід, що є важливим для їх подальшої діяльності. Студенти мають можливість контактувати з професіоналами в галузі дизайну, отримують цінний практичний досвід під керівництвом досвідчених менторів що є корисним для майбутньої професії. Практиканти працюють над реальними проектами, що дозволяє їм розвивати свої навички, наповнювати портфоліо, готуючись до реального ринку праці і успішної кар'єри в індустрії дизайну.

Приватне підприємство «Дизайн-ІФ» спеціалізується на діяльності у сфері дизайну, зокрема на наданні професійних дизайнерських послуг у межах різнопланових проєктів. Компанія активно взаємодіє із замовниками на всіх етапах реалізації, що дає змогу створювати індивідуальні рішення відповідно до їхніх потреб і запитів. У своїй роботі фахівці «Дизайн-ІФ» застосовують сучасні дизайнерські технології, забезпечуючи високу якість, функціональність і креативність продуктів. Проходження виробничої практики в компанії є важливим етапом професійного становлення студентів-дизайнерів. Під час стажування студенти залучаються до роботи з клієнтами на різних етапах проєктів, що сприяє формуванню навичок індивідуального підходу та застосування сучасних дизайн-рішень. Взаємодія з досвідченими менторами забезпечує поглиблення й розширення професійних знань, розвиток інноваційного мислення та формування необхідних ключових компетентностей для успішної роботи в галузі дизайну.

Видавництво «Лілея-НВ» має тридцятирічний досвід і спеціалізується на сучасній українській художній, краєзнавчій, історичній та пластовій літературі. Кафедра дизайну і теорії мистецтва продовжує давню співпрацю з даною установою. Стажування студентів-графіків у книжковому видавництві надає можливість отримати практичний досвід в поліграфії та , удосконалити свої професійні знання, уміння та навички, які важливі для специфіки роботи у видавництві й для їхньої майбутньої кар'єри в дизайні. Виробнича практика дозволяє молодим дизайнерам взаємодіяти з досвідченими фахівцями, отримувати зворотний зв'язок та поради, що значно збагачує їхній професійний розвиток.

Простір, де природа продовжує тему мистецтва

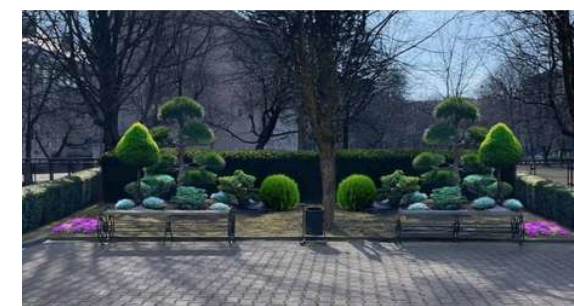
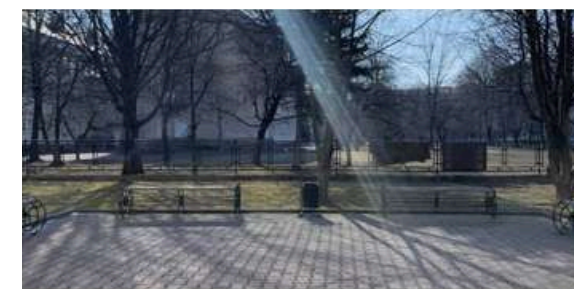
Цьогорічний захист виробничої практики спеціальності “дизайн” незвично людний. Студенти, викладачі, архітектори й дизайнери збиралися у лекційній залі Навчально-наукового інституту мистецтв, розглядаючи плани, ескізи майбутнього впорядкування зелених зон коло навчального корпусу. Тут презентували ландшафтний проєкт, який має перетворити інститутський двір на відкриту мистецьку територію – простір, де природа стане частиною освітнього і творчого процесу.

Автор проєкту – студент-практикант спеціалізації “графічний дизайн” Олег Ковальчук. Його концепція ґрунтується на ідеї «живої галереї»: замість звичних клумб і доріжок тут з’являться зелені зони, що працюють як середовище для зустрічей, відпочинку і творчих практик. Особливу увагу приділено фотозоні – відкритому майданчику, де рослини, світло й артоб’єкти формуватимуть природну сценографію для зйомок, перформансів та студентських проєктів.

«Це має бути простір, у якому хочеться не просто сфотографуватися, а побути», – пояснює Олег, показуючи на ділянку між старими деревами, де вже окреслено контури майбутньої локації. За його задумом, живі рослини тут будуть інтегровані в художні конструкції, створюючи атмосферу, що поєднує естетику і відчуття близькості до природи.

Поруч планують облаштувати зелені зони відпочинку – з сучасними екстер’єрними меблями та натуральними матеріалами. Це будуть місця для розмов, спільної роботи, читання або просто паузи між парами. Учасники презентації вже обговорюють, де зручніше поставити лавки, а де залишити відкритий простір для невеликих подій і зустрічей. Окремий блок проєкту присвячений реліктовим рослинам. Їх планують висадити як живі маркери часу і пам’яті – не лише як елемент озеленення, а як частину освітнього середовища. Біля кожної рослини з’явиться інформація про її походження та значення, перетворюючи територію інституту на своєрідний ботанічно-культурний маршрут.

Проєкт Олега Ковальчука викликав жваве обговорення серед викладачів і студентів. Для Інституту мистецтв це не просто благоустрій, а спроба переосмислити сам принцип навчального простору – зробити його відкритим, екологічно відповідальним і візуально промовистим. Якщо задум буде реалізовано, вже незабаром між корпусами інституту з’явиться територія, де мистецтво і природа працюватимуть разом.

ЗЕЛЕНА ФОТОЗОНА

- Живогліт з самшиту
- Ялина блакитна колюча Маджестік блю
- Гортензія волотиста
- Ялівець козацький Glauca
- Спірея японська

- Живогліт з самшиту
- Сосна формо
- Туя західна
- Гортензія волотиста
- Ялина канадська
- Спірея японська

Екологія як мистецтво: молодь творить простір майбутнього

Івано-Франківська міська екологічна станція в рамках виробничої практики стала майданчиком для творчих ідей студентів, які об'єднали свої знання та таланти, щоб перетворити простір на гармонійне поєднання природи, архітектури й дизайну.

До виконання креативних завдань були залучені студенти освітнього рівня бакалавр спеціалізації «дизайн середовища», «графічний дизайн», «дизайн одягу», а також студенти освітнього рівня магістр спеціалізації «дизайн середовища». Працюючи у міждисциплінарних командах, студенти здійснили редагування та візуальне оновлення цифрової візитівки екологічної станції, а також доопрацювали її вебсайт.

Візуальний стиль екологічної спільноти, що символізує гармонійну єдність людини й природи, було переосмислено та систематизовано у логотипі проекту. Серед представлених робіт — проект «Клас під відкритим небом», який передбачає формування навчального простору серед зеленого середовища, де освітній процес поєднується з безпосереднім досвідом взаємодії з природою.

Значну увагу приділено проектуванню елементів ландшафтного середовища: дизайну клумб і високих грядок, виноградників, пергол, систем вертикального озеленення та інших складових,

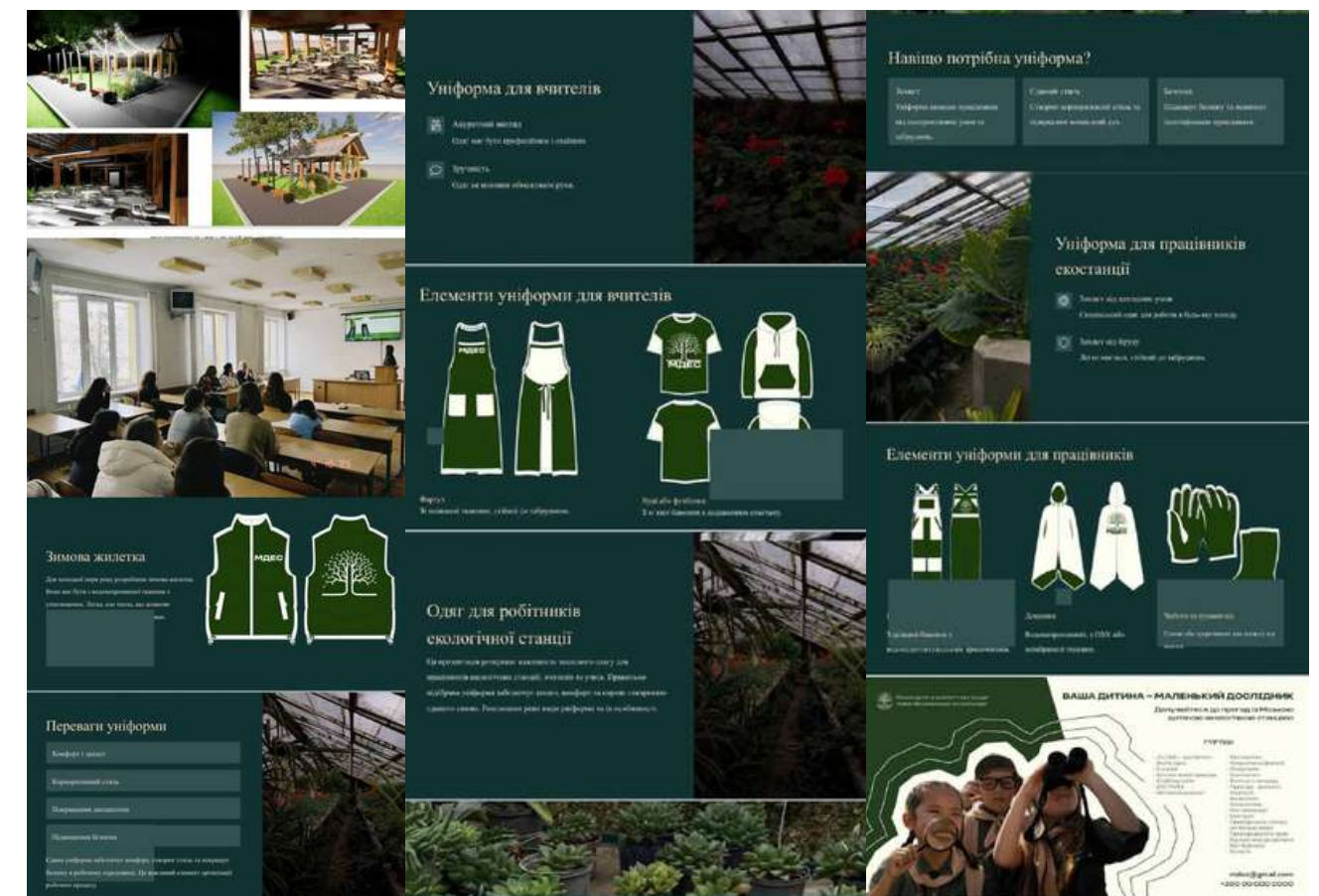
що формують цілісну естетику саду. У межах проекту були також опрацьовані зони відпочинку — сенсорні майданчики, лавки, гойдалки, пісочниці, фотозони, «зелені кімнати» та ігрові локації, призначені для активного й пасивного дозвілля.

Як малі архітектурні форми розроблено проекти пташників для індиків, цесарок, фазанів, курей, павичів, клітки для кроликів, а також шпаківні та будиночки для міських і лісових птахів, білок і комах. Окремим напрямом стала робота з елементами аквадизайну — декоративними водоймами, фонтанами та мініставками, які покликані підсилити відчуття гармонії й спокою у просторі екологічної станції.

Під час практики створено зовнішню рекламну продукцію — інформаційні банери, спрямовані на популяризацію екологічних цінностей серед мешканців міста. Студенти спеціалізації «дизайн одягу» розробили зразки уніформи, зосереджуючись на поєднанні стилістичної виразності та функціональності образу для працівників і учасників ініціативи.

Кожне виконане завдання постало не лише як навчальний проєкт, а і як реальний внесок у формування екологічної культури міського середовища. У процесі роботи студенти прагнули створити простір, що вирізняється комфортом, естетичною цілісністю та дружнім ставленням до природи.

Кращі студентські проєкти заплановано до реалізації у просторі міської екологічної станції.

Молоді дизайнери формують майбутнє карпатського відпочинку

Студентки спеціалізації дизайн середовища Тютюник Вікторія, Жураківська Аліна, Довженко Іліана, Пилячик Лілія, Хомин Христина пройшли виробничу практику у відомій дизайнерській фірмі «Консоль» під менторством Негрьобової Катерини.

Отримали завдання розробки масштабного проекту ресторанного комплексу в мальовничому селі Поляниця, неподалік Буковелю.

Молоді дизайнерки працювали над концепцією інтер'єрів та екстер'єрів, вивчали сучасні тенденції у сфері HoReCa та адаптували їх до карпатського контексту. Особливу увагу приділили поєднанню автентичних мотивів із сучасними технологіями, щоб створити простір, який буде водночас затишним і функціональним.

Проект передбачає не лише гастрономічну функцію, а й культурну: у дизайні закладено ідею місця зустрічей, відпочинку та натхнення. Студенти пропонували рішення для зон відпочинку, фотозон, а також розробляли стилістичні елементи, що підкреслюють унікальність карпатського середовища.

Практика у «Консолі» стала для студентів важливим етапом професійного становлення. Отримали досвід командної роботи, навички презентації власних ідей та відчули, як дизайн може впливати на розвиток туристичної інфраструктури регіону. Практика виявилась справжнім зануренням у професію.

Мистецтво котеджного простору

Студенти-дизайнери Русінко Ольга, Гав'янець Дарина, Ковач Наталя, Потрогош Вікторія, Возний Назар, Оніщенко Сергій пройшли виробничу практику у приватного підприємця Михайла Макара, де взялися до розробки масштабного проєкту – будівництва котеджного містечка зі спа-комплексом у мальовничому селі Гута.

Молоді фахівці працювали над концепцією архітектурних рішень та дизайну інтер'єрів, досліджували сучасні тенденції у сфері рекреаційного будівництва та адаптували їх до карпатського ландшафту. Територія під будівництво охоплює 2.5 га., землі на якій розташовується 12 котеджів по 516 кв.м., та спа-комплекс 1100 кв.м. Особливу увагу приділяли гармонійному поєднанню природних матеріалів із сучасними технологіями, щоб створити простір, який буде комфортним, екологічним і естетично привабливим.

Проект налічує сучасний спа-комплекс, що стане осередком відпочинку та оздоровлення. Студенти пропонували дизайнерські рішення для зон релаксу, басейнів та інтер'єрів, які підкреслюють унікальність карпатського середовища та подарують відвідувачам відчуття гармонії з природою.

Співпраця з підприємцем Михайлом Макаром стала для студентів важливим етапом професійного становлення. Вони отримали досвід командної роботи, навички презентації власних ідей та відчули, як дизайн може впливати на реальний розвиток туристичної інфраструктури регіону. Відрадно, що студентські експерименти перейшли у реальне будівництво на початкові травня 2025 р., тож роль співпраці між навчальним закладом і сучасним будівельним бізнесом очевидна.

Озеленення Карпат та дизайн подарунків із сосновим насінням

Збереження природи через творчість і знання У Карпатському біосферному заповіднику студенти кафедри дизайну і теорії мистецтва під керівництвом ФОП Олександра Варениці провели практику, присвячену озелененню території сосновими породами.

Проект передбачав не лише екологічне відновлення, а й формування нової культури взаємодії людини з природою в сучасних вітчизняних реаліях. Практиканти досліджували особливості соснових видів, їхню роль у екологічній, естетичній складових і вплив на навколишнє середовище. Водночас працювали над візуальною айдентикою – створили проекти ландшафту для реалізації рідкісних видів хвойних порід. Особливістю стало виготовлення візитівки та подарункової упаковки з насінням сосни.

Розроблена упаковка стане не просто сувеніром, а знаком турботи про майбутнє. Кожен набір із насінням – це запрошення долучитися до відновлення лісів. Візитівка та графічні елементи відображають гармонію між традиційними карпатськими мотивами та сучасною екологічною естетикою. Виробнича практика показала, що навчання може виходити за межі аудиторії: студенти отримали досвід реальної роботи з природними ресурсами, а також навички комунікації через дизайн. Цей проект став прикладом того, як молодь може поєднувати екологічну відповідальність із творчим пошуком. На завершення студенти з викладачами висадили на території інституту мистецтв подаровані для альма-матер Олександром Вареницею реліктові дерева – сосну гімалайську і секвоядендрон гігантський.

Відкрита лекція: садово-паркова архітектура та рідкісні рослини

Зустріч науки й пристрасті до природи у рамках дисципліни «Садово-паркова архітектура» магістри і дизайнери середовища взяли участь у відкритій лекції та зустрічі з відомим колекціонером рідкісних рослин – Ярославом Фафульком.

Подія стала важливим етапом у формуванні професійного світогляду студентів, адже поєднала теоретичні знання з живим досвідом людини, яка присвятила життя збереженню ексклюзивних ботанічних скарбів.

Лекція торкалася теми інтеграції рідкісних і екзотичних рослин у сучасні садово-паркові композиції. Студенти дізналися про особливості догляду, адаптації та естетичного використання таких видів у ландшафтному дизайні. Ярослав Фафулько поділився історіями зі своєї колекції, розповів про виклики збереження біорізноманіття та про те, як кожна рослина може стати акцентом у просторі. Зустріч наголосила на тому, що садово-паркова архітектура – це не лише мистецтво формування простору, а й відповідальність за природну спадщину. Рідкісні рослини, представлені колекціонером, стали символом діалогу між минулим і майбутнім, між природою та культурою.

Для студентів ця лекція стала джерелом натхнення й практичних знань.

Вони побачили, як теорія оживає у реальних прикладах, і зрозуміли, що дизайн може бути не лише естетичним, а й етичним – спрямованим на збереження унікальних видів. Рідкісні рослини як культурна спадщина у подальшому світогляді майбутніх дизайнерів-практиків.

у фокусі абітурієнт

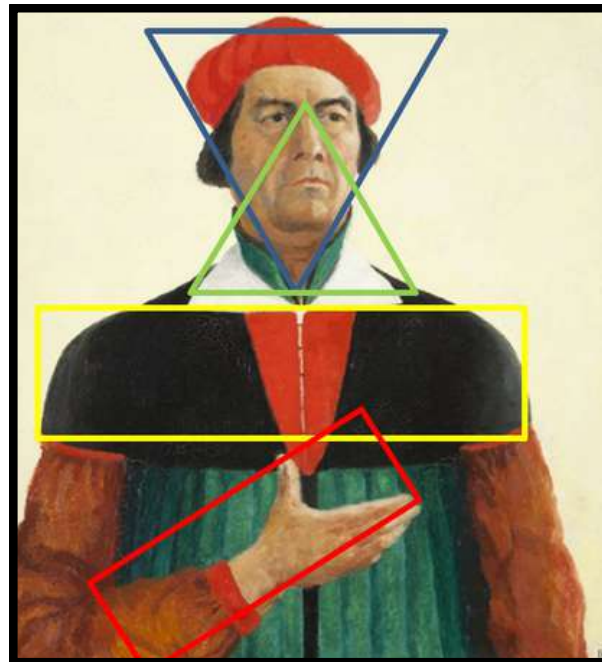

Підтримка та індивідуальний супровід абітурієнтів є одним із ключових пріоритетів роботи кафедри в контексті сучасної університетської освіти.

Щороку з початком квітня викладачі кафедри дизайну і теорії мистецтва розпочинають організацію безоплатних курсів з підготовки до вступу за своїми освітніми програмами.

Підготовка включає низку корисних лекторіїв та воркшопів, на яких зацікавлена молодь дізнається про переваги професії дизайнера, особливості освітніх програм, основний теоретичний інструментарій курсів. Фахівці посвячують молодих людей у тонкощі вступної кампанії, обговорюють важливі етапи творчого конкурсу, проводять екскурсії спеціалізованими лабораторіями. В реаліях нинішнього часу заняття проводяться в максимально зручному режимі: щотижня як дистанційно, так і офлайн. Також організовані групи випускників шкіл, коледжів тощо мають можливість відвідати заняття під час навчання, щоб поспілкуватись зі студентами щодо правильності власного вибору. Така комунікація створює відкритий діалог між майбутніми абітурієнтами та академічним середовищем, дозволяє відчутти атмосферу навчального процесу, зрозуміти специфіку спеціальності та усвідомити власну готовність до навчання у сфері дизайну.

Одну з перших он-лайн лекцій цього року провела професорка Надія Бабій. Тема "Основи абстрактної композиції" була присвячена аналізу базових принципів формоутворення, ритму та взаємодії кольору і простору, а також ролі абстракції в сучасному мистецькому й дизайнерському мисленні. Лекція поєднала теоретичний виклад із візуальними зразками, стимулюючи слухачів до глибшого осмислення композиції як універсальної мови візуального мистецтва.

Спеціальна підготовка для абітурієнтів, які планують вступати на спеціальність «дизайн», відіграє ключову роль у формуванні їхніх базових професійних навичок і художнього мислення. Вона допомагає опанувати основи безпредметної композиції, кольорознавства та просторового бачення, що є необхідними для успішного виконання творчих вступних випробувань. Окрім цього, така підготовка сприяє усвідомленому вибору професії, розвиває індивідуальний стиль і вміння мислити концептуально, що стає міцним підґрунтям для подальшої освіти і самореалізації у сфері дизайну.

Учбовий майстер кафедри, аспірант Олег Грабар застосовує у власних профорієнтаційних практиках методи іммерсивного залучення, що сприяє швидкій адаптації учасників до навчального середовища, глибшому розумінню специфіки дизайнерської діяльності та формуванню усвідомленої мотивації до обрання професії. У своєму інтерактивному воркшопі перед абітурієнтами він розкрив специфіку навчального процесу спеціальності В2 "Дизайн". Для майбутніх вступників створено можливості з базового проектування приміщень, виходячи з його функціональної специфіки.

На базі університетського Центру інноваційних освітніх технологій «PNU-Eco-System» проведений унікальний проєкт «Залізна зміна», учасниками якого стали команди школярів з різних куточків України. Співавторами події стали молоді науковці кафедри дизайну і теорії мистецтва: Олег Грабар, Роман Петрів. Вони провели командне змагання - майстер-клас з основ проектування інтер'єрів. У ньому школярі опанували базові принципи організації житлового простору, зокрема навички розміщення меблів на планах приміщень. Кожен учасник працював з одним із трьох варіантів планувальних рішень і мав змогу обирати з широкого спектра варіантів меблювання. Окрім практичної частини, було представлено приклади вже реалізованих студентських дизайн-проєктів інтер'єрів, зразки меблів та макети житлових просторів.

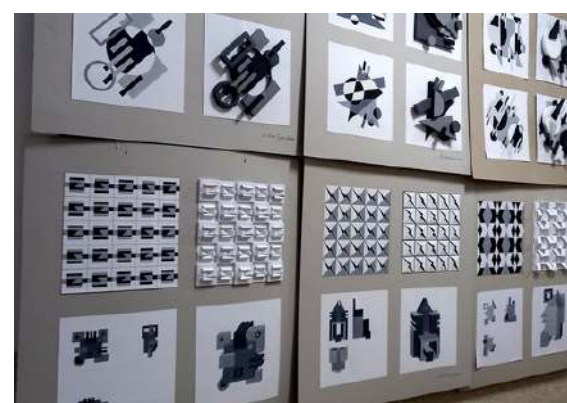
КАФЕДРАЛЬНІ ОГЛЯДИ 2025

весняна сесія

зимова сесія

ПРЕЗЕНТАЦІЯ МОНОГРАФІЇ

Надії Бабій

12 лютого в просторі галереї сучасного мистецтва «Асортиментна кімната» з ініціативи незалежного медіа «post impreza» відбулась презентація монографії докторки наук, професорки кафедри дизайну і теорії мистецтва Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Надії Бабій «Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси Західної України кінця XX – початку XXI століть: культурні доміанти, форми репрезентації, перспективи».

Монографія присвячена осмисленню сенсовості арт-практик, які визначали особливості культурно-мистецької динаміки України кінця XX – перших двох десятиліть XXI ст. Дослідницею систематизовано великий масив артефактів, які визначали особливості культурно-мистецької динаміки України останні 5 десятиліть. Модель західноукраїнської культурної периферії, маргінальних просторів від кінця 1980-х до сучасності розглядається як самодостатня цінність, здатна до інтеграції та продукування різномірних і

особливих форм творчості та комунікації, не залежних від центру. Кожен з п'яти розділів монографії має автономні мережеві розгалуження, з багатим фактологічним наповненням вжитих концептів «креативного капіталу», «перформативності», «міфотворчості», «міської ідентичності», «комунікаційної стратегії» тощо.

Модерував подію відомий письменник, есеїст, кінодраматург Володимир Єшкілев.

Серед присутніх були учасники франківських творчих угруповань, чия діяльність висвітлена у дослідженні авторки.

Прикарпатський національний університет на вечорі представили керівники навчально-наукового інституту мистецтв в особі директора установи – професора Федорака Володимира Васильовича, заступника з наукової та навчально-методичної роботи, професора Волощука Юрія Івановича, завідувача кафедри дизайну і теорії мистецтва, професора Чуйка Олега Дмитровича.

Презентація монографії ІРИНИ ДУНДЯК «Авторські листівки Заливахи»

2 грудня 2025 р. у пластовій книгарні «Лілея-НВ» відбулася презентація монографії Ірини Дундяк «Авторські листівки Заливахи». Авторка монографії – докторка мистецтвознавства, професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету, у чиєму науковому доробку вже доволі багато публікацій про цього відомого митця-шістдесятника.

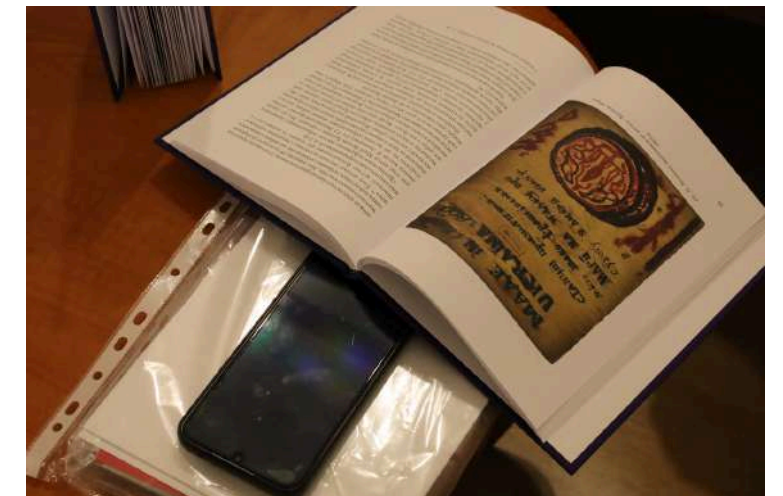

Модерував зустріч відомий український митець Мирослав Яремак, який вдало акцентував на особливостях книги.

Це видання представляє Опанаса Заливаху через листи та листівки у близькому й особистому форматі. Видання містить багато автографів листівок та аналіз їх образів.

Особливою родзинкою книги є розділ, присвячений різдвяним і новорічним листівкам, які постають як елітарні зразки цього жанру в Україні. Авторка здійснила ґрунтовний аналіз окремих авторських новорічних листівок Опанаса Заливахи, представлених на камерній виставці в приміщенні книгарні. Саме в передріздвяний період мешканці Івано-Франківська та гості міста мали нагоду побачити листівки з автографами митця, експоновані у просторі книгарні видавництва, а також придбати монографію. Серед гостей події були відомі франківські колекціонери, представники міської громадськості, науковці та поціновувачі творчості Опанаса Заливахи. З вітальними словами до присутніх звернулися рецензентка монографії, докторка мистецтвознавства Віолетта Дутчак, а також голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Сич, який привітав авторку з виходом видання.

Текст: Ірина Дундяк
Фото: Леся Семчук

До сторіччя з дня народження
Опанаса Заливахи

24 листопада, у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника стартувала Всеукраїнська науково-практична конференція **«Українське шістдесятництво як культурно-мистецький вияв національної ідеї. До сторіччя з дня народження Опанаса Заливахи»**. Організатором конференції виступила Кафедра дизайну і теорії мистецтва, голова оргкомітету - доктор мистецтвознавства, професорка Ірина Дундяк.

Захід об'єднав провідних дослідників українського мистецтва, історії культури та руху шістдесятництва з Києва, Харкова, Львова, Ужгорода, Івано-Франківська та інших міст України, м. Ополе (Республіка Польща).

Учасників привітала ректорка Валентина Якубів: «Ми сьогодні зібралися на справді важливу подію – Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Українське шістдесятництво як культурно-мистецький вияв національної ідеї», присвячену сторіччю від дня народження живописця Опанаса Заливахи. Говорячи про цю постать, ми передусім згадуємо митця, художника. Але водночас усвідомлюємо: Заливаха – це значно більше, ніж просто мистецтво. Це символ незламності, принциповості, мужності, людина, яка до кінця відстоювала своє прагнення творити краще майбутнє та вірити у перемогу й у вільну, незалежну Україну. Коли ми дивимося на його роботи, то дуже часто бачимо в них відображення боротьби нашого народу. Але разом із тим у цих полотнах відчутні глибока віра, надія і безмежна любов до України. Для мене особисто це той образ, який сьогодні звучить особливо сильно. Адже ми живемо у країні, що й досі протистоїть російській агресії й щодня переживає важкі втрати. І саме такі постаті, як Опанас Заливаха, нагадують нам, наскільки важливо тримати силу духу, берегти нашу національну ідею й продовжувати боротьбу».

Також зі вступними промовами виступили голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Сич та директор Навчально-наукового інституту мистецтв Володимир Федорак, підкресливши вагому роль Заливахи у формуванні українського культурного простору.

Упродовж першого дня учасники взяли участь у пленарних засіданнях, урочистій частині з нагородженням науковців, а також оглянули виставку творів Опанаса Заливахи у фойє Івано-Франківського академічного драмтеатру й долучилися до святкової академії. В конференції взяли участь науковці з Києва, Харкова, Ужгорода, Львова, Івано-Франківська. Серед них відомі дослідники руху шістдесятництва, мистецтва нонконформізму Людмила Тарнашинська, Ольга Лагутенко, Ірина Дундяк, Роман Яців, українського мистецтва другої половини ХХ ст. Віолетта Дутчак, Михайло Селівачов, Мирон Черепанин, Михайло Бокотей, Надія Бабій. До участі у конференції також залучені особи, які мають великий не лише науковий, а й практичний досвід у процесі інституалізації пам'яті шістдесятників та відомих митців України Ольга Мельник, Остап Патик, Роксолана Патик.

25 листопада конференція продовжила свою діяльність секційними засіданнями, круглим столом у читальному залі бібліотеки імені Богдана Гаврилишина та завершиться екскурсією до родинного будинку Опанаса Заливахи. У круглому столі цікавими спогадами поділились Михайло Вітушинський, Богдан Губаль, Мирослав Яремак.

За результатами роботи буде видано збірник матеріалів конференції. Подія стала важливою платформою для наукового діалогу про роль українського шістдесятництва та творчої спадщини Опанаса Заливахи в сучасному культурному просторі.

Текст Надія Бабій, фото Леся Семчук

АСПЕКТИ МИСТЕЦТВА ДОБИ ТОТАЛІТАРИЗМУ

Івано-Франківська презентація нової праці доктора мистецтвознавства Олексія Роготченка «Шістдесят тоталітарних років: зображальне мистецтво України» відбулась 13 березня у виставковій залі обласної організації Національної спілки художників України.

Подія завершила відкриття виставки творів Опанаса Заливахи з приватних колекцій (до 100-річчя від дня народження митця) й стала, за словами художника-концептуаліста Мирослава Яремака «потужною інсталяцією страху» - мистецьким актом, у якому візуальні образи тоталітарної системи, створені Опанасом Заливахою, помножились на текстуальні означення й документальні докази, представлені у монографії Олексія Роготченка.

Проблема розглянута діалектично, оскільки політичні та мистецькі революційні рухи були тісно переплетені протягом тривалих періодів часу. Ситуація набула кульмінації у 1920-х роках, коли супрематисти й лідери інших конкурентних авангардних шкіл і напрямів щиро вітали соціалізм, а далі більшовизм, проклавши таким чином дорогу сталінізму. Дослідник демонструє документи, що є свідченням поступової експансії системи на Україну, а після II Світової війни - Галичину, Буковину й Закарпаття. Приватна переписка й так звані «листи розкаяння», опубліковані в монографії, демонструють безвихідь, в якій опинилась еліта нації. І тепер автор пропонує оцінити статус, роль та відповідальність державних інституцій за формування погляду глядача на мистецтво й оцінку цього мистецтва.

Про попередників тоталітарного мистецтва йдеться у одному з перших підрозділів дослідження: «Пластичні мистецтва напередодні 1932 року: пошуки і здобутки». Автор зазначає розмаїтість важливих творчих середовищ, їх конкурентні стосунки. Серед головних аспектів тоталітарного мистецтва називає прагнення подолати автономну буржуазну - у конкретному випадку так звану «націоналістичну» - творчість і перетворити мистецтво на частину буденності, обслуговуючу галузь пропаганди.

Книга О. Роготченка базується на багаторічному дослідженні чисельних текстів, опублікованих у монографіях, мистецьких журналах, періодиці радянського періоду. Джерельною базою виступає масив архівних документів вцілілих фондів первинних творчих організацій СХ, документи з приватних архівів, фототека, колекції державних музеїв й приватних зібрань, інтерв'ю, власний досвід. Тож з'ясування термінологічного апарату культурно-мистецьких явищ 1920-1980-х полягає у перехресному аналізі праць радянських теоретиків середини ХХ століття з сучасними мистецтвознавчими й культурологічними працями. Серед методів зображального мистецтва Радянської України розглянуті «соціалістичний реалізм» і його антипод - «нонконформізм», а серед термінів, що доповнюють контекст проблематики: асоціація художників, рабс («робітник іскусства»), формалізм, національний ухил, радянський класицизм тощо.

Дослідження базується на загальноприйнятній п'ятифазній структурі соцреалістичного канону. Стилістичні трансформації відповідають територіальній експансії - ідеологічному насадженню цього канону найперше в центральній та східній Україні, в останні роки перед та остаточно після Другої світової війни для Галичини, Закарпаття, Буковини. Основні розділи послідовно досліджують докорінні зміни у великих видах мистецтва: скульптурі, живописі, далі - у станковій і прикладній графіці, сценографії; зародження зображальності у керамічній промисловості й художньому текстилі. Аналізуючи часові зміни у пластичних мистецтвах, автор у кожному з розділів монографії знову і знову

**Центр дослідження стратегій
універсального дизайну**

наголошує на комплексності системного насаджування визначеного смаку впродовж поколінь. Його елементами стали митці, теоретики мистецтва й інституції, засоби масової інформації, поєднані лінією партії. Біографії художників і документи конкурсних комісій в дослідженні О. Роготченка виступають доказовою базою прийняття неможливого вибору, бо часто невідповідність твору «правді життя в її революційному розвитку» каралась не лише можливостями прогонування, а була напряму пов'язана ризиками потрапити під лещата системи.

Автор, порівнюючи радянських й німецьких художників, тим самим наголошує на близьких моделях управління в тоталітарних системах, як то комунізм і фашизм. Попри ворожі ідеології митці обидвох систем створили доволі подібні за наповненням стилі тоталітарної культури й мистецтва, вивели на вершину меморіал, як комплекс, що зримо втілює й розвиває ідеологічні програми. Окремими ремарками показано, що маючи спільні корені з нацизмом, радянське мистецтво на ранніх етапах зрікається тілесності й виразної персоналізації. Типові образи героя-борця, вождя в умовах ідеологічного тиску призвели до деформації пластичного мислення, особливо в скульптурі та живопису. У розділі «Ідеологемна фантомність як чинник виразності в скульптурі» наведено приклади типових сцен відображення вождів: героїчний образ вождя-натхненника, вождя-дорогоказника, зрештою – вождя-людини, що популяризувався у простих буденних сценах чи в спілкуванні – найчастіше з дітьми.

Ще одним з виразних елементів тоталітарної культури та мистецтва України, дослідник визначає героїзацію праці, що доволі неоднозначно коливається між футуристичним захопленням технологіями у 1930-х й стрімкою архаїзацією села, фетишизацією інструментальних артефактів одночасно з сирію м'язовою силою після 1945. Щасливі образи студентів, шахтарів й плавильників-сталеварів, у яких герой насправді є жертвою праці, конкурували з новими завуальованими

жіночими образами «щасливих вдовиць», ланкових і т. п. Офіційні відозви вождів із підтримкою українських митців, в т. ч. В. Молотова, Роготченко вводять у роботу як додаткові свідчення добровільного прийняття кон'юнктурного підходу до мистецтва, що часто був єдиним способом спасіння. Цю ж функцію виконують і чисельні тексти живих інтерв'ю, листувань, як то історія Ади Рибачук й Володимира Мельниченка, Олени Кульчицької, інших художників, що доповнюють історичний контекст, пояснюють суть витіснення з офіційних жанрів талановитих митців і їх перехід у монументальне мистецтво, прикладну графіку чи декоративне мистецтво, що на тривалі десятиліття стали місцем збереження української ідентичності й крихким, часто романтичним гартуванням спротиву.

Міждисциплінарний підрозділ Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Центр дослідження стратегій універсального дизайну розвиває інклюзивні та інноваційні підходи в архітектурі, освіті, мистецтві та соціальному дизайні. Через дослідження, творчі проекти та освітні програми він популяризує стратегії універсального дизайну, що надихають на доступність, рівність і залучення.

Положення про Центр дослідження стратегій універсального дизайну введене в дію наказом ректора №573 від 03.07.2025.

Місія. Місія Центру полягає у просуванні універсального дизайну як культурної та освітньої стратегії, що забезпечує доступність, гідність і залучення для всіх. Поєднуючи наукові дослідження, творчість і освіту, Центр сприяє розвитку інклюзивного середовища та інноваційних практик у сучасному суспільстві.

Візія. Центр бачить світ, у якому принципи універсального дизайну формують простір, освіту й культуру – підтримуючи рівність, емпатію та стале взаємодіяння людини з оточенням.

Основні напрями діяльності:

- Міждисциплінарні дослідження – проведення теоретичних і прикладних досліджень стратегій універсального дизайну в архітектурі, освіті, мистецтві та соціальних інноваціях.
- Освітні програми – розроблення курсів, семінарів і практик інклюзивного навчання, що сприяють доступності й творчій участі.
- Проекти дизайну та інновацій – реалізація експериментальних і громадських ініціатив, заснованих на принципах універсального дизайну.
- Культурна та соціальна взаємодія – налагодження діалогу між науковцями, митцями, педагогами й громадськістю для розвитку інклюзивної культури.
- Міжнародна співпраця – партнерство з університетами, дослідницькими центрами та креативними організаціями для обміну ідеями й поширення світових стандартів універсального дизайну.

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ДО СТОРИЧЧЯ ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО У ЗАГРЕБІ

4-5 жовтня 2025 року у столиці Хорватії м. Загреб, Українське культурно-освітнє товариство "Кобзар" організувало міжнародний захід "Дні української культури - Загреб 2025", присвячений 110-й річниці від дня народження та 40-й річниці смерті митця Якова Гнздовського.

Текст: Ірина Дундяк

Фото: Ірина Дундяк, Ганна Карась

Центральною подією програми стала Міжнародна науково-практична конференція «Українці Хорватії та південнослов'янських регіонів, Україна та діаспора в Європі і світі», яка об'єднала науковців, митців і культурних діячів із Хорватії, України, Словенії, Сербії та США.

У межах маніфестації відбулися презентації книжкових видань, присвячених творчій спадщині Якова Гнздовського та українському культурному контексту в Європі, виставка його творів і робіт інших художників, а також урочистий заключний концерт, що став символічним підсумком днів культурного діалогу та наукового обміну.

Активними учасниками заходу стали доктори мистецтвознавства, професори Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Віолетта Дутчак, Ганна Карась та Ірина Дундяк. Наукові доповіді професорів Ірини Дундяк і Ганни Карась, виголошені в межах міжнародної конференції, були присвячені постаті Якова Гнздовського – митця світового значення, чий творчий шлях формувався в різних європейських культурних середовищах і був тісно пов'язаний із Загребом, де він навчався у Загребській академії мистецтв.

Зокрема, професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва у своїй доповіді ґрунтовно висвітлила загребський період творчості Якова Гнздовського, зосередившись на особливостях його фахової підготовки, студентських роботах і ранніх творчих експериментах у галузі гравюри. У виступі було підкреслено, що саме в роки навчання у Загребі закладалися окремі принципи художнього мислення та формальні риси, які згодом стали визначальними для пізнішої творчої манери всесвітньо відомого митця. Доповідь викликала жваве обговорення серед учасників конференції та засвідчила актуальність подальших досліджень спадщини Якова Гнздовського в європейському культурному контексті.

ЗУСТРІЧ З КЕРІВНИЦТВОМ ЗАГРЕБСЬКОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ

У межах програми «Днів української культури – Загреб 2025», ініційованої Українським культурно-освітнім товариством «Кобзар», відбулися важливі офіційні зустрічі української делегації, до складу якої увійшли науковці з Києва, Івано-Франківська та Рівного, а також члени президії Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» – Загреб.

Делегація провела зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Хорватія п. Василем Кириличем та з Президентом Ради національних меншин Республіки Хорватія п. Тібором Варгою. У ході перемовин обговорювалися актуальні питання розвитку та поповнення української діаспори в Хорватії, перспективи міжінституційної співпраці з українськими науковими й культурними установами, а також напрями подальшого зміцнення українсько-хорватського гуманітарного діалогу.

Важливою складовою програми «Днів української культури – Загреб 2025» у контексті налагодження та розвитку міжнародних кафедральних і міжінституційних зв'язків стала зустріч української делегації з керівництвом Загребської академії мистецтв – одного з провідних мистецьких закладів Хорватії, у якому свого часу навчався Яків Гніздовський. Ця зустріч набула особливого символічного значення, адже дозволила поєднати історичну пам'ять про митця з сучасними формами академічного діалогу та співпраці.

Під час зустрічі професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Ірина Дундяк передала до бібліотечної збірки Загребської академії мистецтв власну наукову працю «Українське церковне малярство другої половини ХХ – ХХІ століть», наголосивши, що видання містить ґрунтовний аналіз сакральної творчості Якова Гніздовського. З метою популяризації мистецького середовища Прикарпаття та сучасного українського мистецтва вона також подарувала факультету живопису академії видання «10 художників Івано-Франківська».

У ході зустрічей було обговорено перспективні напрями подальшої співпраці між науковцями та митцями України й хорватськими культурно-освітніми інституціями, а також можливості підписання Угоди про наукову та творчу співпрацю між Карпатським національним університетом імені Василя Стефаника та Загребською академією мистецтв. Окреслені домовленості засвідчили взаємну зацікавленість сторін у розвитку довготривалого партнерства та спільних дослідницьких і мистецьких проєктів.

Текст: Ірина Дундяк

Фото: Ірина Дундяк, Ганна Карась

НОВІ ЗДОБУТКИ СТУДЕНТІВ КАФЕДРИ ДИЗАЙНУ І ТЕОРІЇ МИСТЕЦТВА ТА ЇХ НАСТАВНИКІВ

Пишаємось першими й вагомими здобутками в науці талановитої й невтомної студентки кафедри, бакалаврантки спеціалізації "дизай середовища" та її мудрого наставника, професора Богдана Губалія!

Тетяна Іванків досліджує впливи української міфології на сучасне мистецтво, що відобразилось у здобутті нею 3 сертифікатів учасника престижних міжнародних наукових конференцій.

1-а Міжнародна наукова та практична конференція «Майбутнє науки: нові дослідження та технологічні інновації» 16-18 червня 2025, м. Хельсінкі, Фінляндія

2-а Міжнародна наукова та практична конференція «Від ідей до рішень: інновації в науці та технологіях». 21-23 квітня, м. Лондон, Великобританія

3-я Міжнародна наукова та практична конференція «Нові горизонти у наукових дослідженнях: Виклики та рішення» 31. березня -02. квітня, м. Марсель, Франція.

Наукове стажування відіграє важливу роль у професійному становленні науковця, адже дає змогу поглибити знання, здобути нові методологічні навички та ознайомитися з сучасними світовими дослідженнями. Воно сприяє обміну досвідом з колегами з інших наукових шкіл, розширенню професійних контактів, формуванню міжнародної співпраці.

Цьогоріч програму Міжнародного наукового стажування "Нові та інноваційні методи викладання" на базі Краківського економічного університету тривалістю 180 годин (6 кредитів ECTS) доктор мистецтвознавства, Надія Бабій.

24 березня 2025 року в університеті традиційно підбили підсумки наукової діяльності за 2024 рік. Відбулося пленарне засідання звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів та аспірантів університету.

У межах програми пленарного засідання з доповіддю виступила докторка мистецтвознавства, професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва, директорка Центру ДСУД Надія Бабій. Тема її виступу – «Проект «Побачити скарби разом». Академічні практики демонстрації можливостей візуального мистецтва через компенсаторні методики».

Цей проєкт створений для того, щоб люди з повною або частковою втратою зору могли відчуті музейні експонати. Завдяки тактильному арт-каталогу та аудіоописам вони отримують рівний доступ до музейного досвіду та можливість «доторкнутися» до мистецьких скарбів. Це дозволить людям із порушеннями зору краще розуміти культурну спадщину через різні відчуття.

Учасники конференції активно обговорювали представлені доповіді, підкреслюючи їхню актуальність та практичне значення. В ході дискусій були окреслені ключові проблеми та перспективи їх вирішення. Така взаємодія сприяла глибшому розумінню наукових викликів, а також зміцненню співпраці між дослідниками. Конференція стала ще одним важливим кроком у розвитку університетської наукової спільноти та відкрила нові можливості для подальших досліджень.

Секційне засідання звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів та аспірантів університету Підсекція дизайну і теорії мистецтва

КЕРІВНИК – доктор мистецтвознавства, професор **О. Д.ЧУЙКО**
СЕКРЕТАР – кандидат мистецтвознавства, доцент **Г.В. МАКОГІН**

1. Гра, як мистецтво в сучасній ігровій культурі. Аспірант 1 року навчання кафедри дизайну і теорії мистецтва **О.КОГУТЯК**
2. Експозиційні простори Львівської, Івано-Франківської та Тернопільської областей в контексті вимог доступності. Аспірант 1 року навчання кафедри дизайну і теорії мистецтва **Д.КУЗЬМА**
3. Станіславів на поштівках 1900–1917-х років. Аспірант 2 року навчання кафедри дизайну і теорії мистецтва **О.КУЗІВ**
4. Сучасна ікона на склі в контексті стилістичних тенденцій церковного малярства Аспірант 2 року навчання кафедри дизайну і теорії мистецтва **І.ДМИТРІВ**
5. Творча та педагогічна діяльність Марії Корпанюк. Аспірант 3 року навчання кафедри дизайну і теорії мистецтва **Ю.КОРПАНЮК**
6. Цифрова реконструкція культурної спадщини України: виклики та можливості. Аспірант 3 року навчання кафедри дизайну і теорії мистецтва **Р.ПЕТРІВ**
7. Концептуальні пошуки у творчості Володимира Луканя. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва **Х.М.НАГОРНЯК**
8. Освітньо-виставкова діяльність митців-емігрантів у контексті збереження та розвитку української культури 20–50-х років ХХ століття. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва **Я.Б.ОЛЕКСЮКТИХОЛІЗ**
9. Арт-майстерні та культурні події як способи адаптації захисників до цивільного життя. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва **І.В.ЧМЕЛИК**
10. Колористична організація житлового приміщення і перспективні напрямки досліджень. Старший викладач кафедри дизайну і теорії мистецтва **В.Б.САЛАБАЙ**
11. Костюм як відображення історичної динаміки та досвіду суспільства: від матеріальних умов до естетичних ідеалів. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва **Г.В.МАКОГІН**
12. Сучасні тенденції макетного проектування жіночого одягу. Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва **Т.В.МАРИЩУК**
13. Експозиція творів зображального мистецтва у просторах замків Чеської Республіки. Аспірант 2 року навчання кафедри дизайну і теорії мистецтва **О. ГРАБАР**

наукова діяльність/здобувачі

ЩОРІЧНА ЗВІТНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ

СЕКЦІЯ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА

ПІДСЕКЦІЯ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ (ауд. 202, ННІМ)

КЕРІВНИК – доктор мистецтвознавства, професор Н. П. БАБІЙ

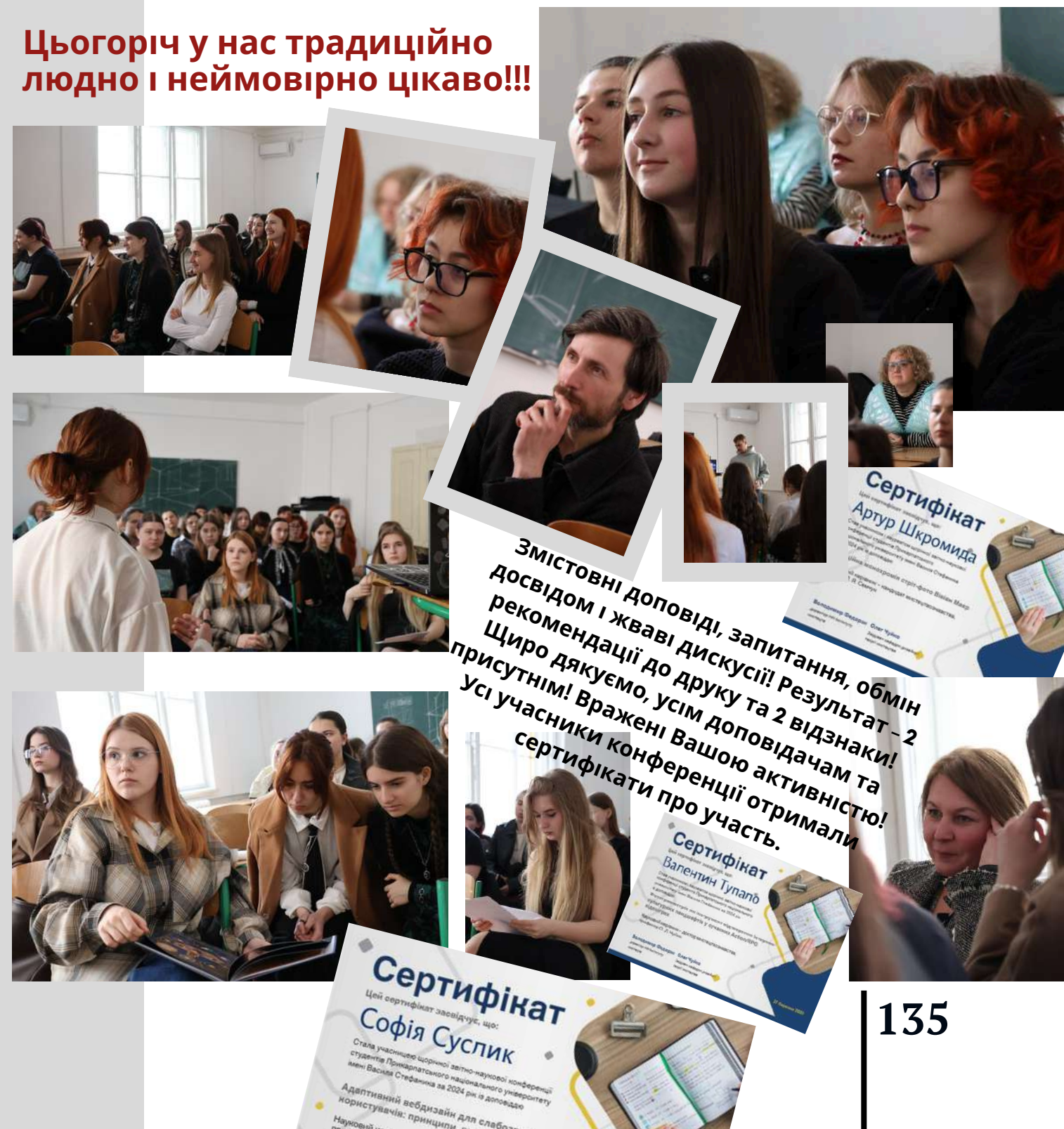
СЕКРЕТАР – кандидат мистецтвознавства, доцент Л. Я. СЕМЧУК

1. Застосування популярного медіаконтенту у творчості українських художників. Студ. I курсу Навчально-наукового інституту мистецтв А. КОСЕНКО. Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор Н. П. БАБІЙ
2. Роль митців у створенні інформації про війну в Україні засобами популярних медіа. Студ. I курсу Навчально-наукового інституту мистецтв М. ШТАЙДЕН. Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор Н. П. БАБІЙ
3. Комерційна фотографія через призму образів Соні Плакидюк. Студ. II курсу Навчально-наукового інституту мистецтв А. ЦІНИК. Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, доцент Л. Я. СЕМЧУК.
4. Композиція простору у фотографії Ансея Адамса. Студ. II курсу Навчально-наукового інституту мистецтв Ю. БОДНАР. Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, доцент Л. Я. СЕМЧУК.
5. Емоційна монохромія стріт-фото Вівіан Маєр. Студ. II курсу Навчально-наукового інституту мистецтв А. ШРОМИДА. Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, доцент Л. Я. СЕМЧУК.
6. Чуттєве в об'єктиві Лілії Куницької. Студ. II курсу Навчально-наукового інституту мистецтв В. ІЛЬНИЦЬКА. Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, доцент Л. Я. СЕМЧУК.
7. Особливості створення персонажів для двовимірної мультиплікації Disney. Студ. III курсу Навчально-наукового інституту мистецтв З. СЛОБОДЯН. Науковий керівник Наук. кер., проф. І. М. ДУНДЯК.
8. Відображення емоцій у образах сучасних відомих українських ілюстраторів дитячої книги. Студ. III курсу Навчально-наукового інституту мистецтв А.СОБОЛЬ. Науковий керівник Наук. кер., проф. І. М. ДУНДЯК.
9. Аналіз інтерактивних зошитів для раннього розвитку дитини. Студ. IV курсу Навчально-наукового інституту мистецтв Н. ДИДИК. Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор Н. П. БАБІЙ
10. Фотограмметрія як інструмент відтворення історико-культурних ландшафтів у сучасних Action/RPG відеоіграх. Студ. I курсу (магістр) Навчально-наукового інституту мистецтв В. ТУПАЛО. Науковий керівник Наук. кер., проф. Чуйко О. Д.
11. Адаптивний вебдизайн для слабозрячих користувачів: принципи, виклики та рішення. Студ. I курсу (магістр) Навчально-наукового інституту мистецтв С.СУСЛИК. Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор Н.П. БАБІЙ.

12. Мистецтво як спосіб самовираження для слабозорих: від класичних технік до сучасних практик. Студ. I курсу (магістр) Навчально-наукового інституту мистецтв Анастасія Вікторівна ЛАВРЕНТІЙ. Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор Н. П. БАБІЙ

13. Каїо Сезар: Візуальний сторітелінг через фотографію та технології. Студ. II курсу Навчально-наукового інституту мистецтв І. ІВАНУС. Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, доцент Л. Я. СЕМЧУК.

**Цьогоріч у нас традиційно
людно і неймовірно цікаво!!!**

**Змістовні доповіді, запитання, обмін
досвідом і жваві дискусії! Результат – 2
рекомендації до друку та 2 відзнаки!
Щиро дякуємо, усім доповідачам та
присутнім! Вражені Вашою активністю!
Усі учасники конференції отримали
сертифікати про участь.**

РЕЗУЛЬТАТИ ЗВІТНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ 2025

РЕКОМЕНДАЦІЯ ДО ДРУКУ

ПІДСЕКЦІЯ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

**ЕМОЦІЙНА МОНОХРОМІЯ СТРИТ-ФОТО
ВІВІАН МАЄР**

Шкроміда Артур

*II курс ОР бакалавр, Навчально-науковий Інститут мистецтв
науковий керівник – Семчук Л.Я.
кандидат мистецтвознавства, доцент*

Фотографія пройшла складний, але цікавий шлях свого розвитку і стала одним з важливих винаходів XVIII століття. Сьогодні спостерігаємо багато жанрів мистецтва фотографії, кожен з яких має характерну естетично-художню складову та несе змістове наповнення історії кадру. Вулична фотографія (стріт-фото), – один з жанрів, який фіксує випадкові миті буденності. Його зміст – відображення реальності такою, яка вона є, без попередньо продуманої ідеї, постановки та монтажу. Фотограф звертаючись до власного філософського бачення навколишнього світу фіксує в кадрі мить, яка без його втручання композиційно врівноважена формами та підкреслена їх змістом. Стріт-фото це здатність автора побачити глибокий сенс у випадковості та буденності.

Саме так працювала Вівіан Дороті Маєр – фотографиня, яка фіксувала щоденні, звичні для пересічної особистості образи, дії людей проявляючи їх емоційну складову в кадрі [3]. Біографія Вівіан Маєр у певній мірі сповнена таємничості. Вона народилася у США в 1926 році. Фотографувати розпочала у 24 роки використовуючи спрощену фотокамеру Кодак [1]. Фотографія для Вівіан Маєр була радше захопленням, а не способом заробітку. Роботи фотографині стали відомими тільки наприкінці її життєвого шляху, а визнання прийшло після смерті. За своє життя їй вдалося зробити понад 150 тисяч кадрів [2]. Зазвичай це фотографії людей різних соціальних рівнів, а переважно – людей, які боролися за своє виживання. Можна припустити, що фотографиня відчувала певну емоційну спорідненість з ними. Важливо підкреслити, що Вівіан Маєр багато подорожувала, її вабили екзотичні країни в яких вона фотографувала побут людей, що сильно відрізнявся від звичного для неї.

Велику роль в стилістиці фотографій Вівіан Маєр відіграло її власне сприйняття світу (Фото 1.). Завдяки своєму унікальному баченню фотографка зуміла глибоко відобразити життя суспільства в складний період його існування – в часи холодної війни. Вівіан Маєр померла у 2009 році і до кінця свого життя не коментувала й не

Фото 1. Авторка Вівіан Маєр.

Фото 2. Авторка Вівіан Маєр.

Фото 3. Авторка Вівіан Маєр.

оприлюднювала свої роботи. Сенс її фотографій залишився втаємниченим. Який зміст вона закладала у своїх фотографіях, і чи закладала його взагалі? Важливо, що немає назв робіт Вівіан Маєр, які б могли пролити світло й допомогти прочитати глибину її бачення та сприйняття, зрозуміти ідею кадру, закладену авторкою.

У роботах Вівіан Маєр часто фіксує дитячі постаті. Справжні, чисті почуття дитини, на тлі розхристаного одягу й динамічних рухів руками дорослих, які не зупинив час відкритого затвора камери (Фото 2.). Статична постать дитини та біль в її очах є основою історії даного кадру. Відсутність обличь дорослих тільки підкреслює самотність дитячої душі в світі емоцій. Її безпорадність, страх та біль проявлені й у захисному рухові рукою, що наче приглушує плач. Світлина емоційно насичена трагедією складного дитинства, розпачем. В середині іншого кадру (Фото 3.), за вітриною зображено дитячу постать, а поруч табличку з написом: «Якщо ви взяли зброю, залиште за дверима, бо розстріл наших друзів завдає нам біль». Сьогодні, крізь десятиліття цей сюжет актуальний для української реальності. Емоційно обидві світлини є для нас ідентичними, однаково тяжкі та моторошні. Проте, це лише інтерпретація автора доповіді й можливо підняття Вівіан Маєр важливої проблеми домашнього насильства та складного дитинства.

Світлини Вівіан Маєр сприяють глядацькій інтерпретації. Сюжети її фотографій спонукають до роздумів навіть через роки. Кожна фотографія насичена емоціями, у кожному кадрі зафіксовано коротку мить чийогось життя чи якоїсь події. Історії передані фотографинею знаходять своє відображення в сучасності. Вона вміла бачити те, що існує поза часом ...

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Vivian Maier. Biography. URL: <https://www.vivianmaier.com/about-vivian-maier/>
2. Vivian Maier. Biography. URL: <https://www.britannica.com/biography/Vivian-Maier>
3. Portfolios by Vivian Maier. URL: Street Photography 1 | Vivian Maier Photographer

РЕЗУЛЬТАТИ ЗВІТНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ 2025

РЕКОМЕНДАЦІЯ ДО ДРУКУ

ПІДСЕКЦІЯ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

**РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНОГО (УНІВЕРСАЛЬНОГО) ДИЗАЙНУ
НАСТІЛЬНИХ ІГОР У РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ**

Шило Каріна

І курс ОР магістр, Навчально-науковий Інститут мистецтв
науковий керівник – Бабій Н. П.
доктор мистецтвознавства, професор

Реабілітація людей із вадами зору є важливою складовою їх інтеграції в суспільство. Одним з ефективних засобів для цього виступають настільні ігри, адаптовані відповідно до особливих потреб. Такі ігри можуть слугувати як інструментом соціалізації, так і засобом розвитку когнітивних, моторних та комунікативних навичок.

На сьогоднішній день існує обмежена кількість інклюзивних настільних ігор, що створює бар'єри для слабозорих людей в участі у різних активностях. Адаптація настільних ігор сприятиме розвитку навичок, важливих для повсякденного життя, таких як тактильна чутливість, логічне мислення та комунікаційні здібності.

Люди з вадами зору сприймають інформацію про навколишній світ лише кінчиками пальців або на слух, отже, їм потрібні спеціальні книги, матеріальне та програмне забезпечення, автоматизовані сервіси, спеціалізовані робочі місця. Читаючи за Брайлем, слухаючи аудіозаписи, покладаючись на власну пам'ять та навички роботи за комп'ютером, лише небагатьом незрячим людям вдавалося здобути хорошу освіту, реалізувати себе як професіонала. [1, с. 326].

Особливості тактильного зв'язку із гравцем:

- використання тактильних малюнків для визначення, ідентифікації або опису частин;
- використання частин з різними фізичними характеристиками для представлення різних ресурсів;

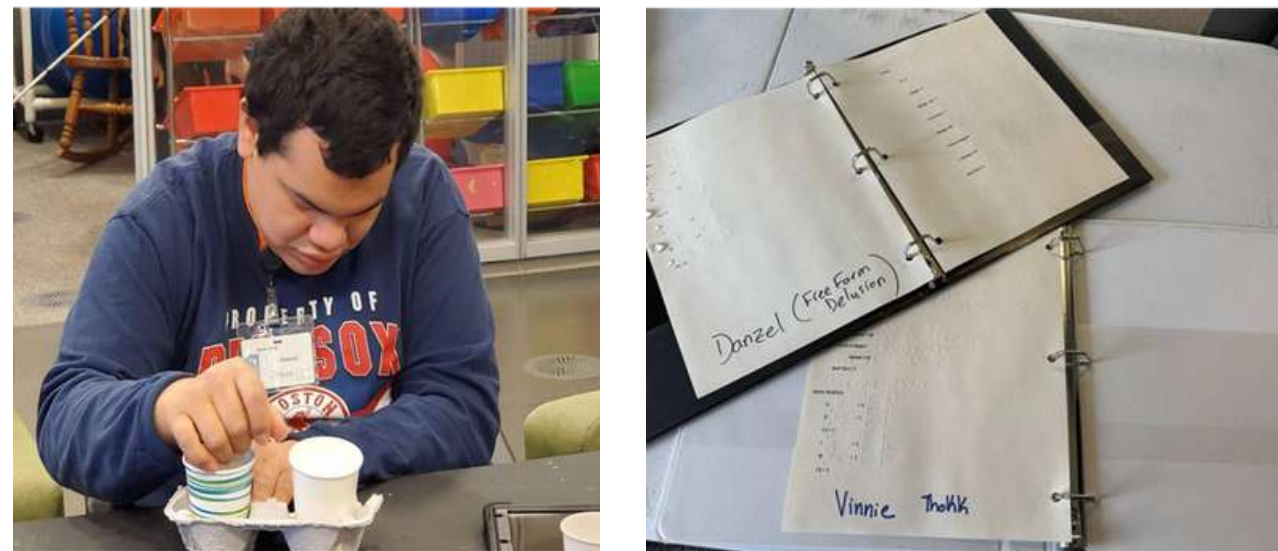
- використання тактильних малюнків для розрізнення частин, які мають зберегти свою початкову форму;
 - використання відсіків для зберігання компонентів у гральній зоні;
 - фіксація ігрових компонентів, щоб уникнути випадкового переміщення;
 - використання шрифту Брайля для ідентифікації та опису компонентів [2]. Якість шрифту Брайля залежить від висоти та чіткості крапок. Використання сучасних технологій, таких як краплинно-струминний друк із використанням УФ-лаків забезпечує високу якість та довговічність рельєфу [3];
 - використання контрастних та рельєфних матеріалів, аудіоматеріали, електронні пристрої [4], використання рельєфу та контуру дозволяє відчути форму та структуру об'єктів на дотик. Висота рельєфних елементів повинна бути достатньою для того, щоб їх було легко розпізнати на дотик. Зазвичай рекомендується висота від 0,5 мм до 1 мм для оптимального сприйняття [5];
 - для успішної адаптації настільних ігор для різних користувачів і забезпечення їх доступності спочатку проводиться аналіз ігор та їх доступності.
- На основі цього аналізу визначаються потреби і вимоги до ігрових механік та компонентів кожної гри, організовуючи їх за двома основними критеріями: ігровою механікою та набором правил, а також ігровими компонентами [6]. Для адаптації своєї роботи я обрала гру «Хто я?». Цей вибір базується на кількох важливих критеріях, що роблять гру зручною для адаптації для людей з вадами зору. У «Хто я?» можуть грати як люди з порушеннями зору, так і гравці без особливих потреб. У правила гри було внесено незначні зміни: гравець, який тягне картку, знає, ким він є, а інші мають це вгадати. Такий «перевернутий» формат забезпечує зручність для незрячих або слабозорих гравців.
- Пріоритетом під час розробки було створення продукту, який буде не лише функціональним, а й довговічним та естетично привабливим. Тому для виготовлення карток було обрано технологію УФ-друку та лазерного різання. Для друку використано модель принтера UJF-6042 MkII, яка підтримує нанесення шрифту Брайля та об'ємний пошаровий друк із вираженим тактильним ефектом. У дизайні карток передбачено назви предметів, продубльовані шрифтом Брайля, а зображення слів обведені рельєфним контуром, що дає змогу незрячим користувачам легко зчитувати інформацію. На зворотному боці кожної картки розміщено QR-код, який веде до аудіодубляжу слова. Для збереження аудіоматеріалів використано платформу YouTube – створено окремий канал із відеороликами, що містять дубляж слів та інструкції до гри. Це значно полегшує використання карток і забезпечує більш повне сприйняття інформації.
- Завдяки такому підходу вдалося створити картки, які не лише відповідають функціональним вимогам, а й є зручними та інтуїтивно зрозумілими у використанні для незрячих гравців. У процесі роботи було проаналізовано особливості сприйняття інформації людьми з вадами зору, досліджено існуючі

адаптації настільних ігор, розроблено картки зі шрифтом Брайля та контурними зображеннями, а також створено аудіосупровід за допомогою QR-кодів. Для виготовлення компонентів використано технології УФ-друку та лазерного різання на матеріалі ХДФ.

Таким чином, інклюзивна адаптація настільних ігор забезпечує рівні можливості для всіх гравців, сприяє розвитку комунікативних та когнітивних навичок, а також формує позитивний досвід спільної гри.

Приклади адаптації настільних ігор О.Ткачука та П.Поліщука (провідний бібліотекар РОНБ)

Приклади адаптації настільної гри "Dungeons and Dragons"

Адапована версія гри «Хто я?» стала прикладом ефективного поєднання дизайнерських рішень з принципами інклюзії та соціальної відповідальності. Такий підхід відкриває нові перспективи для використання графічного дизайну в реабілітаційній та освітній діяльності, сприяючи створенню доступного середовища для людей з вадами зору.

Список використаних джерел

1. Лозицький, О. А., Пасічник, В. В. Комп'ютерні засоби освітніх процесів для людей з вадами зору. Аналітичний огляд. 2010. С. 325-339.
2. da Rocha Tomé Filho et. al., F. Let's play together: Adaptation guidelines of board games for players with visual impairment, In: Proceedings of the 2019 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems. 2019. P. 1-15. URL: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/3290605.3300861>.
3. Blomqvist, L., Jakobovics, L. Board Games Beyond Sight: Inclusive Board Game Design with Focus on Visual Impairment, 2023. 134 p.
4. Board Game Accessibility: A Playbook for Designing Games for Players with Visual, Hearing, or Mobility Impairments. URL: <https://hightowersurprise.com/board-game-accessibility-a-playbook-for-designing-games-for-players-with-visual-hearing-or-mobility-impairments/>.
5. Thevin Lauren, Nicolas Rodier, Bernard Oriola, Martin Hachet, Christophe Jouffrais, et al. Inclusive Adaptation of Existing Board Games for Gamers with and without Visual Impairments using a Spatial Augmented Reality Framework for Touch Detection and Audio Feedback. Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction. 2021. 5 (ISS). URL: <https://enac.hal.science/hal-03405986>.
6. Da Rocha Tomé Filho, Frederico. Board game accessibility for persons with visual impairment. 2018. 161 p.

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ІНКЛЮЗИВНИХ НАСТІЛЬНИХ ІГОР

Базуючись на практичних напрацюваннях до бакалаврського проекту «Адаптація настільної гри для слабозорих людей», що був захищений на кафедрі дизайну і теорії мистецтва 26 червня 2024 року, можна окреслити головні вектори, створення інклюзивних ігор:

ЧІТКЕ ТАКТИЛЬНЕ
КОДУВАННЯ ПОДІЙ

ЛОГІЧНА СТРУКТУРА
ПОЛЯ

ЗРОЗУМІЛІ
ІНСТРУКЦІЇ

ПОЄДНАННЯ
ВІЗУАЛЬНОГО Й
ТАКТИЛЬНОГО ШАРІВ

НАСТІЛЬНІ ІГРИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ

тренування дрібної моторики та координації рук;
розвиток тактильного й просторового сприйняття;
когнітивна стимуляція;
соціальна інтеграція й емоційна підтримка;
розвиток автономії

ГРА → ДІЯ → НАВИЧКИ → СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ

Фото: О. Варухи

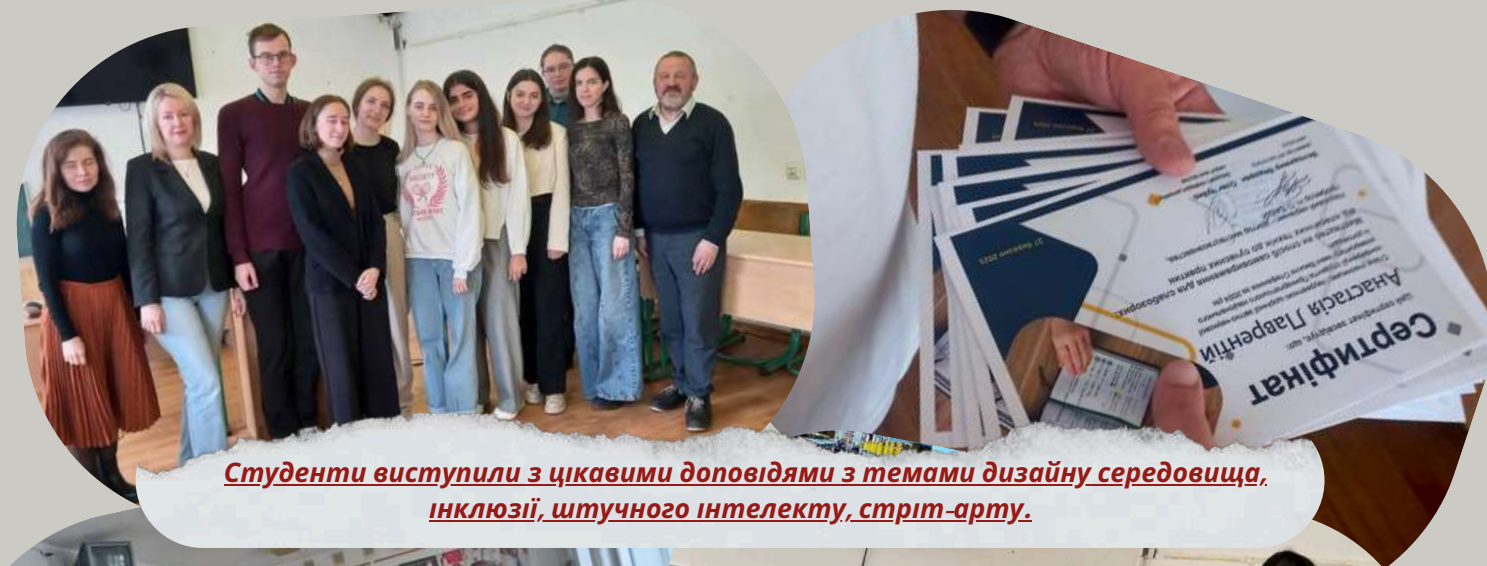
Фото: Суспільне Львів

ПІДСЕКЦІЯ ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА (ауд. 203, ННІМ)

КЕРІВНИК – заслужений діяч мистецтв України, професор Б.І. ГУБАЛЬ
СЕКРЕТАР – кандидат мистецтвознавства, доцент І.М. КАЛИНОВСЬКА

1. Тенденції формування екоархітектури в сучасних умовах.
Студ. III курсу Навчально-наукового інституту мистецтв Л. ГУГНЯК
Науковий керівник: канд. мист., старший викладач В.М.ЛОТОЦЬКА.
2. Реновація зелених зон у сучасному міському середовищі.
Студ. III курсу Навчально-наукового інституту мистецтв О. ГУК.
Науковий керівник: канд. мист., старший викладач В.М.ЛОТОЦЬКА.
3. Інклюзивний дизайн сучасного виставкового простору.
Студ. III курсу Навчально-наукового інституту мистецтв О. СІХОВСЬКА
Науковий керівник: канд. мист., старший викладач В.М.ЛОТОЦЬКА.
4. Ландшафт як терапія: концепція лікувальних садів.
Студ. IV курсу Навчально-наукового інституту мистецтв А. МЕЛЬНИК
Науковий керівник: канд. мист., старший викладач В.М.ЛОТОЦЬКА.
5. Особливості формування архітектурного вирішення площі Ринок в Івано-Франківську.
Студ. I курсу Навчально-наукового інституту мистецтв А. ШЕВЧУК
Науковий керівник: канд. мист., доцент В.А. ШПІЛЬЧАК
6. Інклюзивний урбанізм. Проблема інклюзивності в Івано-Франківську.
Студ. III курсу Навчально-наукового інституту мистецтв Я. ЧЕХОВСЬКА
Науковий керівник: канд. мист., доцент І.М. КАЛИНОВСЬКА
7. Стріт-арт у дизайні середовища м. Івано-Франківська.
Студ. IV курсу Навчально-наукового інституту мистецтв Т. ІВАНКІВ
Науковий керівник: заслужений діяч мистецтв України, проф. Б.І. ГУБАЛЬ
8. Роль штучного інтелекту в сучасному дизайні інтер'єру: можливості та етичні виклики.
Студ. II курсу Навчально-наукового інституту мистецтв І. КОСИК
Науковий керівник: старший викладач В.Б. САЛАБАЙ
9. Використання кольору в оздобленні інтер'єрів дошкільних закладів м. Івано-Франківська.
Студ. I курсу Навчально-наукового інституту мистецтв В. ПЕТРИШАК
Науковий керівник: старший викладач В.Б. САЛАБАЙ
10. Збереження регіональної автентичності у дизайні середовища на прикладі громадських споруд Волинської області.
Студ. I курсу ОР «магістр» Навчально-наукового інституту мистецтв Д. ЗДРИЛЮК
Науковий керівник: заслужений діяч мистецтв України, проф. Б.І. ГУБАЛЬ

11. Дизайн-концепції ландшафтного облаштування території студентських просторів.
Студ. I курсу ОР «магістр» Навчально-наукового інституту мистецтв Б. БАЦЯК
Науковий керівник: канд. мист., старший викладач В.М.ЛОТОЦЬКА.
12. Тенденції архітектурно-ландшафтної організації малоповерхової житлової забудови в Україні.
Студ. I курсу ОР «магістр» Навчально-наукового інституту мистецтв А. КОЗИРА
Науковий керівник: канд. мист., старший викладач В.М.ЛОТОЦЬКА.
13. Тенденції дизайну галерейного простору України першої половини ХХІ століття.
Студ. I курсу ОР «магістр» Навчально-наукового інституту мистецтв І. ФІГОЛЬ
Науковий керівник: заслужений діяч мистецтв України, професор Б.І. ГУБАЛЬ
14. Актуальні дизайн-концепції музейного простору початку першої чверті 21 століття (європейський та український досвід).
Студ. I курсу ОР «магістр» Навчально-наукового інституту мистецтв А. ФІГОЛЬ
Науковий керівник: канд. мист., доцент Г.В. МАКОГІН
15. Психологічні аспекти впливу дизайнерського середовища на можливість зниження рівня цифрової залежності.
Студ. I курсу ОР «магістр» Навчально-наукового інституту мистецтв Х. ФЕДОРІВ
Науковий керівник: канд. мист., доцент В.А. ШПІЛЬЧАК

Студенти виступили з цікавими доповідями з темами дизайну середовища, інклюзії, штучного інтелекту, стріт-арту.

РЕЗУЛЬТАТИ ЗВІТНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ 2025

РЕКОМЕНДАЦІЯ ДО ДРУКУ

ПІДСЕКЦІЯ ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА

**ІНКЛЮЗИВНИЙ УРБАНІЗМ ПРОБЛЕМА
ІНКЛЮЗИВНОСТІ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ**

Чеховська Яна,

**ІІІ курс, ОР бакалавр, Навчально-науковий інститут мистецтв
науковий керівник – Калиновська І.М.,
кандидат мистецтвознавства, доцент**

Інклюзивний урбанізм – це підхід до міського планування, який враховує потреби всіх жителів, незалежно від їхніх фізичних можливостей, соціального статусу чи вікових особливостей. В Україні цей напрямок набуває все більшого значення, адже сучасні міста повинні бути доступними, комфортними та безпечними для всіх громадян [4]. Після масштабних руйнувань інфраструктури внаслідок війни Україна має унікальний шанс створити сучасні, доступні та безбар'єрні міста. Інклюзивний підхід до реконструкції дозволяє врахувати потреби всіх громадян, зокрема ветеранів та людей з інвалідністю. В останні роки Україна робить значні кроки у сфері інклюзивного урбанізму. Прийнято законодавчі акти щодо доступності будівель та інфраструктури, запроваджуються державні програми підтримки маломобільних груп населення.

“Без бар'єрів” – це ініціатива першої леді України Олени Зеленської, спрямована на створення рівних можливостей для всіх людей. Одним із позитивних прикладів є Київ, Львів та ще 10 міст України, які активно працюють над розвитком безбар'єрної інфраструктури [5]. Мінімум перепадів поверхні, безперервний пішохідний простір без перешкод. На шляхах руху не повинно бути жодних зайвих сходинок, бордюрів, конструкцій, опор і огорожень. Тротуар між сусідніми магістральними вулицями має бути однією безперервною площиною, а на площі чи у сквері вся поверхня в одному рівні. Для зручного руху пішоходів потрібно, щоб тротуари мали достатню ширину та нормативні ухили.

Ширина пішохідної зони повинна бути не менше 1,8 м (а залежно від категорії вулиці та інтенсивності пішохідного руху – від 2,25-3,0 м і більше), повздовжній ухил – не більше 5%, а поперечний в межах 1-2% [2]. Покриття пішохідної зони має відрізнятися від покриття інших зон тротуару кольором або матеріалом і за фактурою. Для покриття пішохідних доріжок, тротуарів і пандусів не допускається застосування насипних або крупноструктурних матеріалів. На тротуарах, пандусах та в місцях пішохідних переходів необхідно забезпечувати водовідведення. Пандус є більш природнім шляхом руху, ніж сходи. За можливості, всі перепади різних поверхонь пішохідних зон мають сполучатися пандусами і похилими поверхнями. Перепад менше 3 сходинок має бути виключно у вигляді пандусу. Відкриті пандуси тротуарів і пішохідних доріжок на перепадах висот, до проїзної частини, пішохідних переходів, острівців безпеки або посадкових майданчиків зупинок повинні мати повздовжній похил не більше ніж 5% , у стислих умовах – до 8% . Ширина пандусу в просвіті має бути не менше 1,8 м або за шириною пішохідної зони тротуару, або за шириною переходу. Максимальна висота одного підйому за ухилу понад 5% – 0,8 м, після чого необхідно влаштовувати проміжні горизонтальні майданчики завглибшки від 1,5 м. Пандуси заввишки понад 0,3 м повинні мати поручні з обох боків. Посадкові майданчики на зупинках безрейкового маршрутного транспорту влаштовуються на 20-25 см вище поверхні проїзної частини [2]. Для забезпечення доступу маломобільних груп населення без сторонньої допомоги потрібно висоту посадкового майданчика визначати рівнем низької підлоги рухомого складу.

Посадкові майданчики потрібно облаштовувати спеціальними попереджувальними тактильними смугами на всій протяжності майданчика та спеціальними інформаційними тактильними смугами на входах/виходах до нього під кутом 90° відносно попереджувальної на всю ширину посадкового майданчика. Зупинкові майданчики рекомендується облаштовувати бордюрами з увігнутою до проїзної частини дороги поверхнею для можливості під'їзду маршрутного транспорту впритул до посадкового майданчика.

Інклюзивна урбаністика є ключовим елементом сучасного розвитку міста, спрямованим на забезпечення доступності, зручності та рівних можливостей для всіх мешканців, незалежно від їхніх фізичних можливостей, віку чи соціального статусу. В Україні, зокрема в Івано-Франківську, проблема інклюзивності залишається актуальною через недостатнє врахування потреб маломобільних груп у міському плануванні, недосконалість інфраструктури та низький рівень громадської свідомості щодо важливості доступного середовища. Для досягнення повної інклюзивності необхідно продовжувати реформування законодавства, забезпечувати контроль за його виконанням, розвивати освітні програми інклюзії та залучати до міського планування людей з інвалідністю, інших представників вразливих груп. Тільки так можна створити міське середовище, в якому кожен мешканець почуватиметься комфортно і рівноправно.

Вхід з підйомником (вул. Січових Стрільців, «Розетка»)

Пандус до міської дитячої клінічної лікарні, м. Івано-Франківськ

Список використаних джерел:

1. В Івано-Франківську дискутували про безбар'єрність та якість інклюзії міста – Стратегія Івано-Франківська. Стратегія Івано-Франківська. URL: <https://strategy.if.ua/news/v-ivano-frankivsku-dyskutuvaly-pro-bezbar-yernist-ta-yakist-inklyuziyi-mista/> (дата звернення: 20.03.2025).
2. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Останні новини, нормативи та публікації – ДБНУ – Державні будівельні норми України – норми: ДБН, ДСТУ, СНиП, ГОСТ, СН, ВБН. URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_2_40/1-1-0-1832 (дата звернення: 20.03.2025).
3. Івано-Франківська обласна державна адміністрація – Інклюзивність і безбар'єрність для всіх. Головна Івано-Франківська обласна державна адміністрація. URL: <https://www.if.gov.ua/news/inkliuzyvnist-i-bezbariarnist-dlia-vsikh> (дата звернення: 15.03.2025).
4. Інклюзія як майбутнє: архітектура та міський простір повинні змінюватися – PRAGMATIKA.MEDIA. PRAGMATIKA.MEDIA. URL: <https://pragmatika.media/news/inkliuziia-iak-majbutnie-arkhitektura-ta-miskyj-prostir-povynni-zminiuvatysia/> (дата звернення: 17.03.2025).
5. Міністерство соціальної політики України. Безбар'єрність – Міністерство соціальної політики України. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/bezbarernist.html> (дата звернення: 20.03.2025).

РЕЗУЛЬТАТИ ЗВІТНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ 2025

РЕКОМЕНДАЦІЯ ДО ДРУКУ

ПІДСЕКЦІЯ ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА

ЛАНДШАФТ ЯК ТЕРАПІЯ: КОНЦЕПЦІЯ ЛІКУВАЛЬНИХ САДІВ

Мельник Анна,

**IV курс ОР бакалавр, Навчально-науковий інститут мистецтв,
науковий керівник – Лотоцька В.М.,
кандидат мистецтвознавства**

Садотерапія набуває особливого значення в сучасних умовах, коли багато людей переживають стрес, ПТСР, втрату близьких. Зростає потреба у реабілітаційних просторах, які сприяють психоемоційному відновленню, а терапевтичні сади можуть стати важливим елементом у підтримці людей, які повернулися з фронту, пережили втрату чи вимушену міграцію.

Садотерапія використовує взаємодію людини з природою та садовим середовищем для покращення фізичного і психологічного стану.

Садотерапія працює через взаємодію людини з природою, активуючи всі органи чуття. Дотик до рослин і ґрунту, сприйняття ароматів і кольорів стимулює нервову систему, допомагаючи знизити рівень стресу та покращити настрій. Важливою частиною садотерапії є безпосередня участь у догляді за садом. Це формує почуття відповідальності, зміцнює самооцінку та сприяє досягненню особистих цілей. Такі заняття викликають позитивні емоції та допомагають підтримувати психічне здоров'я [2].

Садотерапія має індивідуальний підхід, що дозволяє кожній людині знайти свій шлях до гармонії та отримати максимальну користь від взаємодії з природою.

У травні 2024 року в Лондоні відбувся престижний фестиваль Chelsea Flower Show, що є важливою подією для ландшафтних дизайнерів. Головною темою заходу стала терапевтична сила садів [1].

Одним із таких проектів став сад Ули Марії, натхненний японською практикою синрін-йоку – «купанням у лісі». Цей метод допомагає відновити зв'язок із природою через відчуття. Сад має заспокійливий ефект і слугує місцем відпочинку та роздумів для людей, які стикаються з м'язовим виснаженням.

Сад, створений дизайнерами Софі Парментер і Дідо Мілне, розроблений спеціально для людей з аутизмом. Його дизайн натхненний явищем «маскування» – стратегією, яку аутисти використовують для адаптації в соціальному середовищі. Анна-Марі Пауел створила сад з численними відкритими «кімнатами», де кожен може знайти місце для усамітнення, милування природою та спостереження за біорізноманіттям. Він вирізняється яскравими барвами, а заспокійлива мелодія струмка створює атмосферу гармонії, допомагаючи позбутися стресу міського надміру.

Сад Тома Стюарта-Сміта вражає своєю природністю, світлом і делікатністю. Дизайнер розробив його з урахуванням майбутнього призначення – після виставки сад буде перенесений до центру догляду за пацієнтами з раком. Варто зазначити, що особистий сад Тома Стюарта-Сміта вже понад 30 років є відкритим для відвідувачів.

У Києві на території Клінічної лікарні «Психіатрія» відкрили перший в Україні сад скандинавської терапії. Ініціатором проекту став данський урбаніст Мікаель Кольвіль-Андерсен за підтримки посольства Данії. Сад створено з урахуванням принципів безбар'єрності та комфорту для всіх відвідувачів. Тут є центральна зона для групових терапевтичних сесій, альтанки для двох, індивідуальні кабінки для усамітнення, а також прокладені стежки, що формують продумані маршрути для прогулянок і відпочинку [3].

Forest Bathing garden. Ула Марія

Ще один терапевтичний сад планують відкрити у Львові на базі центру реабілітації UNBROKEN («Незламні»). У березні 2024 року проєкт уже представили у Львівській міській раді. Крім того, наразі розглядають можливість створення терапевтичних садів у Чернігові та Миколаєві.

Дизайнерка Ганна Галаган розробила проєкт реконструкції ландшафту трьох лікарень у Чернігові, зокрема й пологового будинку. Хоча цей проєкт має реабілітаційний характер, його головна мета – створення комфортного простору для споглядання, спілкування, тихих прогулянок і можливості усамітнення.

Ландшафт поєднує різні зони: лісові ділянки, відкриті території та дощові садочки. Важливим елементом є зони ароматерапії, що допомагають зняти напругу й сприяють емоційному розслабленню. Сад створений не лише для пацієнтів, а й для медичного персоналу, що є надзвичайно важливим для тих, хто щодня піклується про здоров'я інших [1].

Проєкт реконструкції території лікарні у Чернігові. Ганна Галаган

Терапевтичний сад для родинного дому «ДАЧА» фонду «Запорука» в Києві – це благодійний проєкт Ганни Галаган у співпраці з Наталею Поляхович. Цей простір створений для дітей, які проходять лікування від раку та проживають тут разом із батьками. Це місце підтримки, де нічого не нагадує про хворобу. У саду все квітне, є маленький шматочок лісу, маленькі галявини для ігор та усамітнення, ігровий майданчик, спортивний куточок, квітучі луки. Незабаром там з'являться й грядки – як ще один спосіб зняття стресу [4].

Садотерапія є дієвим методом реабілітації для людей, які пережили важкі життєві ситуації. Її впровадження в Україні необхідне, особливо в умовах війни та зростаючого рівня стресу. Терапевтичні сади є нагальною необхідністю, що потребує державної підтримки та правильного підходу до їх проєктування та реалізації.

Список використаних джерел:

1. Інші сенси: інсайти з Chelsea 2024. Чим переймаються ландшафтні дизайнери у світі? URL: <https://pragmatika.media/inshi-sensy-insajty-z-chelsea-2024-chym-perejmaitsia-landshaftni-dyzajnery-u-sviti/>.
2. Садотерапія: як метод лікування за допомогою природи. URL: <https://ua.crp-wroclaw.com/blog/sadoterapiya-yak-metod-likuvannya-za-dop/?srsltid=AfmBOopc9XQEHyK2ItJRGgUnlPAKIUy7qcA102qPsfY5dNvFOe0CqUi5>.
3. Скандинавські Сади відновлення для України. URL: <https://www.colville-andersen.com/therapy-gardens-ua>.
4. Терапевтичний сад для родинного дому «ДАЧА» фонду «Запорука», Київ. URL: <https://www.anna-galagan.com/portfolio/terapevtichnij-sad-dacha-kiiv/>.

Терапевтичний сад родинного дому «Дача». Ганна Галаган, Наталя Поляхович

РЕЗУЛЬТАТИ ЗВІТНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ 2025

РЕКОМЕНДАЦІЯ ДО ДРУКУ

ПІДСЕКЦІЯ історії і теорії мистецтва

**ЕКСЛІБРИС ЯК АКТУАЛЬНИЙ ЖАНР ГРАФІЧНОГО
МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ У ХХ- НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.**

Юрків Мар'яна
ІІІ курс, ОР бакалавр
Навчально-науковий інститут мистецтв
науковий керівник – Чмелик І.В.,
кандидат мистецтвознавства, доцент

Екслібрис (лат. ex libris — «із книжок») — книжковий знак, невелика художньо виконана етикетка, де вказано, кому належить книжка. Український книжковий знак з'явився в XVI-XVII ст. Первісно він існував як напис на книзі власника. Написи ставили на книжках монастирських книгозбірень, в бібліотеках магнатерії, заможних купців. Друковані екслібриси були започатковані в Україні у кінці XVI — на початку XVII ст.

Первісні екслібриси були переважно гербовими (геральдичними) з вказівками імен власника та їхніми девізами. Книга тоді перебувала в статусі коштовних речей, тому про її оздоблення піклувались.

Друковані екслібриси були започатковані в Україні у кінці XVI — на початку XVII ст. Первісні екслібриси були переважно гербовими (геральдичними) з вказівками імен власника та їхніми девізами. Книга тоді перебувала в статусі коштовних речей, тому про її оздоблення піклувались.

Найбільш інтенсивного розвитку український екслібрис набув наприкінці XIX-на початку XX ст. Прикладами таких екслібрисів є знаки відомих українських науковців.

Чого вартий хоча б екслібрис нашого знаменитого земляка, антрополога Хведора Вовка – дещо іронічний, добрий, і дуже затишний. На ньому поважний вовк в окулярах читає книгу, та ще й готується робити нотатки, судячи з письмового приладдя, яке лежить поруч. Зображення має напис «Th.Vovk», адже працюючи та викладаючи в Парижі Хведір Кіндратович підписувався саме як Theodore Volkov.

Відомий археолог, художник, фотограф, науковець Микола Макаренко мав щонайменше два персональних книжкових знаки: один, більш відомий, замовлений спеціально для відділу археології своєї чималої бібліотеки у 1931 році. Цей малюнок лаконічно відображає археологічний світ власника: на ньому і розгорнута книга, і амфора, і бляха з головою лева поряд з кістяним зооморфним псалієм. Другий, – це авторський екслібрис М.Макаренка. На ньому зображено частину давнього храму, його апсиду. Зображення Михайлівської церкви в Острі, власне, те, що від неї залишилось [1].

Чимало екслібрисів створив і «батько українського модерну» Василь Кричевський: для державного діяча, історика літератури, академіка Сергія Єфремова; для фольклориста і музикознавця Дмитра Ревуцького; для бібліографа, укладача «Бібліографічного покажчика книг українською мовою», Ярослава Стешенка та багато інших.

Велику увагу цій малій формі графіки на початку Х ст. приділяли митці західної України. На перше десятиліття ХХ століття припадає відродження українського мистецького екслібрису у Галичині. Одним з перших екслібрисів, що припадають на той час, вважають екслібрис Модеста Сосенка для церковного музею у Львові (нині Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького). Згодом, за Сосенком, почали з'являтися екслібриси Олени Кульчицької, видатної української художниці, яка працювала у різних видах мистецтва, зокрема і графіки. Вона відкрила величезні художні можливості нових графічних технік – чорно-білої та кольорової ліногравюри, монотипії. Одна з перших її робіт - «Бджілка (1906)». У графічній роботі «Під чужим небом» (1915) - завдяки глибокій символіці та експресії художниця відтворила тему воєнного лихоліття, поневіряння народу та героїзм борців за волю України [3]. Екслібриси Св. Гординського присвячені переважно особам його найближчого мистецького оточення: художникам-соратникам із кола АНУМу, друзям-літераторам, визначним представникам галицького духовенства (о. Йосипу Сліпому, о. Іванові Бучку) та різним культурно-освітнім організаціям. М. Драган у своїй праці писав: «Екслібриси Святослава Гординського... знаменували вибаглива простота і ясність композиції, продиктовані вони інтенціями і смаком власників. Французьке мистецтво і українська ікона поєднались у них в одну гармонійну і симпатичну цілість. Трактуючи свої екслібриси принципово як ужиткову графіку малих форм, Гординський майстерно втілює в лаконічних образах знаках не тільки основну суть життєвого спрямування того чи іншого власника книжки, але й дбає, перед усім, про суто графічну красу та виразність своїх мініатюрних творів» [2].

Кожен зі студентів мав не лише виконати вручну проєкт екслібрису, а й теоретично обґрунтувати, яка саме символіка відображає його родину, рід її діяльності, цінності та моральні орієнтири. Таким чином, студенти не лише виявили свої особисті інтереси і вподобання, а глибше пізнали родинні звичаї, види діяльності старшого покоління, дослідили характерні регіональні впливи традицій на конкретну родину, заглибилися в генеалогічні тонкощі, що сприяло пізнанню ціннісних та мотиваційних складових своєї родини.

Серед робіт відзначимо проєкти екслібрисів студентів В.Іванейко, В.Кравчук, А.Соболь, М.Пшеничняк, І.Ткачук, З.Слободян, Є.Соловйової, Н.Піляка та інш. Щодо екслібрису моєї родинної бібліотеки, я обрала за основу творчість М.Гоголя, саме цей письменник надихав своєю творчістю. Тому я вирішила зробити екслібрис з використанням персонажів твору "Вій". Серед символів: Пісочний годинник - швидкоплинність часу, свічки, що згасають - смерть уже поруч. Але залишилася одна палаюча свічка, яка дає дрібну надію на життя...

Отже, екслібрис є важливим жанром графіки в українському мистецтві і продовжує залишатися актуальним навіть у цифрову добу.

Джерела:

1. До дня художника. Екслібриси відомих науковців. URL: <https://www.codpa.org.uahttps://esu.com.ua/article-879430/do-dnya-hudozhnyka-ekslibrisy-vidomyh-naukovcziv/>
2. Драган М. Сучасний український екслібрис// Екслібрис. Збірник Асоціації Незалежних Українських Мистців. –Вип.Львів:Ізмарад, 1932. С-11.
3. Олена Кульчицька. URL: <https://art.lviv-online.com/olena-kulchytska/>
4. Терещук Г. Бути українцем і знати хто ти. Художник-шістдесятник Опанас Заливаха не забув про українськість і Росії. URL: <https://ciamercury.com/press/buty-ukraintsem-i-znaty-khto-ty-khudozhnyk-shistdesiatnyk-opanas-zalyvakha-ne-zabuv-pro-ukrainskist-u-rosii>

Уваги заслуговують екслібриси Опанаса Заливахи, українського живописця, графіка, відомого шістдесятника. Наприкінці 1964 року О. Заливаха було заарештовано і позбавлено волі на п'ять років, які він провів у таборі в Мордовії. Йому заборонили малювати і він почав працювати в техніці графіки - малював листівки і екслібриси. Екслібриси Заливахи збереглися з часу його ув'язнення, зроблені в другій половині 1960-х років [4].

Нині екслібрис не втрачає своєї актуальності, зокрема одним із визначних митців, що створює екслібриси, є Петро Прокопів - український живописець і графік; майстер екслібрису, художник-монументаліст, Заслужений діяч мистецтв України. Досконаліми у його творчості є екслібриси: «Ой у лузі червона калина» (2023),екслібрис О. Мельничук (2020), графічний твір «Святий Миколай» (2010).

В минулому семестрі на дисципліні «Образотворче мистецтво Прикарпаття» одним із наших завдань було виконання екслібрису родинної бібліотеки. Адже сьогодні книга продовжує не лише залишатися джерелом знань, а й часто є мистецькою цінністю та об'єктом колекціонування.

Надія Бабій

«Людина Крилата»

Цьогоріч храми Київщини й Прикарпаття розширили можливості власного залучення вірян із проблемами зору завдяки співпраці із Карпатським національним університетом імені Василя Стефаника.

Мова про тактильні адаптації чудотворних Богородичних ікон, які незрячі люди можуть бачити через дотик та аудіосупровід. Ікони створюють науковці та студенти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, об'єднавшись у проєкті «Homo Alatus - Людина Крилата» Центру дослідження стратегій універсального дизайну.

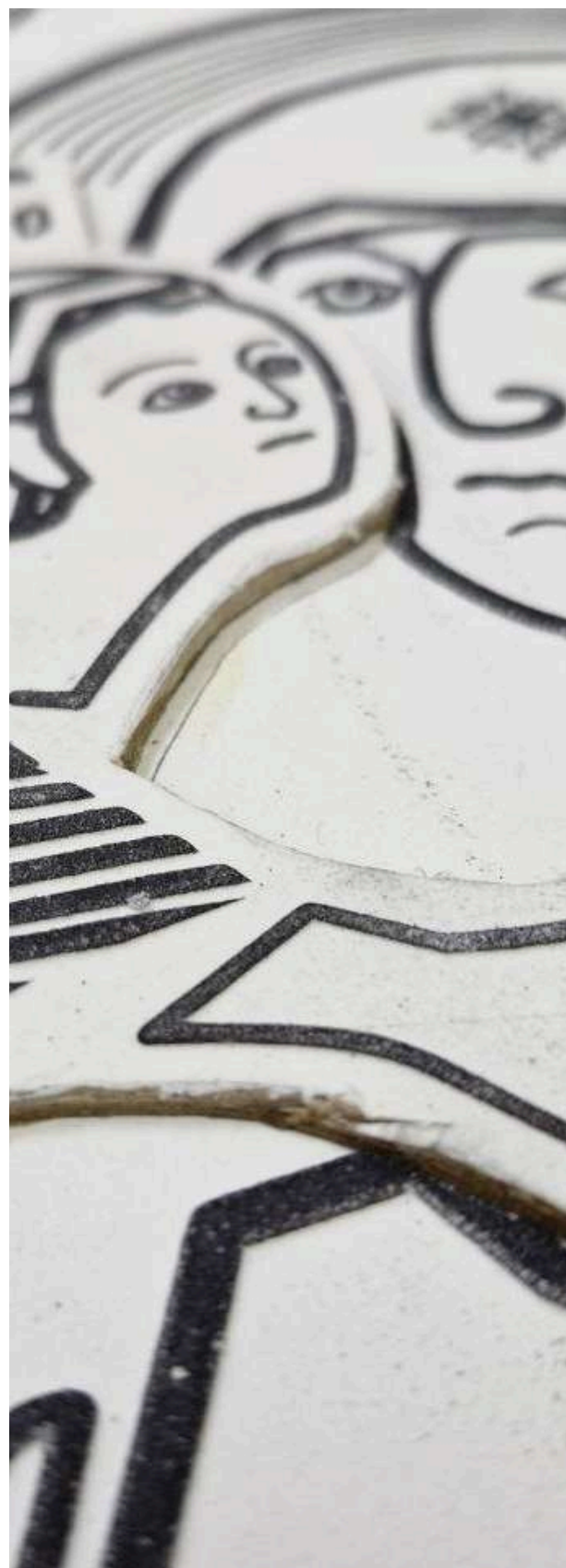
Вже понад рік Центр в межах цього нейму займається масштабуванням принципів доступності у найбільш сталих спільнотах – релігійних осередках – презентуючи тифлографічні адаптації чудотворних ікон: Вишгородської, Гошівської, Манявської та Крилоської.

Проблема становлення Центру стала ключовою в умовах кардинальної зміни ціннісно-нормативної матриці Карпатського національного університету як ключової інституції, до якої належить кафедра дизайну і теорії мистецтва у напрямі засвоєння західних цінностей індивідуалізму й демократії та усвідомлення змін сучасної антропології, спричинених війною. У цих умовах постала нагальна необхідність їх прийняття через соціальні норми довіри та солідарності, які формують соціальний капітал академічної спільноти.

Незалежно від особистих факторів, таких як стан здоров'я чи рівень фізичної підготовки, кожен у суспільстві шукає сенсу свого життя. У споживацькому світі цінність тих, хто не відповідає критеріям популярного успіху практично ігнорується, розмиваючи різницю між тим, щоб бути цінним людиною з точки зору гідності, і тим, щоб бути цінним з точки зору корисності. За таких обставин багато людей з інвалідністю шукають орієнтир для свого життя і щоденної діяльності в релігійній сфері. Практики полягають у особистісних стосунках із Богом, а через Церкву – з громадою.

Відкритість Церкви для всієї громади є зрозумілим та широко прийнятим гаслом, однак деякі члени спільноти обмежені у цьому праві не через власні бажання, а через відсутність спеціального доступу й розуміння їх потреб. Тож спеціальна опіка релігійної громади може стати вагомим стимулом пошуку сенсу життя в умовах зміненої реальності.

Вшанування ікон належить до важливих моментів літургії, що підтримує спільність релігійної громади. Основним відчуттям, що забезпечує доступ до храмової святині є зір, який дозволяє осягнути зміст сюжету, його роль у ритуалі, а через це емоційно долучитись до дійства. Усі ці фактори значно складніше осягнути людям із стійким порушенням зору чи набутими травмами очей, головного мозку тощо. Їх неприязнь і страх перед дослідженням будь-чого, що неможливо оцінити на дотик, додатково посилюються наявними перешкодами у церковних просторах – великою кількістю малознайомих людей, відсутністю мультисенсорних адаптацій чи неготовністю служителів храму до зустрічі з такими особливими вірянами.

Науковці й студенти Центру дослідження стратегій універсального дизайну провели низку соціологічних досліджень, що розглядають взаємозв'язок між духовністю, релігійністю та реабілітацією а також працюють над пошуком стратегій подолання інвалідності через релігійні фактори. У загальному можемо стверджувати, що чим вищі порушення зору, тим вищий рівень релігійності людини. Тож щоб соціально розвивалися, ці люди повинні мати своє місце в релігійних громадах. Саме ці підсумки пошуку вплинули на формування нового фокусу бачення поміж членами нашої академічної спільноти й релігійних громад. За важливий фактор реабілітації обрано традиційну релігійну культуру в найбільш широкому розумінні цього поняття.

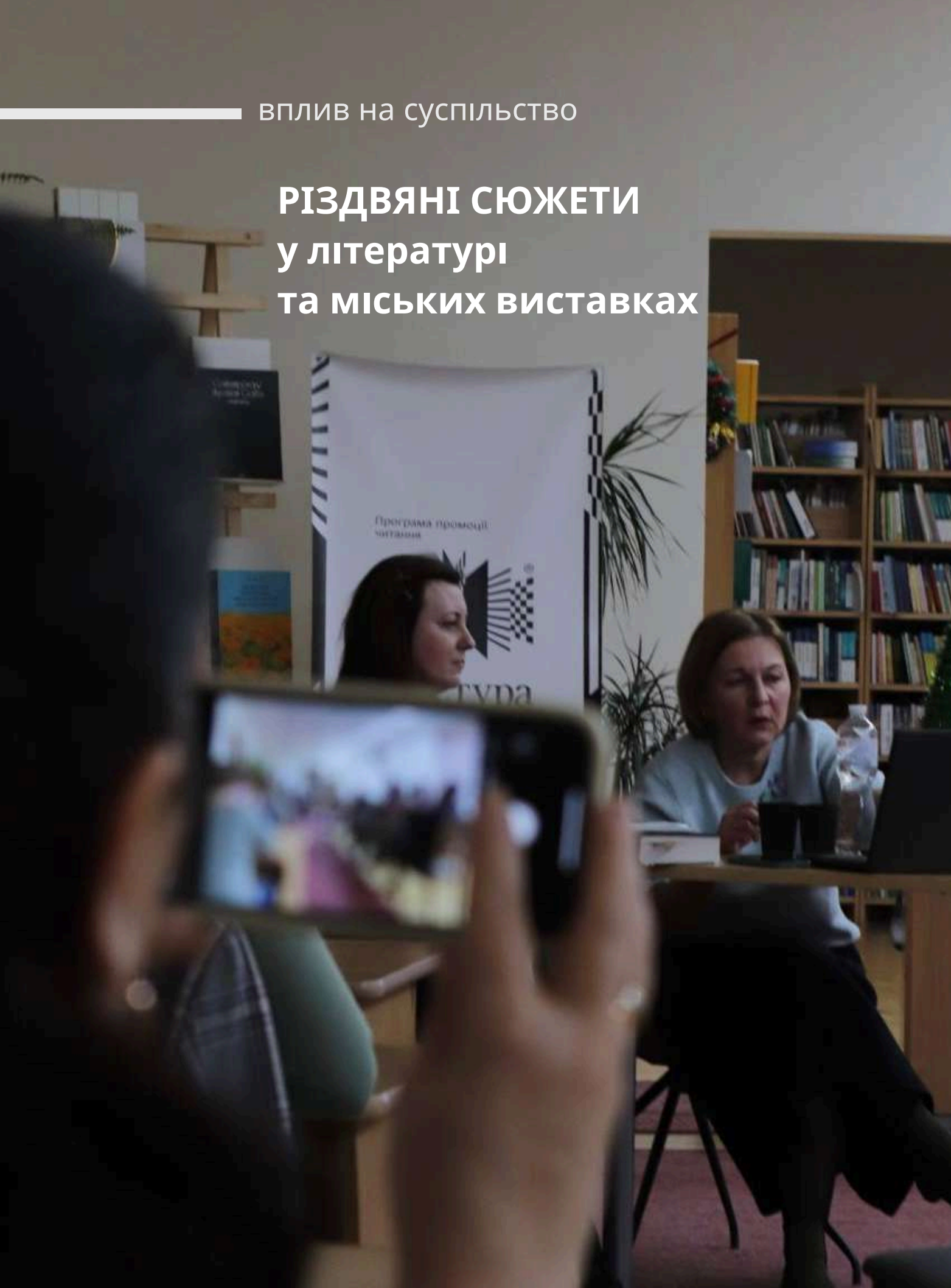
Проект «Homo Alatus – Людина Крилата» підтриманий визначною кількістю церковних ієрархів, особисто Блаженнішими Митрополитами УГКЦ та ПЦУ Святославом й Епіфанієм, пройшов перевірку у Всеукраїнських прощах у Гошеві, Маняві, Крилосі. Був презентований у храмах Києва, Вишгорода, Коломиї, Івано-Франківська. Відправною точкою у наших проектах завжди є людина, її окремий досвід і здібності сприйняття. Це зводиться до постійного переосмислення того, що ми знаємо, уважності до іншої людини та постійного реагування на її потреби.

Наші практики полягають у постійному пошуку нових комунікаційних шляхів та форм розширення поля доступності, щоб стати цілком демократичним посередником у способах залучення ідей універсального дизайну.

Ми віримо, що в ці непрості часи потрібна якомога радикальніша альтернатива, у якій навчальний та творчий процес набуває феноменального значення, оскільки його реалізація є важливим з позиції відчуття спільного творення, терапевтичного впливу, й не лише вирішує практичні завдання, а й допомагає якісно змінювати суспільство.

Фото: пресслужба

РІЗДВЯНІ СЮЖЕТИ у літературі та міських виставках

Професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва, Надія Бабій, виступила спікеркою публічного обговорення «Різдвяні сюжети у літературі та міських виставках», зніційованого програмою промоції читання «Текстура» платформи «Тепле місто».

Подія відбулась 18 грудня у читальні Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івана Франка. Модераторка заходу – програмна менеджерка «Теплого міста» Ірина Стасюк – презентувала збірку «Сніжні історії: Дари волхвів. Історії під різдвяні дзвони» від видавництва Readberry та розпочала розмову про візуалізацію різдвяно-новорічних традицій як важливу складову культурної ідентичності міста.

Саме на особливостях й історії занепаду та відродження теми Різдва у актуальному мистецтві зосередила свою презентацію професорка Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, докторка мистецтвознавства Надія Бабій.

У центрі розмови опинилися новорічні вернісажі, вплив кіносаги «Тіні забутих предків» й особисто Сергія Параджанова на тематизацію гуцульської етніки у живопису та графіці, перші різдвяні процесії в публічному просторі ще радянського Івано-Франківська. Обговорювали проблематику першості осмислення теми у декоративному мистецтві, закріплення традиції різдвяних виставок, занепад актуального мистецтва через вплив глобальної та поп-культури.

До розмови долучився заслужений діяч мистецтв України, професор КНУВС, Богдан Губаль, додавши власні спогади про події 1970 й 80-х років. Він розповів про небезпеки, пов'язані із дослідженням колядницького циклу, а особливо вертепної ходи у той час та продемонстрував ескізи власних гобеленів, створених на основі цих досліджень.

Занурюючи слухачів у ширший мистецький контекст, Надія Бабій розповіла про символіку Різдва, її інтерпретації в європейській та українській культурі, а також про взаємодію традиції й сучасності у формуванні святкового міського простору.

Розмова стала майданчиком для вдумливого діалогу про пам'ять, спадкоємність та живу присутність різдвяних традицій у культурному житті громади.

За матеріалами пресцентру КНУВС / <https://cnu.edu.ua/blog/2025/12/20/75606/>
Фото: Юля Боднар

ПРОЄКТ «П'ЄТА»

Надія Бабій для <https://pnu.edu.ua/blog/2025/04/16/68415>
 Фото: Валерій Твердохліб

15 квітня у експозиційному залі «Сакральне Сучасне» Івано-Франківського краєзнавчого музею відбулось відкриття проєкту зі створення монументальної композиції «П'ЄТА» (Оплакування Христа) за ескізом митця Андрія Єрмоленка.

У задумі ініціаторів – відомих художників й випускників художньо-графічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Яреми Стецика і Валерія Твердохліба – створення спільної композиції руками залучених волонтерів: студентів, вихованців Пласту, родин загиблих воїнів, випадкових відвідувачів музею тощо. Розпис присвячений світлій пам'яті новопреставленого воїна Геннадія Гаврилів та полеглих: Юрка Стецика, Романа і Василя Ратушних, Андрія Гуля, Остапа Бринського, Назара Лугарева, Марка Вуянка, Руслана Ганущака й усього Безсмертного Воїнства України.

До спільної практики долучились професорка кафедри дизайну і теорії мистецтва Надія Бабій й студенти спеціалізації «графічний дизайн»: Ірина Ковальська, Юля Садловська, Ірина Ткачук, Аліна Соболь, Зоряна Слободян.

За словами Надії Бабій: «У цій історії найменш важливі техніки й навички зображального відтворення. Через проєкт пройшли десятки людей, що могли б ніколи не зустрітись у житті просто так випадково. Студенти робили свій вибір усвідомлено, адже мусили поєднати волонтерську працю з інтенсивним навчанням, роботою, буденними справами. Однак вони отримали й неоціненний досвід співпраці у великій команді, що складалась із керівників-професіоналів та випадкових людей, які уперше взяли до рук пензлі. До зали постійно заходили відвідувачі.

Часто це були воїни, що перебували на реабілітації чи лікуванні, переселенці, туристи з дітьми. Необхідно було приділяти їм увагу. Кожного разу пояснення проєкту множилось на особисті історії, і про це можна було б писати тепер щоденник чи бодай хроніку».

Присвята розпису не є випадковою. Останній тиждень перед Великоднем – час, коли християнська спільнота зосереджена на усвідомленні найважчих мук у житті Спасителя, дороги, яка веде на Голгофу. Однак цей тиждень і є знаменням величних можливостей – від розпачу до надії. Ярема Стецик зауважив: «Це було нашою молитвою. Відкриття проєкту не є завершенням роботи, а новою точкою відліку, моментом спільної молитви за полеглих Героїв України». Валерій Твердохліб вважає, що цінністю цієї ініціативи є залучення до неї рідних полеглих воїнів: матері героя Марка Вуянка Марії Вуянко, дружини героя Руслана Ганущака Олександри Кодак, батьків героя Юрка Стецика Яреми та Наталі Стециків.

Довідково: «П'єта» – мармурова скульптура, що зображає Богоматір, яка тримає тіло свого сина-Бога; одна з найвідоміших композицій італійського митця Мікель'анджело Буонарроті створена протягом 1498-1499 років.

Андрій Єрмоленко (нар. 1974) – український художник, дизайнер та ілюстратор, колишній артдиректор «Українського тижня». Відомий через створення серії креативних нашивок, в тому числі – «Укроп» у часі Євромайдану й АТО, автор неофіційних логотипів для найбільших міст України «United Colours of Ukraine», Лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка (2024). Нині – воїн ЗСУ.

Публічний лекторій є однією з важливих форм роботи науково-педагогічних працівників, адже саме він відкриває простір для живого діалогу між академічною спільнотою та широкою громадськістю. У межах співпраці з Івано-Франківською міською бібліотекою професорка Надія Бабій проводить мистецтвознавчі діалоги для мешканців міста, популяризуючи знання про образотворче мистецтво, його історію та сучасні художні процеси.

Публічні лекторії

Співпраця між різними книгозбірнями міста та Карпатським національним університетом є довготривалою й послідовною. У роботі застосовуються найрізноманітніші формати: воркшопи, екскурсії, громадська читальня, майстер-класи, відеолекції, виставки студентських робіт, відвідання художніх майстерень.

Цьогоріч чи не найцікавішими були розмови у читальні про мистецтво кириличного ініціалу, присвячені до Дня української мови та писемності (27 жовтня) та публічна лекція «Місто Опанаса Заливахи», ініційована з нагоди 100-літнього ювілею нашого визначного краянина (28 листопада).

Такі зустрічі поєднують лекційний формат із відкритою дискусією, що дозволяє слухачам не лише отримати фахову інформацію, а й ставити запитання, ділитися власними враженнями та долучатися до осмислення мистецьких явищ. Публічні лекції професорки сприяють формуванню культурної спільноти, розвитку естетичного смаку й поглибленню інтересу до мистецтва як важливої складової сучасного життя.

Текст: Надія Бабій, фото: ольга Кирста

11 грудня з ініціативи очільниці Івано-Франківської обласної військової адміністрації Світлани Онищук відбувся десятий благодійний аукціон на підтримку Збройних сил України.

До участі було представлено близько півсотні лотів, що мали не лише матеріальну, але й унікальну соціокультурну цінність. Аукціон особисто підтримав предстоятель Православної церкви України, Блаженніший Єпіфаній.

До підтримки аукціону долучився професор кафедри дизайну і теорії мистецтва, заслужений діяч мистецтв України, Богдан Губаль із композицією «Вертеп».

Її за 150000 гривень придбав учасник торгів, що не побажав висвітлювати своє ім'я.

Богдан Іванович Губаль – митець і викладач, чиє ім'я відоме далеко поза нашою державою.

Роботи автора представлені у колекціях 24 національних й державних музеїв України та музею Тараса Шевченка у місті Торонто (Канада), закуплені до приватних колекцій Австрії, Англії, Болгарії, Ізраїлю, Канади, Німеччини, США, Франції, Південної Кореї, Польщі, Чехії, Хорватії, Фінляндії, Австралії.

Робота «Вертеп», що була продана на X ювілейному аукціоні створювалась як ескіз для однойменного гобелену ще у період срср, 1989 року.

Для його створення автор здійснював пошукову роботу у глухих карпатських селах, відшукуючи живе зерно національної традиції. У цей час тематизація релігійних свят і народних фольклорних процесій не висвітлювалась у професійному мистецтві, перебуваючи під неофіційною забороною влади, що надавало зверненню митця до сакральної та обрядової образності характеру тихого, але принципового культурного спротиву.

Гобелен демонструвався на персональній виставці митця у Львівському музеєві етнографії і народних промислів (1989) й був закуплений Міністерством культури України.

Подія аукціону вкотре привертає увагу до питань цінності глибинних витоків національної культури. На торгах зібрано 12 мільйонів 280 тисяч гривень, які будуть спрямовані на допомогу 102 окремій бригаді Сил територіальної оборони ЗСУ та 50 полку імені полковника Семена Височана.

Диалог між наукою і світом

Виступи у засобах масової інформації є важливим складником професійної діяльності науковця. Вони сприяють популяризації наукових знань і формуванню наукової культури в суспільстві.

Через ЗМІ науковець має можливість донести результати своїх досліджень до широкої аудиторії зрозумілою мовою та пояснити актуальність науки для повсякденного життя. Такі виступи підвищують довіру суспільства до науки, зміцнюють авторитет дослідника та сприяють налагодженню діалогу між наукою, громадськістю й органами ухвалення рішень.

2025 рік в Івано-Франківську був проголошений Роком Опанаса Заливахи, з метою вшанування пам'яті видатного українського художника, шістдесятника та громадського діяча, чия творчість тісно пов'язана з містом.

20 грудня 2024 року Сесією обласної ради була затверджена регіональна цільова програма вшанування його ювілею на 2025 рік, яка передбачала низку мистецьких, популяризаторських, наукових, просвітницьких й інших заходів і проєктів, присвячених митцю та його творчій спадщині. На це рішення потужний вплив мала громадська ініціатива, до якої були залучені митці та науковці Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Низка телевізійних програм відбулась на обласному телебаченні "Галичина". Окрім актуальних інтерв'ю безпосередньо під час подій, науковці КНУВС були залучені до аналітичних й просвітницьких програм: "Позиція Галичини" й "про головне"

19 травня в ефірі програми «Про головне» професорка Надія Бабій разом з директоркою обласного музею визвольної боротьби імені Степана Бандери Оксаною Романів говорили про ранню творчість Опанаса Заливахи, її мистецькі особливості та значення для формування світогляду цього художника. У межах розмови було окреслено історичний і культурний контекст його ранніх робіт, а також наголошено на важливості збереження й популяризації творчої спадщини митця через публічні медійні майданчики.

25 листопада професорки кафедри Ірина Дундяк, Надія Бабій, доцентка Ірина Чмелик долучились до великої дискусії на обласному телебаченні Галичина у передачі "Позиція Галичини". Окрім науковців у студії були краєзнавці й педагоги, юристи, музиканти, музейні працівники, представники творчих спілок, обласної адміністрації.

Як Прикарпаття відзначає сторіччя Опанаса Заливахи

Ключовим питанням, порушеним в ефірі, стало осмислення того, чи можемо ми сьогодні сповна досягнути багатогранний спадок Опанаса Заливахи та належно інтегрувати його у сучасний культурний простір. Окрему увагу було приділено обговоренню бачення музею художника як живого, відкритого простору для діалогу, досліджень і взаємодії з громадою. Також йшлося про те, яким чином одноразові пам'ятні ініціативи можуть перерости у сталу культурну політику та елемент міського брендування, що формує впізнавану ідентичність Івано-Франківська через постать митця та його творчий спадок.

Текст Надія Бабій, фото ОТБ "Галичина"

ПОРТРЕТ ДЛЯ ЗАХИСНИКА

Впродовж двох років доцентка кафедри Ірина Чмелик є волонтеркою обласної клінічної лікарні та створеного на базі ОКЛ Простору для відновлення захисників і захисниць "МріяДія".

І стільки ж часу вона створює графічні натурні портрети воїнів, які перебувають на лікуванні і реабілітації в лікарні. Метою цього проекту є привернення уваги до життя і щоденних викликів воїнів, які повернулися з війни, а нині мають проблеми зі здоров'ям і з адаптацією до цивільного життя після отриманих поранень.

Ідея проекту зародилася як волонтерська ініціатива Ірини Чмелик з можливістю долучитися до підтримки захисників, які отримали поранення.

Періодичні відвідування Івано-Франківської обласної клінічної лікарні та волонтерська діяльність у просторі для захисників і захисниць "МріяДія" при ОКЛ допомогли авторці у процесі портретування з натури особисто контактувати з військовими, нинішніми пацієнтами лікарні, слухати їхні особисті історії. Завдяки невимушеній атмосфері творчого процесу, Ірини Чмелик вдалося комунікувати з захисниками на різні теми, зокрема про особливості захисту України у складі різних військових підрозділів, бригад, почути розповіді про отримані травми, процес лікування та реабілітації, родинні, сімейні історії, цінності, обереги, а також піднімати інші важливі для захисників теми.

У процесі малювання словесний та емоційний контакт з воїнами допомагає відволіктися, виговоритися, відчути свою потрібність і небайдужість оточуючих. А також дає розуміння їхніх проблем і проговорення їх у соціумі, доручення цивільних до кращого розуміння стану військових, їхніх тривог, переживань, які відчувають також і їхні родини.

Пленер для захисників

Ініціатива доценти кафедри Ірини Чмелик провести пленерні майстер-класи з малювання сакур для захисників, які проходять лікування та реабілітацію в ОКЛ, стала прикладом того, як мистецтво може підтримувати й відновлювати.

За участі студенток першого курсу ОП «Графічний дизайн» – Марії Штайден, Вікторії Білаш, Юлії Андрейчук та Анни Косенко – ці заняття перетворилися на простір живого діалогу й довіри.

Малювання допомогло військовим відірватися від болю та тривожних думок. Воно відкрило шлях до внутрішньої рівноваги й позитивних емоцій. Через творчість вони знову відчули зв'язок із життям і красою.

Ця ініціатива також об'єднала різні середовища. Молодь, волонтери, лікарі, пацієнти, родини захисників і небаїдухи люди стали спільнотою навколо важливої мети. Метою стало придбання спеціального автотранспорту з пневмопідйомником для воїнів. Такий транспорт відкриє їм доступ до культурних подій і відновлювальних активностей, що є важливою частиною реабілітації та повернення до повноцінного життя.

Кошти, зібрані під час благодійного аукціону, вже стали реальним кроком до цієї мети. Вони не просто наближають покупку транспорту, а й засвідчують солідарність і відповідальність суспільства перед тими, хто захищає його щодня.

Творчість як простір зцілення

Арттерапія дедалі частіше стає важливою складовою ментального відновлення воїнів на реабілітації, створюючи безпечний простір для самовираження та внутрішнього зцілення.

У межах проєкту «Школа дизайну» впродовж року у просторі «МріяДія» захисники України разом із викладачами кафедри дизайну і теорії мистецтва та ініціативними студентами долучалися до реалізації різноманітних творчих завдань, поєднуючи мистецьку практику з елементами арттерапії та соціальної взаємодії.

Учасники створювали флористичні композиції, тематичні листівки, рекламну й поліграфічну продукцію для благодійних фестивалів, випалювали шеврони бригад і національні символи, малювали «будинок мрії», натюрморти та квіткові композиції, а також брали участь у пленерних живописних майстер-класах.

Зокрема, у грудні 2025 року студенти групи Д-43 разом із викладачами Вітою Лотоцькою та Іриною Чмелик організували флористичний майстер-клас. До його проведення долучилися студентки спеціалізації «дизайн середовища» – Олександра Гук, Леонія Гугняк, Наталія Усачук та Оля Сніховська, які разом із захисниками створювали різдвяні композиції, обмінювалися ідеями та формували теплу, святкову атмосферу творчої співпраці.

Організатори наголошують, що такі ініціативи сприяють розвитку соціально відповідального дизайну й мають вагомим терапевтичне значення, адже мистецтво в подібних просторах стає дієвим інструментом підтримки, відновлення та людської взаємодії.

“Котики ЗСУ”

Ще однією знаковою креативною ініціативою студентства, спрямованою на підтримку захисників України, став проєкт «Котики ЗСУ», започаткований у лютому 2025 року.

Його ідея народилася з прагнення створити простий, але щирий символ турботи й емоційної підтримки для військових. Маленькі фетрові котики, виготовлені спільно зі захисниками напередодні Дня святого Валентина, стали не лише теплими сувенірами, а й початком активної волонтерської діяльності студенток першого курсу спеціалізації “графічний дизайн”.

Як зазначає ініціаторка майстер-класів, студентка другого курсу Марійка Штайден, навіть така, на перший погляд, дрібниця відкривала простір для щирих розмов, спогадів і мрій, якими захисники ділилися під час спільної творчої роботи.

Ці невеликі об’єкти стали «кишеньковим комфортом» – способом передати внутрішні, часто щемкі емоції, які складно висловити словами. У процесі роботи військові нерідко надіялися котиків особистими сенсами, зображаючи в них себе, своїх дітей, рідних або коханих.

Волонтерська діяльність студентів не обмежувалася майстер-класами. Упродовж року вони також долучалися до організації благодійних концертів та аукціонів, у межах яких були представлені мистецькі проєкти, створені спільно із захисниками: живописні роботи із сакурами з пленеру, розмальоване каміння, символічне «Дерево життя», а також проєкт «Котики ЗСУ». Усі ці ініціативи стали прикладом того, як студентська творчість може поєднувати естетику, емпатію та реальну суспільну дію.

Текст: Ірина Чмелик
Фото: Марія Штайден
Ірина Чмелик

Монографії

Дундяк І. Авторські листівки Заливахи. Івано-Франківськ: "Лілея-НВ", 2025. 112 с.

Фахові видання (категорія Б)

1. Бабій Н. Аспекти мистецтва доби тоталітаризму. МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія. 2024. Вип. 20. С. 167-171. DOI: 10.31500/2309-7752.20.2024.337902
2. Бабій Н. П. Музичні інструменти, хори та капели у західноукраїнській ранньомодерній іконографії. АРТ-платФОРМА. 2025. Вип. 2(12). DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.12.2025.169-196>
3. Бабій Н. Мистецька ідентичність і самоідентичність Опанаса Заливахи у світлі нових джерел та спогадів сучасників. Народознавчі зошити. 2025. № 4 (184) С. 939-947. С. DOI <https://doi.org/10.15407/>
4. Бабій Н. Перша персональна виставка Опанаса Заливахи. Народознавчі зошити. 2025. № 5 (185). С. 1168-1179. DOI <https://doi.org/10.15407/>
5. Бабій Н. П. Музичні інструменти, хори та капели у західноукраїнській ранньомодерній іконографії. АРТ-платФОРМА. 2025. Вип. 2(12). DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.12.2025.169-196>
6. Бабій Н., Якимечко М. Хореографічні ритуали у авторській моделі Осипа Сорохтея. Народознавчі зошити. 2025. № 3 (183). С. 521-528. DOI <https://doi.org/10.15407/10.15407/nz2025.03.521>
7. Дундяк І. Портретний жанр Богдана Бринського в контексті національної ідентичності українського живопису. Вісник Львівської національної академії мистецтв 2025, № 54. С. 24-30. DOI: 10.37131/2524-0943-2025-54-3
8. Дундяк І., Семчук Л. Культурно-мистецькі особливості коронаційних процесій на території України: коронація ікони Матері Божої Станиславівської. Народознавчі зошити. Львів, 2025. № 4. (184). С. 948-955. DOI <https://doi.org/10.15407/>
9. Левицький, А.С. 2025. Питання автентичності та комплексного збереження декоративних елементів будівель при реставрації пам'яток архітектури. Український мистецтвознавчий дискурс. 2025, № 4. С. 77-84. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.4.8>.
10. Макогін, Г., Хамурда Г. Живопис як освітній інструмент розвитку дизайнерської креативності. Fine Art and Culture Studies, 2025, № 4, С. 274-279, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-34>

11. Нагорняк Х. М., Лукань В. Г. Пропозиція введення мистецтвознавчого терміну. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (серія мистецтвознавство). 2025, №86. Том 2. С. 163-167 https://aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_2/27.pdf doi.org/10.24919/2308-4863/86-2-25
12. Чмелик, І. Арт-практики як чинник адаптації та відновлення захисників (на прикладі Івано-Франківська). Український мистецтвознавчий дискурс. 2025, (4), с. 149-157. <https://doi.org/10.32782/uad.2025.4.16>
13. Чмелик І. Мистецький проєкт «Врятуймо скарби разом!» як унікальна модель соціокультурної взаємодії. Народознавчі зошити. 2025. № 6 (186). С.1511-1518. DOI <https://doi.org/10.15407/nz2025.06>
14. Kohutiak, O., & Babii, N. (2025). Analysis of global visual practices in the development of game projects. Art and Design, 8(4), 115-126. doi: 10.30857/2617-0272.2025.4.10

Статті у інших виданнях

1. Бабій Н. Ars longa, make me stronger! Postimpreza. 26.02.2025. <https://postimpreza.org/texts/ostap-brynskyi-ars-longa-make-me-stronger>
2. Бабій Н. Зустрічі в художньому музеї. У Повернення. Опанас Заливаха у спогадах, листах, архівних документах. Івано-Франківськ: Фоліант, 2025. С. 324-326.
3. Бабій Н. Місто «великої зони». У Повернення. Опанас Заливаха у спогадах, листах, архівних документах. Івано-Франківськ: Фоліант, 2025. С. 446-455.
4. Бабій Н. Шевченкіана Заливахи. Відгомін спільного бачення шістдесятників. Мистецька культура: історія, теорія, методологія : доповіді та повідомлення XIII Міжнародної наукової конференції (Львів, 21 листопада 202 р.). Львів, 2025. С.167-175
5. Бабій Н. П. Музика і спів у магнатських резиденціях Галичини та поза ними (крізь призму іконографії). Магнатські резиденції як адміністративні, економічні та культурні осередки правобережної України. Збараж, 2025. 76 с. С. 5-14.
6. Бабій Н. Самоцінність монументального мистецтва в системі сучасного розвитку міської культури Західної України. У Етнодизайн у контексті відродження української національної ідентичності та європейської інтеграції. Кн. 3 : зб. наук. праць. Полтава: ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2024. С. 145-150
7. Губаль Б. Інтертекстиль XXI сторіччя. Аналіз актуальних тенденцій. У Етнодизайн у контексті відродження української національної ідентичності та європейської інтеграції. Кн. 3 : зб. наук. праць. Полтава. 2024. С. 167-171.

8. Чмелик І. Мистецька складова діяльності простору для захисників і захисниць «МРІЯДІЯ», що діє на базі обласної клінічної лікарні Івано-Франківської облради
9. Матеріали Міжнародної наукової конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», (Харків, 20-21 листопада 2025 р.). Ч. 1. Харків, 2025. С.140-142
10. Чмелик І. Сакралізована дійсність у творчості Василя Красьохи. Матеріали XIII Міжнародної наукової конференції «Мистецька культура: історія, теорія, методологія». (Львів, 21 листопада 2025 р.) Львів, 2025. С.128-134.
11. Чмелик І. Зі світлом Різдвяної зорі : огляд цьогорічних різдвяних виставок в Івано-Франківську <https://postimpreza.org/texts/zi-svitlom-rizdvianoj-zori-2>
12. Чмелик І. Виставка досягнень франківського мистецтва. Про приватну художню колекцію Юрія Андруховича. <https://postimpreza.org/texts/vystavka-dosiahnen-frankivskoho-mystetstva>
12. Чмелик І.В. Лотоцька В.М. Втілення принципів універсального дизайну в роботі кафедри дизайну і теорії мистецтва КНУВС. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні наукові парадигми мистецтва та дизайну: традиції та інновації». Одеса, 2025.